REV A · ISSUED

SECTION A–A

ПОДАТКОВИЙ РІК 2026 · ДЕКЛАРАЦІЯ НАВЕСНІ 2027

Податки в Канаді.

Практичний гайд для українців у Британській Колумбії: перший рік, зарплата, фриланс і доходи в USD, виплати на дітей, рахунки, подача декларації і листи від CRA. Кожна сума з офіційним джерелом.

15	91	181	6
РОЗДІЛІВ	СТОРІНОК	ОФІЦІЙНИХ ДЖЕРЕЛ	КЕЙСІВ З ЦИФРАМИ

ПЕРШИЙ РІК І CUAET · НАЙМАНІ · T4 · ФРИЛАНС · UPWORK · USD · СІМ'Ї З ДІТЬМИ · CCB · RRSP · FHSA · TFSA · RESP · BC + ОНТАРІО · АЛЬБЕРТА · 6 КЕЙСІВ З РОЗРАХУНКОМ

Систематизація офіційних правил CRA і уряду BC станом на жовтень 2026. Автор не бухгалтер; це не індивідуальна податкова порада. Суми за 2026 рік, виплати за період липень 2026 – червень 2027, якщо не вказано інше.

TITLE	SHEET	REV	DRWN	DATE
ПОДАТКИ В КАНАДІ · UA	04-01	A	D.KRAVCHUK	2026-10

01

Як читати цей гайд

Цей гайд про податковий рік 2026. Декларацію за нього ви подаєте навесні 2027. Усі суми, пороги і ставки тут саме за 2026 рік, якщо поруч не написано інший рік. Виплати (CCB, CGEB, BC Family Benefit) описані для періоду липень 2026 – червень 2027, бо саме так їх рахує CRA.

Провінція за замовчуванням – Британська Колумбія (BC). Для Онтаріо, Альберти і Квебеку є короткі вставки в розділі 13 і там, де різниця важлива.

Кожне число має позначку джерела в квадратних дужках, наприклад [C1]. Повний список офіційних сторінок у розділі 15. Я брав цифри тільки з canada.ca, gov.bc.ca та інших урядових сайтів. Там, де офіційна цифра на 2026 рік ще не опублікована, я пишу про це прямо і даю останню опубліковану з її роком.

Як користуватись:

1. Знайдіть свою ситуацію в карті рішень (розділ 2). Вона веде до потрібних розділів.
2. Прочитайте розділ 3, навіть якщо здається, що ви й так усе знаєте. Там пояснено, чому «вищий bracket» не з'їдає всю зарплату і чому кредит у 2026 році вартий 14%, а не 15%.
3. Розділ 11 (календар) варто роздрукувати.
4. Кейси в розділі 14 показують усю математику на реальних цифрах 2026 року. Якщо ваша ситуація схожа, підставте свої числа.

Суми записані так, як на формах CRA: $1,234.56 (кома розділяє тисячі, крапка – центи). Відсотки подаю так, як їх публікує джерело (19.6%, 5.60%, 1.63%). Дати в тексті пишу повністю («30 квітня 2027»), у календарі скорочено («30 квіт.»).

Англійські терміни подані в дужках при першій згадці. Форми CRA називаю так, як вони називаються в системі (T4, T2125, RC151), бо саме так ви їх шукатимете.

Що цей гайд не покриває

Гайд написаний для перших 1-3 років у Канаді. Він не замінює бухгалтера в складних випадках. Поза межами:

- **Корпорації.** Є короткий блок «Sole proprietor чи корпорація» у розділі 8, але бухгалтерія корпорації, зарплата собі, дивіденди і T2 тут не розібрані.
- **Квебек.** Там дві декларації (федеральна і провінційна TP-1) та інші ставки. Є лише кілька згадок.
- **Громадяни і податкові резиденти США.** У них паралельний обов'язок перед IRS, це окрема тема.

- **Нерезиденти Канади**, які отримують канадський дохід з-за кордону.
- **Спадщина, смерть, трасти, розлучення** з розподілом майна.
- **Оренда нерухомості як бізнес**, нерухомість у Канаді на здачу, іпотечна математика.
- **Бізнес із найманими працівниками** (payroll, T4 для ваших людей).
- **Імміграційне право.** Там, де статус впливає на податки чи виплати, це сказано. Але це не гайд по CUAET чи PR.
- **Українські податки.** З українським ФОП тут розібрано тільки канадський бік; про українські обов'язки питайте українського бухгалтера.

Три речі, яких я свідомо не роблю: не раджу «схем», не обіцяю суму повернення і не кажу «так усі роблять». Там, де CRA не дає чіткої відповіді, пишу «неясно, запитайте».

Дисклеймер

Я не бухгалтер і не податковий консультант. Це систематизація офіційних правил CRA і уряду BC станом на жовтень 2026 року, зроблена людиною, яка сама пройшла цей шлях. Правила змінюються; CRA може трактувати вашу ситуацію інакше. Перед рішеннями з великими грошима (продаж майна, інкорпорація, крипта, доходи з України) перевірте на офіційній сторінці або в фахівця. Відповідальність за вашу декларацію несете ви.

Зміст

Номер сторінки поруч із кожним розділом; у PDF рядки клікабельні. Коли в тексті сказано «розділ 8», номер сторінки шукайте тут.

01 Як читати цей гайд 1
02 Карта рішень: знайдіть свою ситуацію 4
03 Як працює система 7
04 Перший рік у Канаді 14
05 Виплати і пільги 22
06 Кредити й відрахування 29
07 Рахунки: RRSP, FHSA, TFSA, RESP, RDSP 35
08 Фриланс і самозайнятість 40
09 Інвестиції і крипта 50
10 Як подати: безкоштовні шляхи, покроково 53
11 Річний календар 56
12 Помилки, листи від CRA, аудит, штрафи, шахрайство 58
13 Інші провінції 62
14 Шість кейсів з цифрами 64
15 Чек-лист, глосарій, джерела 75

02

Карта рішень: знайдіть свою ситуацію

Податкова система виглядає як одна велика стіна тексту. Насправді вам потрібні три-чотири розділи. Знайдіть свій рядок.

ВАША СИТУАЦІЯ	ЩО ЗРОБИТИ СПОЧАТКУ	РОЗДІЛ · СТОРІНКА
Щойно приїхали (цього або минулого року)	Визначити дату податкової резидентності, подати RC151 на CGEB, зрозуміти, що з доходами до приїзду. Подавати щороку з першого: від цього залежить і громадянство	4 · с. 14 5 · с. 22 10 · с. 53
Найманий працівник із T4	Перевірити TD1 (особливо якщо дві роботи), зібрати слипи, подати до 30 квітня	3 · с. 7 6 · с. 29 10 · с. 53 11 · с. 56
Фрилансер / Upwork / самозайнятий	Відкладати гроші на податок і CPP, вести облік у CAD, стежити за порогом GST $30,000	8 · с. 40 3 · с. 7 11 · с. 56
Сім’я з дітьми	CCB (і правило 18 місяців для тимчасових резидентів), BC Family Benefit, садок, RESP	5 · с. 22 6 · с. 29 7 · с. 35
Є дохід або майно в Україні (ФОП, квартира, депозит, пенсія батьків)	Світовий дохід після дати резидентності, договір Україна-Канада, T1135 з другого року	4 · с. 14 9 · с. 50
Купуємо житло	FHSA і HBP, кредит першого покупця, BC Home Flipping Tax, якщо продаватимете рано	7 · с. 35 9 · с. 50
Інвестуємо / є крипта	TFSA, RRSP, облік ACB, звітність про крипту	7 · с. 35 9 · с. 50
Низький дохід або без доходу	Усе одно подати декларацію: виплати залежать від неї. У BC NOA відкриває Fair PharmaCare, RAP (оренда для сімей з дітьми), MSP Supplementary Benefits. Безкоштовні клініки CVITP	5 · с. 22 10 · с. 53
Платять готівкою або e-transfer без слипа (ремонт, прибирання, няня, кухня, чайові)	Це дохід. Визначити: найм чи самозайнятість; вести свою таблицю сум і дат	8 · с. 40 12 · с. 58
Помилились, лист від CRA, не можемо заплатити	Не панікувати, перевірити, чи це не шахрайство, виправити через Change my return	12 · с. 58

ВАША СИТУАЦІЯ	ЩО ЗРОБИТИ СПОЧАТКУ	РОЗДІЛ · СТОРІНКА
Живемо не в BC	Ті самі федеральні правила, інші провінційні ставки і виплати	13 · с. 62
Працюю віддалено на іноземну компанію (не Upwork, найманий)	Звітувати зарплату в CAD, відкладати на податок, як фрилансер, з другого року аванси	8 · с. 40 4 · с. 14
Таксі / доставка через застосунок (Uber, Lyft, DoorDash, Skip)	Таксі і rideshare: GST з першого долара; доставка: звичайний поріг $30,000; журнал авто	8 · с. 40
Народилась дитина в Канаді	Згода на CRA при реєстрації народження, CCB і BCFB, декрет через EI	5 · с. 22
Батьки-пенсіонери з нами	Українська пенсія в рядку 25600, age amount, OAS не раніше ніж через 10 років	4 · с. 14 6 · с. 29
Продаю квартиру в Україні	Приріст рахується від вартості на дату приїзду, Schedule 3, кредит за український податок	4 · с. 14 9 · с. 50
Не подавали декларацію за якийсь рік (часто 2022-2023)	Подати пропущені роки онлайн, від найстаршого; без боргу штрафу немає, виплати доплатять	10 · с. 53 12 · с. 58
Партнер залишився в Україні	Вирішити: утримуєте його (spouse amount) чи ні (eligible dependant на дитину); СТВ9 і його дохід для CCB	5 · с. 22 6 · с. 29 14 · с. 64
Отримали PR / закінчується дозвіл	Оновити SIN, подати на CCB, якщо ще не платять, і на ACCB; що змінюється з житлом	4 · с. 14 5 · с. 22
Втратив роботу / отримую EI	EI оподатковується; перевірити утримання на T4E, поріг повернення EI, вплив на виплати	5 · с. 22 3 · с. 7 10 · с. 53
Будівельник, механік, далекобійник (найманий)	Інструменти, labour mobility, харчування в рейсах (TL2)	6 · с. 29
Їдемо з Канади (назад в Україну чи далі)	Дата виїзду, повідомити CRA, зупинити CCB і CGEB, податок на виїзд	4 · с. 14

Якщо ви в кількох рядках одночасно (наприклад, щойно приїхали, є діти і фрилансите), читайте всі відповідні розділи. Кейси в розділі 14 показують такі комбінації.

До 31 грудня 2026: що ще встигнете

Гайд виходить у жовтні, тож частину 2026 року ще можна змінити. Після 31 грудня більшість пунктів нижче за 2026 рік уже не зробити.

ДІЯ ДО 31 ГРУДНЯ 2026	НАВІЩО	ДЕ ДЕТАЛЬНО
Відкрити FHSA (хоч з нулем) або внести	кімната $8,000 рахується тільки з року відкриття; внесок за 2026 тільки до 31 грудня, правила 60 днів немає A10	7 · с. 35
Внести в RESP до $2,500 на дитину	CESG 20% = $500 за 2026; невикористане переноситься, але максимум $1,000 гранту на рік A12	7 · с. 35
Зробити пожертви	у кредит за 2026 іде пожертва, зроблена у 2026 (дата на офіційній квитанції); невикористане можна перенести до 5 років K9	6 · с. 29
Продати інвестицію зі збитком	збиток зменшує приріст 2026; угода має розрахуватись (settle) у 2026, див. примітку нижче	9 · с. 50
Зняти з TFSA, якщо плануєте	зняте повертається в кімнату 1 січня наступного року: зняли 31 грудня – кімната вже 1 січня 2027 A11	7 · с. 35
Купити техніку для бізнесу і почати користуватись	CCA за 2026; запропоноване 100% списання комп'ютерів стосується техніки, доступної до використання до 1 січня 2027 E5 K19	8 · с. 40
Зібрати чеки на медичні витрати і садок	заявляються за календарний рік оплати; без чеків при перегляді кредит знімуть K10 P5	6 · с. 29
Виставити рахунки за грудневу роботу	дохід фрилансера рахується, коли зароблений, а не коли виведений з платформи: робота і рахунки грудня 2026 – це дохід 2026, навіть якщо гроші прийдуть у січні E31; вони ж ідуть в оборот для порогу GST	8 · с. 40
Перевірити оборот для GST	понад $30,000 за квартал або чотири квартали – реєстрація протягом 29 днів E10	8 · с. 40
Попросити в роботодавця T2200	без неї витрати на домашній офіс найманому не заявити K12	6 · с. 29
Заплатити аванс 15 грудня	якщо CRA надсилала нагадування; відсотки на недоплату щоденні C14	8 · с. 40

RRSP сюди не входить: внесок за 2026 можна зробити до 1 березня 2027 A5.

ВАЖЛИВО ЗНАТИ

Примітка про збитки на біржі. З травня 2024 канадський ринок працює за розрахунком T+1 (наступний робочий день після угоди). Офіційного роз'яснення CRA, яка дата вирішує, трейд чи розрахунок, немає; поширена практика – дата розрахунку. 31 грудня 2026 – четвер, тому безпечно продати не пізніше **30 грудня 2026** (середа). Крайню дату підтвердить ваш брокер. І не купуйте той самий папір 30 днів до і після продажу: superficial loss знищить збиток I9.

03

РОЗДІЛ 03 / 15

Як працює система

Два шари на одній декларації

У Канаді податок на дохід фізичних осіб складається з двох частин: федеральної і провінційної. Поза Квебеком обидві рахуються в одній декларації (tax return, форма T1), яку ви подаєте в Canada Revenue Agency (CRA). Провінція визначається за тим, де ви жили **31 грудня** податкового року [C2]. Переїхали з Онтаріо в BC у листопаді 2026 – весь 2026 рік рахується за ставками BC.

Податок прогресивний. Кожна ставка застосовується тільки до частини доходу всередині свого діапазону (bracket). Ваш дохід ніби ріжуть на шари, і кожен шар оподатковується своєю ставкою. Перехід у вищий bracket ніколи не робить дорожчим увесь дохід, тільки ту частину, яка вилізла вище порога.

Утримання із зарплати і сенс декларації

Найманим працівникам роботодавець утримує з кожної виплати три речі: податок на дохід, внески CPP (Canada Pension Plan, пенсійний план) і EI (Employment Insurance, страхування на випадок безробіття). Це називається source deductions. Утримання – це оцінка, зроблена за припущенням, що ви отримуєте таку саму зарплату весь рік.

Декларація – це звірка: скільки утримали проти того, скільки ви насправді винні за рік з урахуванням усіх кредитів і відрахувань. Різниця повертається вам (refund) або доплачується (balance owing).

Фрилансерам і самозайнятим ніхто нічого не утримує. Весь податок і CPP платяться під час подачі, а з другого прибуткового року зазвичай авансом (instalments). Про це розділ 8.

Декларація також є заявкою на виплати. CCB, CGEB, BC Family Benefit і решта рахуються з вашої декларації автоматично. CRA прямо пише: подавайте щороку, навіть із нульовим доходом [C3]. Для сім'ї це означає: обидва партнери, щороку, вчасно.

Федеральні ставки 2026

Індексація федеральних сум на 2026 рік: 2.0% [C1].

ОПОДАТКОВУВАНИЙ ДОХІД 2026	ФЕДЕРАЛЬНА СТАВКА
до $58,523	14%
$58,523.01 – $117,045	20.5%
$117,045.01 – $181,440	26%

ОПОДАТКОВУВАНИЙ ДОХІД 2026	ФЕДЕРАЛЬНА СТАВКА
$181,440.01 – $258,482	29%
понад $258,482	33%

Джерело: CRA, ставки і діапазони 2026 [C1].

Нижня федеральна ставка знизилась із 15% до 14% з 1 липня 2025, тому за 2025 рік вона була змішана, 14.5%. З 2026 року це рівно 14% [C1]. Якщо порівнюватимете свою декларацію за 2025 з 2026, побачите невелике додаткове зниження саме через це.

Ставки BC 2026

Індексація BC на 2026 рік: 2.2% [C4].

ОПОДАТКОВУВАНИЙ ДОХІД 2026	СТАВКА BC
до $50,363	5.60%
$50,363.01 – $100,728	7.70%
$100,728.01 – $115,648	10.50%
$115,648.01 – $140,430	12.29%
$140,430.01 – $190,405	14.70%
$190,405.01 – $265,545	16.80%
понад $265,545	20.50%

Джерело: уряд BC, ставки 2026, і CRA [C4] [C1].

> **УВАГА**
>
> Бюджет BC 2026 підняв нижню ставку з 5.06% до 5.60% заднім числом з 1 січня 2026, а payroll змінився тільки з липня. Тому з липня по грудень 2026 роботодавці в BC утримують за тимчасовою ставкою 6.14%, щоб надолужити перше півріччя [C6]. Менша сума на руки з липня – це не помилка. Якщо ви працювали тільки з січня по червень 2026 або міняли роботу, у вас може бути невелика недоплата податку BC навесні 2027. Старі статті і навіть сторінка CRA по payroll від лютого 2026 досі показують 5.06%. Для 2026 року правильно 5.60% [C4] [C5].

Той самий бюджет заморозив індексацію діапазонів і неповоротних кредитів BC на 2027-2030 роки на рівні 2026: діапазони підтверджує сторінка ставок [C4], кредити – сторінка змін бюджету [C5]. Тобто цифри BC з цього гайду залишаться дійсними ще кілька років, якщо закон знову не змінять. Федеральні цифри індексуватимуться далі.

Неоподатковувані суми і кредити: чому 14%, а не ставка

Базова особиста сума (basic personal amount, BPA) 2026: федеральна **$16,452** при чистому доході до $181,440, поступово знижується до $14,829 при доході від $258,482 [C1] [C8]. У BC базова сума **$13,216** [C4].

«Перші $16,452 без податку» – спрощення. Механіка така: BPA та інші неповоротні кредити (non-refundable tax credits) множаться на **нижню ставку** і віднімаються від податку. Федерально нижня ставка 14%, тому BPA зменшує податок на 14% × $16,452 = $2,303.28 [C6]. У BC кредити рахуються за 5.60%: $13,216 × 5.60% = $740.10 [C4].

Наслідок: кредит вартий однаково для всіх, і для того, хто заробляє $30,000, і для того, хто $150,000. Він зменшує податок до нуля, але не нижче. Якщо податку немає, кредит пропадає (крім тих, що переносяться: навчання, пожертви, відсотки за студентським кредитом).

Відрахування (deductions) працюють інакше: вони зменшують сам дохід, тому вартість відрахування дорівнює вашій **маржинальній ставці**. RRSP, витрати на садок, бізнес-витрати – це відрахування. Тому для людини в діапазоні 28.2% внесок $1,000 в RRSP економить $282, а для людини в діапазоні 19.6% – $196.

Інші федеральні кредити 2026, які трапляються в наших сім'ях [C8]:

КРЕДИТ (ФЕДЕРАЛЬНИЙ)	СУМА 2026	КОЛИ
Canada employment amount	до $1,501	автоматично, якщо є дохід від найму; не для самозайнятих
Spouse / common-law partner amount	$16,452 мінус чистий дохід партнера	партнер майже без доходу
Eligible dependant amount	$16,452 мінус дохід утриманця	самотній батько / мати з дитиною
Canada caregiver, дитина до 18 із порушенням	$2,740	потрібне підтвердження лікаря або DTC
Canada caregiver, утриманець 18+	до $8,773, зменшується від доходу $20,601	родич з порушенням, який жив у Канаді
Disability amount	$10,341	схвалена форма T2201
Age amount (65+)	$9,208, зменшується від доходу $46,432	батьки-пенсіонери в Канаді
Pension income amount	до $2,000	пенсійний дохід, що підходить

Відповідні суми BC 2026: подружжя $11,317, утриманець $11,317, caregiver $5,784, age $5,927, disability $9,913, pension $1,000 [C4].

Top-up tax credit (2025-2030). Щоб зниження нижньої ставки з 15% до 14% нікому не підняло податок, уряд додав кредит, який зберігає 15% для суми кредитів, що перевищує перший поріг ($58,523 у 2026). Це стосується менш ніж 0.3% платників, здебільшого тих, у кого величезні медичні витрати

або накопичені кредити за навчання. Програма рахує його сама [C7].

BC tax reduction: прихована знижка для низьких доходів

У BC є окреме зменшення провінційного податку: максимум **$690** у 2026 році (бюджет 2026 підняв із $575). Воно зменшується на 3.56% чистого доходу понад $25,570 і зникає при доході $44,952 [C4] [C5] [C6]. Програма рахує автоматично.

Побічний ефект: у діапазоні доходу $25,570-$44,952 кожен додатковий долар доходу не тільки оподатковується за 5.60%, а й зменшує цю знижку на 3.56 цента. Реальна провінційна маржинальна ставка там близько 9.16%, а разом із федеральною 14% – близько 23%. Для сім'ї з дітьми ще додається зменшення CCB. Тому відрахування (RRSP, садок) вартують для такої сім'ї більше, ніж здається з таблиці ставок.

CPP і EI у 2026

ВНЕСОК	ПАРАМЕТР 2026	ЗНАЧЕННЯ
CPP (базовий + перший додатковий)	максимальний пенсійний заробіток (YMPE)	$74,600
	базове звільнення	$3,500
	ставка працівника / роботодавця	5.95% кожен
	максимум працівника	$4,230.45
	самозайняті: ставка / максимум	11.9% / $8,460.90
CPP2 (другий додатковий)	діапазон заробітку	$74,600 – $85,000
	ставка працівника / роботодавця	4% кожен
	максимум працівника / самозайнятого	$416 / $832
EI (поза Квебеком)	максимальний застрахований заробіток	$68,900
	ставка працівника	1.63%
	максимум працівника	$1,123.07
	роботодавець	1.4 × внесок працівника

Джерела: CRA, CPP і CPP2 2026 [C9] [C10]; EI 2026 [C11].

Максимальний CPP + CPP2 для працівника у 2026: $4,646.45. Для самозайнятого: $9,292.90 (обидві половини) [C9] [C10]. Самозайняті не платять EI, якщо самі не підключились до спеціальних виплат (розділ 8).

Якщо у 2026 році ви мали двох роботодавців, кожен утримував CPP і EI з нуля: роботодавець не знає, скільки утримав попередній. Сума утримань могла перевищити річний максимум. Переплата повертається через декларацію: CPP у рядку 44800, EI у рядку 45000, програма рахує це сама,

якщо ви внесли **всі** T4. Новоприбулі часто міняють роботу 2-3 рази за перший рік, тому забутий T4 від першої роботи – це і недекларований дохід, і втрачене повернення переплати.

З 1 січня 2027 базова ставка CPP знижується з 4.95% до 4.75% [C6]. На 2026 рік це не впливає.

Маржинальна і ефективна ставка: приклад у BC

Комбіновані маржинальні ставки на звичайний дохід у BC 2026 (федеральна + провінційна, без урахування фазування кредитів і виплат), пораховано з таблиць вище [C1] [C4]:

ОПОДАТКОВУВАНИЙ ДОХІД	МАРЖИНАЛЬНА СТАВКА
до $50,363	19.6%
$50,363 – $58,523	21.7%
$58,523 – $100,728	28.2%
$100,728 – $115,648	31.0%
$115,648 – $117,045	32.8%
$117,045 – $140,430	38.3%
$140,430 – $181,440	40.7%
$181,440 – $190,405	43.7%
$190,405 – $258,482	45.8%
$258,482 – $265,545	49.8%
понад $265,545	53.5%

Маржинальна ставка – це скільки ви заплатите з **наступного** долара. Вона визначає цінність RRSP-внеску і ціну підробітку. Ефективна (середня) ставка – це весь податок, поділений на весь дохід. Вона завжди нижча.

Приклад (ілюстративний розрахунок за ставками 2026). Самотня людина в BC, дохід від найму $60,000, без інших доходів, тільки стандартні кредити. Округлення до цента, суми за таблицями [C1] [C4] [C8] [C9] [C11].

КРОК	РОЗРАХУНОК	СУМА
CPP	5.95% × ($60,000 − $3,500)	$3,361.75
EI	1.63% × $60,000	$978.00
Федеральний податок до кредитів	14% × $58,523 + 20.5% × $1,477	$8,496.01
Федеральні кредити	14% × ($16,452 + $1,501 + $3,361.75 + $978.00)	−$3,120.99
Федеральний податок		**$5,375.02**

КРОК	РОЗРАХУНОК	СУМА
Податок BC до кредитів	5.60% × $50,363 + 7.70% × $9,637	$3,562.38
Кредити BC	5.60% × ($13,216 + $3,361.75 + $978.00)	−$983.12
BC tax reduction	дохід понад $44,952	$0
Податок BC		**$2,579.26**
Податок на дохід разом		**$7,954.28**
CPP + EI		$4,339.75
На руки за рік (приблизно)		$47,706

Ефективна ставка податку на дохід: $7,954 / $60,000 = 13.3%. Разом із CPP і EI з зарплати йде 20.5%. Маржинальна ставка при цьому 28.2%.

Якщо цій людині дадуть підвищення до $65,000, додаткові $5,000 оподаткуються за 28.2% ($1,410), плюс CPP і EI ще 7.58% ($379). На руки з підвищення залишиться близько $3,211, тобто 64%: не 71.8%, бо ще йдуть CPP і EI, і точно не нуль через «новий bracket».

Для спрощення приклад бере весь внесок CPP як кредит. Точніше так: базова частина (4.95%) дає кредит, а «додаткова» частина (1% з 5.95%) – відрахування в рядку 22215. У діапазоні 28.2% відрахування вартує більше за кредит, тому реальний податок тут на $40-$50 нижчий; програма рахує точно [C9].

> ТИПОВА ПОМИЛКА
>
> «Мені підняли зарплату, я перейшов у вищий bracket і тепер отримую менше». Так не буває. Вищою ставкою оподатковується тільки частина доходу понад поріг. Менше на руки після підвищення можливе лише через інші речі: втрату виплат, зміну TD1, або прорахунок payroll, який виправить декларація.

TD1: форма, яка визначає утримання

Коли ви починаєте роботу, роботодавець дає форму **TD1** (федеральна) і, якщо ваші кредити більші за базову суму, **TD1BC** [C8]. Якщо ви не заповните TD1, роботодавець утримує податок з урахуванням лише базової суми. Цього здебільшого достатньо.

Три речі, які варто знати:

1. **Дві роботи одночасно.** Особисту суму можна заявити тільки раз. На TD1 у другого роботодавця поставте галочку і впишіть «0» у рядку 13. Інакше обидва роботодавці дадуть вам $16,452 без податку, і в квітні буде доплата. Це помилка номер один у новоприбулих із двома part-time роботами [C8].
2. **Додаткове утримання.** На TD1 можна попросити утримувати більше податку з кожної виплати. Корисно, якщо паралельно є фриланс без утримання: доплата в квітні буде меншою [C8].

3. **Менше утримання.** Якщо у вас регулярні RRSP-внески, витрати на садок або перенесені кредити за навчання, можна подати форму **T1213** і отримати лист для роботодавця, щоб утримували менше. Не потрібно, якщо RRSP вираховують із зарплати [C8].

Приїхали посеред року і вийшли на роботу у вересні? Payroll вважає, що така зарплата у вас весь рік, і утримує більше, ніж треба за фактичні місяці. Зазвичай це означає повернення навесні. Це логіка утримання, не правило CRA, тому результат може відрізнятись.

Дедлайни податкового року 2026

ЩО	КОЛИ	ХТО
Подати декларацію і заплатити борг	**30 квітня 2027** (п'ятниця)	усі
Подати декларацію	**15 червня 2027** (вівторок)	самозайняті та їхні партнери. Борг усе одно до 30 квітня
RRSP-внесок, що зараховується за 2026	**1 березня 2027** (60 днів після кінця року; CRA ще не опублікувала дату, перевірте)	усі з RRSP-кімнатою
FHSA-внесок за 2026	31 грудня 2026 (правила 60 днів немає)	власники FHSA
Аванси (instalments)	15 березня, 15 червня, 15 вересня, 15 грудня	net tax owing понад $3,000 у поточному році і в одному з двох попередніх
Заперечення (objection)	пізніше з двох: рік після дедлайну подачі або 90 днів після notice of assessment	хто не згоден з оцінкою

Джерела: CRA, важливі дати; дедлайни для тих, хто приїхав у 2026 [C12] [C3] [C14] [A5] [A10].

Якщо дедлайн випадає на вихідний або свято, вчасно означає наступний робочий день [C14].

Штраф за прострочення є тільки якщо ви винні гроші: 5% боргу плюс 1% за кожен повний місяць, максимум 12 місяців. Повторний штраф (10% + 2% на місяць до 20 місяців) тільки якщо вас уже штрафували за один із трьох попередніх років і CRA надсилала формальну вимогу подати [C15]. Відсотки на борг нараховуються щодня від 1 травня; за IV квартал 2026 ставка на прострочення 7%, на переплату вам CRA платить 5% [C16]. Ставка переглядається щокварталу.

Якщо боргу немає, штрафу за запізнення немає. Але є інша ціна: виплати (CCB, CGEB, BCFB) перераховуються в липні з минулорічної декларації. Не подали – виплати зупиняться, поки не подасте [B2].

04

Перший рік у Канаді

Перший рік має свої правила, і саме тут новоприбулі помиляються найчастіше.

Резидентність визначають зв’язки з Канадою

CRA прямо пише: податкова система базується на статусі резидентності, а не на імміграційному статусі [N1]. CUAET, work permit, study permit, PR – для податків це неважливо. Важливо, чи у вас є «суттєві зв’язки» (significant residential ties) з Канадою: житло в Канаді, партнер у Канаді, утриманці в Канаді. Другорядні зв’язки: авто, меблі, соціальні зв’язки, канадські банківські рахунки і картки, канадське посвідчення водія, провінційне медичне страхування [N1].

Для більшості новоприбулих дата резидентності – це день, коли ці зв’язки з’явились, зазвичай **перший день життя в Канаді** [N1]. Дата work permit чи PR тут не важить. Сім’я, що приїхала на CUAET у 2022, винайняла квартиру і отримала BC Services Card, стала резидентом у 2022, навіть якщо PR прийшов у 2025. Намір «колись повернутись в Україну» сам по собі не робить вас нерезидентом. Це моє читання тесту зв’язків; формально визначити статус можна формою **NR74** [N5].

Якщо зв’язків немає, але ви пробули в Канаді 183 дні або більше за рік, ви «умовний резидент» (deemed resident): світовий дохід за весь рік, замість провінційного податку федеральна надбавка, провінційних кредитів немає, NETFILE недоступний [N4]. Для сім’ї, що живе в BC, це не ваш випадок.

Партнери можуть мати різні дати резидентності, якщо приїхали в різний час. Дохід партнера за кордоном усе одно враховується для виплат (форма CTB9, нижче) [B2].

Якщо і Канада, і Україна вважають вас резидентом, договір між країнами має правило розв’язання по черзі: постійне житло, центр життєвих інтересів, звичне проживання, громадянство, домовленість податкових органів [N6].

Перша декларація: що входить, що ні

Ви «новоприбулий» для CRA у перший рік резидентності. Декларацію за рік приїзду подаєте наступної весни: приїхали в 2026 – подати до **30 квітня 2027** [N2] [C3].

До дати резидентності в канадську декларацію йде тільки канадське джерело: дохід від роботи або бізнесу в Канаді і приріст від продажу канадського майна [N2]. Українська зарплата, заробіток на Upwork, коли ви жили в Польщі, доходи ФОП до переїзду – у Канаді не оподатковуються.

Після дати резидентності ви звітуєте світовий дохід (world income) у канадських доларах: зарплата, фриланс, відсотки по депозитах в Україні, оренда квартири в Україні, пенсія, крипта [N2].

Але світовий дохід **до** приїзду теж треба вказати, не для податку, а для виплат. Декларація просить «net world income» за нерезидентну частину року, а заявки на CCB і CGEB просять дохід за два попередні роки [N1] [B2]. Це впливає на суму виплат, не на податок.

У декларації є поле дати в'їзду у форматі MMDD (наприклад, 0608 для 8 червня) [N2]. Провінція – та, де ви жили 31 грудня.

Немає ще SIN, а дедлайн близько? CRA каже подавати без SIN, щоб не отримати штраф за запізнення [N2].

Кредити в перший рік рахуються пропорційно

Більшість федеральних неповоротних кредитів у рік приїзду множаться на (дні резидентності ÷ 365). Приклад: приїзд 1 березня 2026 – це 306 днів (день приїзду рахується), федеральна BPA = 306/365 × $16,452 = $13,792.64 [N2] [N3]. Так само пропорційно: сума на подружжя, age amount та інші «решта» кредитів.

Повністю, без пропорції, за резидентний період: внески CPP і EI, Canada employment amount, навчання, медичні витрати, пожертви, відсотки за студентським кредитом, кредит першого покупця житла, pension income amount [N3].

Виняток: якщо канадський дохід за нерезидентну частину року становив 90% або більше вашого світового доходу за ту частину, кредити можна брати повністю [N3].

Провінційні кредити BC теж обмежуються для новоприбулих [N2]. Програма зробить це сама, якщо ви правильно вкажете дату в'їзду.

> **ТИПОВА ПОМИЛКА**
>
> Не вказати дату в'їзду і заявити повну BPA. CRA перерахує і виставить борг.

Що ще не працює в перший рік

ПРАВИЛО	ЧОМУ	ДЖЕРЕЛО
RRSP не відраховується в перший рік подачі	кімната створюється з канадського заробітку попереднього року	[N2] [A2]
Canada Workers Benefit немає	потрібно бути резидентом весь рік	[B4]
SimpleFile недоступний	теж вимагає повного року резидентності	[C21]
Canada training credit не накопичується і не заявляється	резидентність весь рік	[K7]
Refundable medical expense supplement немає	резидентність весь рік	[K5]

ПРАВИЛО	ЧОМУ	ДЖЕРЕЛО
BC renter's tax credit тільки якщо орендували щонайменше 6 місяців у році	приїхали в серпні – ні	B8
Переїзд в Канаду не відраховується	moving expenses тільки для переїздів усередині Канади (окрім студентів зі стипендією)	N14

Що працює з першого дня: **TFSA** (кімната $7,000 за 2026 без пропорції, якщо вам 18+) A11, **FHSA** (можна відкрити і почати накопичувати кімнату) A10, CGEB через RC151, CCB за умовами нижче.

Виплати в перший рік: RC151 і RC66

CGEB (Canada Groceries and Essentials Benefit, колишній GST/HST credit). Для року приїзду подається форма **RC151**, до першої декларації, одна на домогосподарство. Без дітей – онлайн, це займає хвилини B1 B13. З дітьми до 19 – паперова RC151 плюс RC66 з доказом народження поштою, або заявка на CCB через CRA account, яка реєструє дітей B1. Після першого року CGEB рахується з декларації сама.

CCB (Canada Child Benefit). Тут головний нюанс для тих, хто на CUAET чи work permit. Ви або партнер маєте бути: громадянином, PR, захищеною особою, або **тимчасовим резидентом, який прожив у Канаді попередні 18 місяців і має дійсний дозвіл на 19-й місяць** B2. Достатньо, щоб умову виконував один із партнерів. Отримали PR – подавайте одразу.

Новоприбулі (резидентність в останні 2 роки) додають до RC66 схему **RC66SCH** (статус і дохід з усіх джерел за 2 роки, не задекларований у Канаді), і **CTB9** за кожен рік, коли партнер був нерезидентом B2. Документи: підтвердження статусу, щонайменше 3 докази проживання (оренда, рахунки, посвідчення водія), свідоцтво про народження з перекладом B2. Онлайн-заявка розглядається до 8 тижнів, паперова до 11 B2.

BC Family Benefit окремої заявки не потребує: дитина, зареєстрована на CCB, автоматично зареєстрована на BCFB B7.

CRA account (My Account) зазвичай вимагає поданої декларації. Для BC є перевага: вхід через **BC Services Card** працює навіть без жодної декларації, тільки з SIN C17. Отже: BC Services Card app, потім CRA account, потім заявки на виплати онлайн, не поштою.

SIN, TTN і що з ними робити

SIN безкоштовний; онлайн, поштою або в офісі Service Canada (там зазвичай видають одразу) N12. SIN, що починається з **9**, це тимчасовий резидент: він має дату закінчення, рівну даті вашого дозволу. Новий дозвіл або PR – потрібно оновити запис SIN у Service Canada. Якщо ви подали на продовження до закінчення (maintained status), працювати з простроченим SIN можна, поки IRCC вирішує N12.

Якщо Service Canada не може видати SIN, CRA видає тимчасовий податковий номер (TTN), з яким можна подавати декларацію, отримувати виплати і реєструвати CRA account N1.

Податки і громадянство

Шлях більшості читачів: CUAET або робочий дозвіл, потім PR, потім громадянство. На останньому кроці податки перевіряють. IRCC вимагає, щоб ви подали податкові декларації щонайменше за **3 роки з 5** років перед датою заявки, якщо за Income Tax Act ви мусили їх подавати [N21]. У тій самій заявці рахується фізична присутність: щонайменше 1,095 днів за 5 років, з них дні до PR (тимчасовий резидент) ідуть за половину, максимум 365 днів зарахування [N21].

Що з цього випливає на практиці:

- Подавайте **з першого року**, навіть якщо приїхали в грудні і нічого не заробили. Декларація за рік без доходу нічого не коштує, а дірки в історії потім доводиться пояснювати.
- Рік, коли ви мали дохід і не подали, – не тільки проблема з CRA, а й можлива затримка громадянства. Виправити можна заднім числом: подати пропущену декларацію або пройти Voluntary Disclosures Program (розділ 12).
- Дохід, який ви не задекларували (готівка, розділ 8), у податковій історії не існує. Для громадянства, іпотеки чи оренди NOA – головний документ про ваш дохід.

Договір Україна-Канада: що він реально дає

Конвенція про уникнення подвійного оподаткування підписана в Києві 4 березня 1996, чинна з 22 серпня 1996 [N6]. Що з неї важливо для звичайної сім'ї:

- **Зарплата** оподатковується там, де виконується робота (ст. 15). Віддалена робота на українського роботодавця, виконана фізично в Канаді, оподатковується в Канаді.
- **Фриланс і бізнес** (ст. 7, 14) оподатковуються тільки в країні резидентності, якщо немає постійної бази в іншій. Фрилансер, що живе в BC і працює на українських чи американських клієнтів, навіть через український ФОП, за договором оподатковується в Канаді. Що при цьому відбувається з єдиним податком в Україні – питання до українського бухгалтера; договір не скасовує український облік сам по собі.
- **Нерухомість і доходи від неї** (ст. 6, 13) можуть оподатковуватись в Україні. Канада теж оподатковує як країна резидентності і дає кредит на сплачений український податок (ст. 23).
- **Дивіденди** до 5% або 15%, **відсотки** до 10%, **роялті** до 10% утримання в країні джерела (ст. 10-12). Якщо український банк утримав більше 10% з відсотків, різницю треба повертати в Україні, Канада її не зарахує.
- **Пенсії** (ст. 18), включно з соціальними виплатами, оподатковуються тільки в країні, де вони виникають. Українська пенсія батьків, які живуть у Канаді, оподатковується тільки в Україні. У канадській декларації вона показується як дохід і віднімається в рядку **25600** (дохід, звільнений за договором) [N6] [N7]. Вона все одно впливає на чистий дохід, а отже на виплати і age amount.
- **Канадська пенсія для батьків (OAS).** Це поза податковою темою, але питання звучить у кожній сім'ї. Для Old Age Security потрібно щонайменше 10 років проживання в Канаді після 18 років [N18]. Угоди про соціальне забезпечення дозволяють зарахувати роки в іншій країні, але угоди між Канадою та Україною поки немає: у спільній декларації від 10 вересня 2026 країни лише домови-

лись почати попередні обговорення [N19]. Батьки, які приїхали в 60+, на повну OAS не розраховують; плануйте на українську пенсію і власні заощадження.

Механіка кредиту за іноземний податок (foreign tax credit): федеральна форма **T2209**, рядок 40500; провінційна **T2036**. Кредит по кожній країні – менше з двох: сплачений іноземний податок або канадський податок на цей дохід [N8]. Якщо дохід уже вирахувано в рядку 25600 як звільнений за договором, кредит на нього не заявляється.

Чи зараховуються в Канаді **український військовий збір і єдиний податок ФОП** як іноземний податок, офіційної позиції CRA немає. Якщо це ваш випадок, це пункт для фахівця з транскордонного оподаткування.

> ТИПОВА ПОМИЛКА
>
> «Я заплатив податок в Україні, тому в Канаді не декларую». Після дати резидентності весь світовий дохід іде в декларацію. Полегшення приходить через кредит або рядок 25600. Промовчати про дохід – не варіант.

Майно в Україні: T1135 і «вхідна оцінка»

Умовне придбання при в'їзді. Усе майно, яким ви володіли на день резидентності, CRA вважає проданим і купленим знову за ринковою вартістю (fair market value) на цю дату [N2]. Приріст вартості до приїзду Канада не оподатковує. Але ця вартість стає вашою «ціною» для майбутнього продажу. Збережіть докази: оголошення про схожі квартири, оцінку, скріни біржі для крипти, курс на дату приїзду. Через п'ять років ці папери будуть на вагу золота.

T1135 (Foreign Income Verification Statement) подається, якщо загальна **вартість (cost)** вашого «визначеного іноземного майна» перевищила **$100,000 CAD** у будь-який момент року [N9]. Включає іноземні банківські рахунки (так, депозит у ПриватБанку), акції іноземних компаній (навіть на канадському брокері), іноземну нерухомість на здачу. Не включає майно для особистого користування (квартира, де живе ваша мама), майно активного бізнесу, зареєстровані рахунки. Для новоприбулих «cost» = ринкова вартість на дату приїзду [N9].

У рік приїзду T1135 не подається [N9]. З другого року – так, якщо поріг перевищено. Спрощена частина A до $250,000, детальна частина B від $250,000.

Штрафи реальні: $25 на день до 100 днів (мінімум $100, максимум $2,500) за просте запізнення; при свідомому ухиленні $500 на місяць до $12,000 і далі більше [N9].

Квартира в Україні, яку здаєте після дати резидентності: чистий дохід від оренди в канадську декларацію в CAD, Україна теж може оподаткувати, кредит через T2209. **Депозити:** відсотки після дати резидентності – дохід, рядок 12100.

Курс. Іноземні суми переводяться в CAD за курсом Банку Канади на день отримання; для регулярних платежів протягом року CRA «за певних обставин» приймає середній курс [N10]. Банк Канади не публікує курс гривні; переводьте через USD або беріть курс незалежного публічного джерела і використовуйте його послідовно [E8] [E9].

Продаю квартиру в Україні

Це одна з найчастіших великих подій у перші роки, і тут легко або переплатити, або забути задекларувати.

1. **Ваша «ціна купівлі» – ринкова вартість на дату резидентності** N2. Сума, яку ви колись заплатили в Україні, тут не важить. Тому докази вартості на день приїзду (оголошення, оцінка) і є головним документом.
2. **Виручку переводите в CAD за курсом на день продажу, а вхідну вартість – за курсом на дату резидентності** I4 N10. Банк Канади гривню не котирує; беріть курс одного незалежного публічного джерела і тримайтесь його E8 E9.
3. **Прибуток = виручка – вхідна вартість – витрати на продаж** (ріелтор, нотаріус, оцінка). Оподатковується половина I4. Звітується на Schedule 3; якщо квартира хоч рік була вашим основним житлом після приїзду, ще форма T2091 I10.
4. **Звільнення основного житла тут здебільшого не працює.** Формула рахує тільки роки, коли ви були резидентом Канади і житло було вашим основним, тобто ви в ньому зазвичай мешкали I10. Роки, коли ви жили в Ванкувері, а квартира в Києві стояла порожня або здавалась, зазвичай не підходять. До того ж звільнення одне на сім'ю за рік: позначивши київську квартиру, ви втрачаєте звільнення для канадського житла за ті самі роки. Це моє читання правил; рішення про позначення варто прийняти з бухгалтером.
5. **Україна теж може оподаткувати продаж**, бо нерухомість там (ст. 13 договору) N6. Сплачений в Україні податок зараховується в Канаді через T2209 і T2036, але не більше за канадський податок на цей прибуток N8. Український бік – до українського нотаріуса чи бухгалтера.
6. **Гроші, що лишились в українському банку**, рахуються в поріг T1135 $100,000 N9.

Приклад (курси умовні, лише для ілюстрації механіки). Сім'я стала резидентом 1 вересня 2023. Ринкова вартість квартири на цю дату 2,400,000 грн; за умовним курсом $0.0366 за гривню це $87,840. У 2026 продали за 3,000,000 грн, витрати на продаж 60,000 грн; умовний курс на день продажу $0.0330.

КРОК	РОЗРАХУНОК	СУМА
Виручка	3,000,000 грн × $0.0330	$99,000.00
Витрати на продаж	60,000 грн × $0.0330	−$1,980.00
Вхідна вартість	2,400,000 грн × $0.0366	−$87,840.00
Прибуток капіталу в CAD		**$9,180.00**
Оподатковувана половина	50%	$4,590.00

У гривнях заробіток 540,000 грн, а в CAD прибуток удвічі менший, бо гривня за цей час подешевшала. За іншого руху курсу прибуток у CAD може бути більшим, ніж у гривнях, або навіть стати збитком. Тому вхідна оцінка і курси вирішують усе.

Що не є доходом

- **Одноразова допомога CUAET** ($3,000 на дорослого, $1,500 на дитину) була неоподатковуваною; програма закрита з 30 червня 2024 [N13]. Не декларується.
- **CCB, CGEB, BCFB** не є доходом і не декларуються [B1] [B2] [N15].
- **Подарунки і спадщина.** Більшість подарунків і спадщин у Канаді не декларуються [N15]. Гроші від батьків з України, спадщина від родича, подарунок на весілля – не дохід.
- **Власні заощадження, привезені або переказані з України**, – не дохід: це гроші, які у вас уже були. Переказ сам по собі не оподатковується.
- **Але дохід, зароблений на цих грошах, оподатковується** [N15]: відсотки на канадському депозиті, дивіденди, приріст від інвестицій після дати резидентності.
- **Гроші, подаровані або позичені партнеру чи дітям.** Для доходу з таких грошей є спеціальні правила (attribution): звітувати дохід може той, хто дав гроші, навіть якщо рахунок відкрито на іншу людину [I2]. Виняток: відсотки на CCB, покладену на окремий рахунок дитини, – дохід дитини [I2].
- **Соцдопомога BC (income assistance) і компенсація WorkSafeBC: податку немає, але декларувати треба.** Обидві приходять на слипі **T5007**. Соцдопомога (box 11) іде в рядок 14500, компенсація WorkSafeBC (box 10) у рядок 14400, і та сама сума віднімається в рядку 25000 [N22] [N23] [N24]. Податок на них нуль, але вони входять у чистий дохід (рядок 23600), тому зменшують CCB, BCFB і CGEB наступного періоду виплат [N22]. Якщо партнери жили разом, усю соцдопомогу вказує той, у кого вищий чистий дохід (без урахування самої допомоги) [N22]. Багато сімей отримували BC income assistance у перші місяці після приїзду; не знайшли T5007 – перевірте Auto-fill у CRA account.
- **Допомога від благодійних організацій** (продукти, речі, settlement-програми) зазвичай є подарунком. Якщо організація видала вам слип T4A, внесіть його в декларацію.
- **Гроші, що лишаються за кордоном**, не є доходом, але їхня вартість рахується в поріг T1135 [N9].

Отримали PR (або продовжили дозвіл): що зробити

Перехід з робочого дозволу на PR – головна подія для більшості читачів, і податкових та соціальних наслідків у ній більше, ніж здається. Чек-лист:

- ☐ **Оновити SIN у Service Canada.** SIN на 9 прив'язаний до строку дозволу; з PR (або новим дозволом) запис треба оновити, інакше роботодавець і банк бачитимуть прострочений номер [N12].
- ☐ **CCB, якщо ще не платять.** PR будь-кого з партнерів знімає правило 18 місяців. Подавайте заявку одразу, з підтвердженням PR, не чекаючи 19-го місяця [B2]. BC Family Benefit і дитяча частина CGEB підтягнуться автоматично [B7].
- ☐ **Affordable Child Care Benefit (садок).** Робочий дозвіл не підходить, PR підходить [B11].
- ☐ **MSP Supplementary Benefits.** Тільки для громадян і PR, які прожили в Канаді щонайменше 12 місяців, і при скоригованому чистому доході сім'ї менше $42,000 [B17]. Хто на CUAET з 2022-2023, умову 12 місяців уже пройшов.

- **Житло.** Звільнення від податку на передачу власності для першого покупця і Home Owner Grant доступні тільки громадянам і PR H2 H3. Underused Housing Tax стосується насамперед власників без громадянства чи PR; якщо ви купили житло на дозволі, перевірте, чи обов'язок декларації ще діє після PR H5. Деталі в розділі 9.
- **Громадянство в майбутньому.** IRCC перевіряє податкові декларації за 3 роки з 5 N21. Пропущені роки подайте вже зараз (розділ 10).

Якщо дозвіл закінчився, а рішення ще немає (maintained status). Працювати можна, якщо подали на продовження вчасно N12. Як CRA трактує maintained status для CCB, на сторінках CRA прямо не сказано. Якщо виплати зупинились, телефонуйте на лінію виплат CRA і майте під рукою лист IRCC про отримання заявки (acknowledgment of receipt) та копію поданої заявки. Для правила 18 місяців потрібен дійсний дозвіл на 19-й місяць B2, тож у цей момент статус особливо важливий.

Якщо повертаєтесь в Україну

Дата, коли ви стаєте нерезидентом, зазвичай день виїзду, якщо ви повертаєтесь у країну, де жили до Канади N11. Треба повідомити CRA. Нерезидент не має права на CCB і CGEB: гроші, що прийшли після виїзду, доведеться повернути N11. TFSA можна залишити, але внески заборонені, кімната не росте A11.

При виїзді діє «податок на виїзд» (deemed disposition): більшість майна вважається проданим за ринковою вартістю. Для тих, хто пробув у Канаді 60 місяців або менше за попередні 10 років, майно, яким ви володіли на момент приїзду, звільнене N11. Форми T1243, T1244, T1161 – це вже розмова з бухгалтером перед виїздом.

05

Виплати і пільги

Усе в цьому розділі залежить від однієї дії: поданої декларації. Період виплат липень 2026 – червень 2027 рахується з декларації за **2025** рік. Декларація за 2026 (подана навесні 2027) визначить виплати з липня 2027 по червень 2028 [B1] [B2]. Стрибок доходу у 2026 році вдарить по виплатах тільки через рік.

Усі виплати нижче не є доходом і не оподатковуються.

Зведена таблиця

ВИПЛАТА	ХТО	СКІЛЬКИ (ЛИПЕНЬ 2026 – ЧЕРВЕНЬ 2027)	ЯК ОТРИМАТИ	КОЛИ ГРОШІ
CGEB (Canada Groceries and Essentials Benefit; до липня 2026 GST/HST credit)	резиденти 19+ (або з партнером / дитиною), з доходом приблизно до $60,012 самотнім і $64,232 парі без дітей	до $679 самотньому, $890 парі, +$234 на дитину до 19	декларація щороку; новоприбулі: RC151	квартально близько 5 числа липня, жовтня, січня, квітня
CCB (Canada Child Benefit)	батьки дітей до 18, резиденти, статусний тест (PR, громадянство або 18 місяців для тимчасових)	до $8,157 на дитину до 6 ($679.75/міс), до $6,883 на дитину 6-17 ($573.58/міс); зменшення від AFNI $38,237	CRA account або RC66 (+RC66SCH, CTB9 для новоприбулих)	щомісяця близько 20 числа
Child Disability Benefit	дитина зі схваленим DTC	до $3,480 на рік ($290/міс)	автоматично до CCB після схвалення T2201	з CCB
BC Family Benefit	сім'ї BC, зареєстровані на CCB	до $1,750 перша дитина, $1,100 друга, $900 кожна наступна; мінімум $775/$750/$725 до AFNI $96,562; +до $500 самотнім батькам	автоматично з CCB	щомісяця разом із CCB, одним переказом
Canada Workers Benefit	працюючі з низьким доходом, резиденти весь рік, 19+	до $1,665 самотнім / $2,869 сім'ї (2026), зникає при AFNI близько $38,492 / $50,378; доплата за DTC до $860	Schedule 6 у декларації; аванс автоматично, якщо декларація подана до 1 листопада	з поверненням; аванс у липні, жовтні, січні
Canada Disability Benefit (18-64)	схвалений DTC, подана декларація, статусний тест	до $204.20/міс	заявка в Service Canada	третій четвер місяця

ВИПЛАТА	ХТО	СКІЛЬКИ (ЛИПЕНЬ 2026 – ЧЕРВЕНЬ 2027)	ЯК ОТРИМАТИ	КОЛИ ГРОШІ
Canadian Dental Care Plan	без приватної стоматологічної страховки, AFNI до $90,000, подані декларації	покриття стоматології; співоплата 0% до $70,000, 40% до $80,000, 60% до $90,000	заявка онлайн або 1-833-537-4342	після схвалення
BC renter's tax credit	орендарі в BC щонайменше 6 місяців у році, 19+	до $400, зменшується від доходу $66,189, нуль при $86,189 (2026)	BC479 у декларації	з поверненням після подачі
BC sales tax credit	резиденти BC з низьким доходом	до $75 на людину, зменшується від $15,000 (одинак) / $18,000 (сім'я)	BC479 у декларації	з поверненням
Canada Learning Bond (в RESP)	діти з сімей, що отримують CCB, з AFNI до $58,523 (1-3 дитини)	$500 + $100 на рік до 15 років, максимум $2,000; без внесків	відкрити RESP у банку, попросити CLB	на рахунок RESP
BC Training and Education Savings Grant	дитина BC віком 6-8	$1,200 одноразово; без внесків	через RESP-провайдера між 6-м і 9-м днем народження	на RESP
Affordable Child Care Benefit (BC, не CRA)	сім'ї з доходом до $111,000; статус: громадянин, PR, захищена особа	субсидія на садок, максимум при доході до $45,000	My Family Services або CF2900	напряму провайдеру
Fair PharmaCare (BC, не CRA)	усі, хто в MSP, із згодою на перевірку доходу в CRA	ліки після франшизи: 70%, після сімейного максимуму 100%; при сімейному чистому доході до $30,000 франшиза $0 (таблиця з 1 травня 2026)	реєстрація онлайн або 1-800-663-7100	знижка в аптеці
Rental Assistance Program (BC Housing)	орендарі з дитиною, дохід домогосподарства до $60,000, 12 місяців у BC, подана декларація; CUAET у списку статусів	частина різниці між орендою і 30% доходу, до стелі оренди $1,950 (до 3 осіб) / $2,200 (4+) (квітень 2025)	заявка в BC Housing	щомісяця

Джерела по рядках: CGEB [B1]; CCB і CDB [B2] [B3]; BCFB [B7]; CWB [B4]; CDB дорослих [B5]; CDCP [B6]; renter's і sales credit [B8] [B9]; CLB [B12]; BCTESG [B12]; ACCB [B11]; Fair PharmaCare [B16]; RAP [B18].

CGEB: що змінилось у 2026

GST/HST credit перейменовано на **Canada Groceries and Essentials Benefit** з липня 2026. Право і структура ті самі, сума **збільшена на 25%** на п'ять років, 2026-2031 [B1]. Одноразова доплата (приблизно +50% річної суми 2025-26) була виплачена 5 червня 2026 тим, хто отримував GST credit у січні 2026. Якщо ви тоді ще не подавали декларацію, цієї доплати у вас немає, і її не наздогнати.

Складові на липень 2026 – червень 2027 (база 2025): $445 на дорослого, $445 на партнера, $234 на дитину до 19, $445 на першу дитину самотнього батька, самотнім додаток до $234. Зменшення починається з сімейного чистого доходу $46,432, за моїм розрахунком із таблиці CRA по 5 центів з

долара [B1]. Якщо квартальна сума менша за $50, увесь рік виплачують у липні.

Дати 2026: 3 липня, 5 жовтня; далі орієнтовно 5 січня і 5 квітня 2027 [B1] [B3].

CCB: суми, пороги і правило 18 місяців

Повна сума при сімейному чистому доході (AFNI) до **$38,237**. Між $38,237 і $82,847 зменшення: 7% (1 дитина), 13.5% (2), 19% (3), 23% (4+). Понад $82,847: фіксована сума плюс 3.2% / 5.7% / 8% / 9.5% від перевищення [B2].

Приклад з сайту Міністерства фінансів, перерахований мною: діти 5 і 9 років, AFNI $65,000: $8,157 + $6,883 = $15,040 мінус 13.5% × ($65,000 − $38,237) = $15,040 − $3,613 = **$11,427 на рік** [B2].

Для тих, хто на CUAET чи іншому тимчасовому дозволі: 18 місяців рахуються від дня приїзду; на 19-й місяць потрібен дійсний дозвіл [B2]. Приїхали в березні 2026 – подавати у вересні 2027. PR будь-кого з партнерів знімає цю умову. Заявки за період понад 11 місяців тому вимагають додаткових доказів [B2].

Якщо батьки живуть разом, CRA вважає основною опікункою дитини матір, і CCB отримує вона. При спільній опіці 40-60% кожен із батьків отримує половину [B2].

Зміну сімейного стану повідомляйте до кінця наступного місяця; окреме проживання (separation) CRA визнає для CCB тільки після 90 днів життя окремо через розпад стосунків [B2]. Партнер, який залишився в Україні, для CCB усе одно «партнер», і його світовий дохід рахується (CTB9). Для податкового кредиту на утриманця (розділ 6) тест інший.

Дати 2026: 20 січня, 20 лютого, 20 березня, 20 квітня, 20 травня, 19 червня, 20 липня, 20 серпня, 18 вересня, 20 жовтня, 20 листопада, 11 грудня [B3]. Не прийшло – зачекайте 5 робочих днів перед дзвінком.

Дитина народилась у BC. Коли в лікарні чи пологовому будинку реєструєте народження, поставте згоду на передачу даних у CRA. Це Automated Benefits Application: вона одночасно подає заявку на CCB, а через неї на BC Family Benefit і дитячу частину CGEB [B2]. Через 8 тижнів перевірте в CRA account, що дитина з'явилась. Тимчасові резиденти все одно мають пройти статусний тест (18 місяців або PR одного з батьків); якщо його ще не пройдено, заявка не дасть грошей, і після 19-го місяця перевірте статус заявки. Чи є в BC окремий онлайн-варіант реєстрації народження з цією згодою, CRA не пише; уточніть у пологовому.

Декрет: EI maternity і parental. Найманим працівникам із достатньою кількістю застрахованих годин EI платить 55% заробітку, до $729 на тиждень у 2026; розширений батьківський варіант 33%, до $437 [B15]. Ці виплати – дохід: вони приходять на слипі T4E і йдуть у декларацію в рядок 11900 [B14]. Отже, вони рахуються в чистий дохід, від якого наступного липня перерахують CCB, BCFB і CGEB. Перевірте на T4E, скільки податку утримано: якщо мало, а другий партнер добре заробляє, у квітні може бути доплата. Самозайнятим ці виплати доступні тільки за попередньої добровільної реєстрації (розділ 8).

Втратили роботу: EI і податки

Скорочення в перші роки трапляються часто. Порядок такий: роботодавець подає Record of Employment (ROE) у Service Canada, ви подаєте заявку на EI regular benefits [B21]. У 2026 EI платить 55% середнього застрахованого заробітку, до $729 на тиждень [B21].

Що з цим робити в податках:

- **EI – оподатковуваний дохід.** Будь-які виплати EI оподатковуються, і з кожного платежу утримують федеральний і провінційний податок [B21]. На початку наступного року приходить слип **T4E**; сума з box 14 мінус box 18 іде в рядок 11900 [B14].
- **Утримання може не вистачити.** EI утримує податок тільки зі своїх виплат і не знає, скільки ви заробили на роботі до скорочення і після нового працевлаштування. Якщо за рік були і зарплата, і EI, у квітні часто виходить доплата. Це логіка утримання, а не правило CRA; перевірте T4E і відкладіть різницю, коли знайдете нову роботу.
- **Повернення частини EI (clawback).** Якщо на T4E є сума в box 15, ставка в box 7 – 30%, а ваш чистий дохід (з невеликими поправками) перевищує поріг, частину виплат доведеться повернути через декларацію: відрахування в рядку 23500 і сума до сплати в рядку 42200 [B22]. Поріг за **2025** рік – **$82,125** [B22]. За 2026 CRA його ще не опублікувала. $82,125 – це рівно 1.25 × максимальний застрахований заробіток 2025 року ($65,700); за тією самою пропорцією для 2026 вийшло б $86,125 (1.25 × $68,900) [C11], але це наш розрахунок, а не офіційна цифра. Програма порахує суму сама.
- **EI зменшує виплати наступного року.** EI входить у чистий дохід (рядок 23600), тому з липня 2027 CCB, BCFB і CGEB рахуватимуть уже з урахуванням EI. Це не помилка CRA.
- **Повернули переплату EI самі.** Якщо Service Canada заплатила більше, ніж належало, і ви вже повернули надлишок, це відраховується в рядку 23200 [B14]. Якщо борг перед EI ще не закритий, CRA може зарахувати в нього ваше податкове повернення [C23].

BC Family Benefit

Повна сума до AFNI $30,176; зменшення 4% від перевищення до гарантованого мінімуму ($775 / $750 / $725 на першу / другу / наступну дитину); понад $96,562 мінімум теж зменшується на 4% до нуля [B7]. Приклад (мій розрахунок): 2 дітей, AFNI $65,000: $2,850 − 4% × $34,824 = $1,457, це нижче мінімуму $1,525, тому платять **$1,525 на рік**. Виплачується разом із CCB одним платежем.

З липня 2027 бюджет BC додає доплату для дітей з інвалідністю [B7].

Що зникло

BC climate action tax credit закінчився: квітень 2025 був останнім платежем [B10]. Федеральний Canada Carbon Rebate теж закінчився після квітня 2025 [B10]. Старі гайди обіцяють ці гроші; у 2026 їх немає.

Canada Workers Benefit: нюанси

CWB рахується в декларації, не окремою заявкою. 2026: мінімальний трудовий дохід $3,000; наростає по 27% з доходу понад $3,000; максимум $1,665 самотнім / $2,869 сім'ї; зменшується на 15% з AFNI понад $27,392 / $31,251 [B4]. Самозайнятий дохід рахується як трудовий. У рік приїзду CWB немає.

Аванс (ACWB) приходить автоматично, якщо CRA отримала декларацію **до 1 листопада**. Аванс липень 2026 – січень 2027 базується на доході 2025. Якщо дохід у 2026 виріс, частину можуть зарахувати назад при подачі [B4].

Canadian Dental Care Plan: хто випадає

Чотири умови одночасно: немає доступу до приватної стоматологічної страховки (робота, план партнера, пенсійний план, куплена страховка, health spending account), подані декларації вами і партнером, AFNI до $90,000, резидентність [B6]. Фрилансер без страховки з доходом до $70,000 – ідеальний кандидат, 0% співоплати. Партнер із планом від роботодавця, який покриває вас, – ви не підходите. Поновлення щороку до 1 червня, інакше розрив у покритті [B6].

BC renter's tax credit: не пропустіть

$400 на рік незалежно від суми оренди, якщо орендували в BC щонайменше 6 місячних періодів у році, резидент BC 31 грудня, 19+ (або батьки, або з партнером). У 2026 році зменшується від доходу $66,189, нуль при $86,189 [B8]. Один на пару, але співмешканці-не-партнери можуть кожен заявити своє. Потрібні адреса, сума оренди, місяці, ім'я орендодавця. Заявляється на формі BC479 у декларації, програма її показує, коли ви відмічаєте оренду.

> ПОРАДА
>
> Якщо скоригований сімейний дохід близько до стелі ($86,189 у 2026), RRSP-внесок може повернути частину цього кредиту. Кредит зменшується на 2% від доходу понад $66,189, тому $3,000 у RRSP повертають до $60 renter's credit (2% від суми внеску в зоні зменшення) на додачу до економії податку.

Що ще в BC залежить від вашої декларації

Декларація і NOA відкривають не тільки виплати CRA. Кілька програм BC самі перевіряють ваш дохід у CRA (за вашою згодою) або просять NOA. Немає поданої декларації – програма або відмовить, або порахує вас як високодохідного. Для сім'ї новоприбулих, яка орендує, RAP і Fair PharmaCare можуть дати більше, ніж $400 renter's credit.

ПРОГРАМА	ЩО ДАЄ	УМОВИ	ДОХІД ЯКОГО РОКУ
Fair PharmaCare	після сімейної франшизи (deductible) оплачує 70% рецептурних ліків (75%, якщо хтось у сім'ї народився до 1940), після сімейного максимуму 100%	зареєстровані в MSP; згода на перевірку доходу в CRA протягом 30 днів, інакше франшиза $10,000 B16	сімейний чистий дохід (рядок 23600) за рік, що на **2 роки** раніше: покриття 2026 рахують з доходу 2024 B16
MSP Supplementary Benefits	$23 за візит до фізіотерапевта, масажиста, хіропрактика, акупунктуриста, натуропата, подолога; до 10 візитів на рік разом	скоригований чистий дохід сім'ї менше $42,000; **тільки громадяни і PR**, що прожили в Канаді щонайменше 12 місяців B17	минулого року, з підтвердженням CRA B17
Rental Assistance Program (RAP)	частина різниці між орендою і 30% доходу, до стелі оренди: $1,950 для сім'ї до 3 осіб, $2,200 для 4+ (стелі з квітня 2025)	щонайменше одна дитина-утриманець; дохід домогосподарства до оподаткування до $60,000; оренда понад 30% доходу; 12 місяців у BC; щорічна декларація; статус: громадянин, PR, біженець, **українці на CUAET** B18	річний дохід домогосподарства B18
SAFER (для батьків 60+)	доплата до оренди	60+; дохід менше $40,000 на рік; оренда понад 30% доходу; 12 місяців у BC; щорічна декларація; CUAET у списку статусів; стеля оренди $1,150 (квітень 2025) B19	річний дохід B19
Affordable Child Care Benefit	субсидія на садок	статус: громадянин, PR, захищена особа (робочий дозвіл не підходить) B11	з NOA або з декларації про дохід B11

Нюанси:

- **Fair PharmaCare для новоприбулих.** Якщо два роки тому ви ще не жили в Канаді і канадської декларації за той рік немає, програма приймає Proof of Income Affidavit, власну декларацію про дохід B16. Таблиця з 1 травня 2026: сімейний чистий дохід до $30,000 – франшиза $0, сімейний максимум не більше $800; $45,000 – франшиза $1,300, максимум $1,700; $60,000 – франшиза $1,800, максимум $2,400 B16. Зареєструйтесь одразу після MSP: без реєстрації аптека бере повну ціну.
- **RAP вимагає 12 місяців у BC і щорічної декларації.** Сім'я, що приїхала в березні 2026, може подавати з березня 2027 і тільки з поданою декларацією за 2026. Чи вимагає RAP мінімального трудового доходу, на сторінці BC Housing не сказано; уточніть при заявці B18.
- **MSP Supplementary Benefits на CUAET чи робочому дозволі недоступні:** умова – громадянство або PR і 12 місяців у Канаді B17.
- Ці програми не рахуються в CRA і не з'являються в CRA account. Кожну треба оформити окремо.

Платіжний календар липень 2026 – червень 2027

ВИПЛАТА	ДАТИ
CCB + BCFB	20 липня, 20 серпня, 18 вересня, 20 жовтня, 20 листопада, 11 грудня 2026; 2027 ще не опубліковано
CGEB	3 липня, 5 жовтня 2026; близько 5 січня і 5 квітня 2027
ACWB	10 липня, 9 жовтня 2026; січень 2027
Canada Disability Benefit	16 липня, 20 серпня, 17 вересня, 15 жовтня, 19 листопада, 17 грудня 2026
BC renter's / sales credit	з поверненням після подачі декларації за 2026

Джерело: CRA benefit payment dates, Service Canada calendar [B3] [B5].

Типові помилки з виплатами

1. **«Я нічого не заробив, не подаю».** Усі виплати вимагають поданої декларації, обома партнерами, щороку.
2. **Не подати RC151 у рік приїзду.** Квартали CGEB пропадають.
3. **Чекати CCB на тимчасовому дозволі з першого місяця.** Відлік 18 місяців іде від дня приїзду. Але подавайте в день, коли умова виконана.
4. **Партнер за кордоном не врахований.** CTB9 за кожен рік, його дохід рахується. Інакше перерахунок і повернення.
5. **Чекати climate credit або carbon rebate.** Їх немає з 2025.
6. **Платити за приватну стоматологію і сподіватись на CDCP.** Приватний план виключає.
7. **Не заявити renter's credit**, бо «я ж не купував нічого».
8. **Не оформити Fair PharmaCare і RAP**, бо вони не від CRA. Обидві програми беруть дохід з вашої декларації (див. «Що ще в BC залежить від вашої декларації»).
9. **Дитина 18+ не подає декларацію.** Підлітку з part-time роботою чи без неї варто подавати щороку: CGEB для нього почнеться після 19-річчя тільки з поданою декларацією, RRSP-кімната накопичується з першого заробітку, а утриманий податок повертається [B1] [A2].

06

Кредити й відрахування

Нагадування з розділу 3: **кредит** (credit) зменшує податок на 14% федерально і 5.60% у BC від суми кредиту; **відрахування** (deduction) зменшує дохід, тому економія дорівнює сумі відрахування × ваша маржинальна ставка. Нижче те, що реально трапляється в сім'ях у перші роки.

Подружжя і утриманці

Spouse or common-law partner amount (рядок 30300): $16,452 мінус чистий дохід партнера за 2026 [K1]. Common-law означає 12 місяців спільного життя, або спільна дитина. Партнер за кордоном теж рахується: вказуєте його світовий дохід у CAD, CRA може попросити докази, і ви маєте реально його підтримувати (гроші на житло, їжу, побут) [K1]. Якщо ви не переказуєте нічого чоловікові в Україні, кредиту немає.

Eligible dependant amount (рядок 30400): для самотніх, розлучених, розділених, овдовілих, які утримують дитину до 18 у своєму житлі [K2]. Один на домогосподарство. Важливо для сімей, розділених війною: якщо ви в шлюбі, але не живете з партнером і ніхто з вас не утримує іншого, CRA для цього кредиту вважає вас розділеними. Формулювання CRA: якщо партнер був, але ви не жили разом, не утримували його і він не утримував вас, «CRA considers that you were separated for the purpose of this amount» [K2]. Мати з дітьми, чий чоловік залишився в Україні і не отримує від неї гроші на життя (і не надсилає їй), може заявити цей кредит на одну дитину: $16,452 федерально і $11,317 у BC за 2026 [C1] [C4]. Якщо вона чоловіка утримує, цього кредиту немає, і тоді варто дивитись на spouse amount. Кейс 4 у розділі 14 показує, що цей кредит може обнулити податок. Для CCB і доплати BCFB самотнім батькам тест інший, там такий шлюб усе одно рахується (розділ 5).

Canada caregiver credit: для родича з фізичним або психічним порушенням, який регулярно залежить від вас у базових потребах [K3]. Батьки, брати, сестри, тітки мають бути резидентами Канади хоча б частину року; батьки, що живуть лише в Україні, не підходять. Вік сам по собі не є порушенням. CRA може попросити довідку лікаря про початок і тривалість стану.

Disability tax credit: ворота до багатьох програм

DTC 2026: $10,341 (федеральна вартість до $1,448), плюс доплата для дитини до 18 $6,032 [K4]. У BC $9,913 і $5,783 [C4]. Форма **T2201**: частина A ви, частина B лікар (сімейний лікар, nurse practitioner; для окремих категорій оптометрист, аудіолог, психолог, ерготерапевт, фізіотерапевт, логопед) [K4]. Умова: виражене обмеження щонайменше 90% часу протягом не менше 12 місяців в одній з категорій (зір, слух, мовлення, ходьба, виділення, харчування, одягання, психічні функції) або життєпідтримуюча терапія.

Чому це важливо навіть при малому податку: схвалений DTC відкриває Child Disability Benefit (до $3,480 на рік), Canada Disability Benefit для дорослих, ліміт садка $11,000, RDSP, доплату CWB за DTC. Невикористаний кредит переноситься на партнера (рядок 32600) або на утримуючого родича (31800). Схвалення може діяти заднім числом до 10 років [K4]. Подавайте до декларації, щоб не затримувати оцінку. Плата лікарю за заповнення може бути медичною витратою.

Медичні витрати

Рахуються витрати за будь-який 12-місячний період, що закінчується у 2026 році, понад поріг: менше з 3% чистого доходу або $2,890 (2026) [K5]. При доході $40,000 поріг $1,200; при $96,333 і вище поріг $2,890. У BC поріг менше з 3% або $2,748 [C4].

Рядок 33099 – ви, партнер, діти до 18. Рядок 33199 – інші утриманці, кожен зі своїм порогом. CRA сама радить: кредит часто вигідніше заявити партнеру з **нижчим** чистим доходом, бо його 3% менші, якщо в нього є податок, який кредит може зменшити [K5].

Що входить: ліки за рецептом, стоматологія, окуляри і лінзи за рецептом, слухові апарати, лікування безпліддя, премії за приватний план здоров'я (якщо 90%+ премій іде на медичні витрати, включно з частиною, яку з вас знімає роботодавець) [K5]. Не входить: косметика, безрецептурні ліки і вітаміни, усе відшкодоване. Поїздка за лікуванням від 40 км в один бік, якщо локально такого лікування немає: можна заявити витрати на транспорт; від 80 км ще й на житло та їжу.

Стоматолог в Україні під час відпустки після дати резидентності теоретично може підійти, якщо послуга і провайдер кваліфікуються; тримайте чеки з перекладом.

Refundable medical expense supplement (рядок 45200): до $1,534 у 2026 для працюючих з низьким доходом (трудовий дохід від $4,478, фазування від AFNI $33,960), тільки для резидентів весь рік [K5].

З 2026 року одну й ту саму витрату не можна одночасно заявити як медичну і як Home accessibility tax credit [K15].

Навчання

Tuition credit (рядок 32300): потрібен слип T2202 від канадського закладу (TL11A для закордонного) і сума понад $100 на заклад [K6]. Курси мають бути післясередньої освіти або, з 16 років, для професійних навичок у сертифікованому закладі. Екзамени на професійну ліцензію в Канаді можуть підходити. LINC безкоштовний, кредиту не дає; платні мовні курси тільки якщо заклад кваліфікується.

Порядок: спочатку зменшуєте свій податок; потім можна передати до $5,000 поточного року партнеру або батькам (федерально це $700); решта переноситься вперед без обмеження по часу [K6]. Перенесене передати вже не можна. Федеральних education і textbook amounts немає з 2017. BC має свій tuition credit за 5.60%.

> ПОРАДА
>
> Зберігайте T2202 навіть у рік без доходу. Кредит за курс у BCIT або коледжі за $8,000 – це $1,120 федерально плюс $448 BC, які чекатимуть на рік із податком.

Canada training credit (рядок 45350, поворотний кредит): ліміт зростає на $250 за кожен рік, коли вам 26-65, ви резидент весь рік, подали декларацію, трудовий дохід від $12,058 (2026) і чистий дохід не вище $177,882 (CRA, таблиця індексації 2026) [K7] [C1]. Заявляється як менше з ліміту і 50% оплаченого навчання. Рік приїзду не рахується. Приїхали у 2025 – перші $250 накопичаться за 2026, використати можна з декларації за 2027.

Відсотки за студентським кредитом (рядок 31900): тільки урядові канадські студентські позики, перенесення на 5 років [K8]. Федеральні позики без відсотків із квітня 2023, BC з 2019 [K8], тому рядок майже порожній.

Пожертви

Федерально: 14% на перші $200 (нижня ставка), на решту вища ставка, 29%, і 33% на частину, що відповідає доходу понад $258,482; ставки на решту звірте на Schedule 9 за 2026, CRA ще не оновила сторінку [K9]. BC: 5.60% на перші $200, далі 16.8% (20.5% для найвищих доходів) [C4]. Ліміт 75% чистого доходу, перенесення до 5 років [K9].

Кредит дають тільки **кваліфіковані отримувачі** (qualified donees), тобто канадські зареєстровані благодійні організації і короткий список іноземних. Переказ на картку волонтеру, збір на дрон, GoFundMe без офіційного receipt – кредиту немає [K9]. Жертвуйте на ЗСУ через канадські зареєстровані фонди і зберігайте їхні receipts.

Оскільки перші $200 мають низьку ставку, має сенс складати receipts обох партнерів на одну декларацію або накопичувати за кілька років (правила об'єднання і дати перевірте на сторінці рядка 34900).

Витрати на догляд за дітьми (садок)

Відрахування (не кредит) за формою **T778**, рядок 21400. Ліміти на рік на дитину: $8,000 до 7 років, $5,000 від 7 до 15, $11,000 для дитини з DTC; загалом не більше 2/3 трудового доходу того, хто заявляє [K10].

Заявляє партнер з **нижчим** чистим доходом [K10]. Якщо у нього нуль трудового доходу, відрахування фактично нуль, навіть якщо другий партнер заробляє $100,000. Винятки: партнер з нижчим доходом вчиться на денній формі (або заочній від 12 годин на місяць у програмі від 3 тижнів), хворий, у в'язниці, або ви розділені 90+ днів. Партнер-студент – це реальний шлях для багатьох сімей.

Підходить: садок, няня, програми догляду після уроків, денні табори, школи-інтернати з проживанням (з тижневими лімітами). Платити можна бабусі 18+, якщо ви не заявляєте її як утриманця; вона декларує цей дохід [K10]. Не підходить: батько дитини, партнер, особа до 18 з родичів, медичні витрати, гуртки заради навчання, транспорт.

BC $10-a-day і субсидія ACCB: заявляйте тільки те, що реально заплатили самі [K10].

Переїзд

Відрахування за переїзд (рядок 21900) працює для переїздів **усередині Канади** заради роботи, бізнесу або денного навчання, якщо нове житло щонайменше на 40 км ближче до нового місця K14 N14. Переїзд з України в Канаду не відраховується (крім студентів із оподатковуваною канадською стипендією). Переїзд Калгарі – Ванкувер заради нової роботи у 2026 – так. Відраховується проти доходу на новому місці, решта переноситься. Входить: перевезення, зберігання, дорога, тимчасове житло до 15 днів, розрив оренди, підключення комуналки. Не входить: поїздки для пошуку житла, ремонт.

Домашній офіс для найманих працівників

Спрощеного методу ($2 на день) більше немає з 2023 року K12. Тільки детальний метод, форма T777, і підписана роботодавцем **T2200**. Умови: роботодавець вимагав роботу з дому (усна домовленість підходить), ви платите за витрати самі, працювали з дому понад 50% часу щонайменше 4 тижні поспіль. Можна: частку електрики, опалення, води, інтернету (не підключення), оренди для орендарів, дрібного ремонту. Не можна: іпотеку, страховку, податок на нерухомість, меблі K12. Частка = площа кабінету / житлова площа; для спільної кімнати ще × години на тиждень / 168.

Віддалені працівники іноземних компаній без T2200 ризикують: без форми заявка не захищена. Самозайняті цей розділ не використовують, у них свій (розділ 8).

Профспілкові і професійні внески

Рядок 21200: членські внески профспілки, обов'язкові за законом внески професійних організацій, страховка професійної відповідальності K11. Зазвичай у T4 box 44. Не входять: вступні внески, ліцензії, плата за оцінку документів про освіту (credential assessment). Плату за ліцензійний екзамен перевірте на tuition credit.

Будівельники, механіки, водії-далекобійники

Багато українців у перші роки працюють найманими в будівництві, ремонті, автосервісі або за кермом фури. Для цих робіт є три відрахування, яких немає в офісних працівників. Інструменти і labour mobility заявляються на формі **T777** (рядок 22900); харчування далекобійника рахується на формі **TL2**, яку підписує роботодавець K21. Суми нижче з гайду CRA T4044 за **2025** рік; гайд за 2026 рік CRA публікує на початку 2027.

Інструменти найманого майстра (tradesperson's tools). Нові інструменти, куплені для роботи, які роботодавець засвідчив як необхідні K21. Відрахування = менше з $1,000 і (вартість інструментів мінус $1,471) за 2025 рік; не більше за ваш дохід від найму за цим фахом K21. Поріг $1,471 за 2025 рік збігається з Canada employment amount того року; на 2026 Canada employment amount – $1,501 C1, і поріг для інструментів, найімовірніше, буде таким самим, але перевірте T4044 за 2026. Не підходять телефони, рації і комп'ютери, крім пристроїв, що тільки вимірюють, шукають або рахують K21. Приклад за правилами 2025: інструменти на $2,500 дають відрахування $1,000 (бо $2,500 − $1,471 = $1,029, а максимум $1,000). Зберігайте чеки.

Labour mobility deduction. Для найманих робітників і учнів (apprentice) у будівництві, які тимчасово переїжджають на об'єкт: тимчасове житло має бути щонайменше на **150 км** ближче до об'єкта, ніж ваше звичайне житло [K21]. Відраховуються тимчасове житло, одна поїздка туди і назад, харчування в цій поїздці; до **$4,000** на рік і не більше 50% заробітку на цьому об'єкті (2025) [K21]. Весняне економічне оновлення 2026 запропонувало з 2026 року підняти максимум до **$10,000** і знизити відстань до **120 км**; станом на жовтень 2026 це пропозиція, не ухвалений закон [K20].

Далекобійники: харчування в рейсі. Звичайний транспортний працівник відраховує 50% витрат на їжу, а водій-далекобійник **80%**, якщо рейс тримав його поза домом щонайменше **24 години** і щонайменше за **160 км** від міста, де розташований термінал [K21]. Можна рахувати за чеками або спрощено: **$23 за прийом їжі**, до трьох на день (ставка 2025) [K21]. Потрібні форма **TL2**, підписана роботодавцем, і журнал рейсів (дати, години виїзду і повернення).

Житло

First-time home buyers' amount (рядок 31270): $10,000 кредиту ($1,400 федерально у 2026) при купівлі першого житла в Канаді, якщо ви або партнер не жили у власному житлі в рік купівлі і 4 попередні роки [K14]. Формулювання «інше житло» не обмежене Канадою; квартира в Україні, де ви жили у 2023, може зняти право. Перевірте перед заявкою.

Коли я стаю «першим покупцем». Три федеральні правила (кредит 31270, HBP, FHSA) мають схожий тест: ні ви, ні партнер не жили у житлі, яким володіли, у поточному році (для HBP і FHSA – до дати зняття чи відкриття) і в 4 попередніх календарних роках [K14] [A8] [A10]. Житло в Україні рахується так само, як канадське. Орієнтир:

ОСТАННІЙ РІК, КОЛИ ВИ ЖИЛИ У ВЛАСНОМУ ЖИТЛІ (СВОЄМУ АБО ПАРТНЕРА)	ПЕРШИЙ РІК, КОЛИ ТЕСТ ПРОЙДЕНО
2021	2026
2022 (наприклад, виїхали з власної квартири в Києві)	2027 (з 1 січня)
2023	2028
2024	2029
2025	2030

Тест питає, чи ви **жили** у власному житлі. Саме володіння житлом його не провалює. Квартира в Україні, яка належить вам, але в якій ви не жили ці роки (здаєте, там живуть батьки), сама по собі право не забирає. Житло партнера, в якому ви жили разом, рахується. Це моє читання формулювань CRA; на сторінках CRA (посилання в джерелах) перевірте свої дати перед відкриттям FHSA чи зняттям HBP. Провінційне звільнення від податку на передачу власності в BC має **інший, жорсткіший** тест (розділ 9).

Home accessibility tax credit: до $20,000 витрат на рік (до $2,800) на переобладнання житла для людини 65+ або з DTC [K15]. **Multigenerational home renovation tax credit** (поворотний): до $50,000 витрат на окрему одиницю для батьків 65+ або родича з DTC; за 2025 це було $7,250, за 2026 очікувано 14% (до $7,000), CRA ще не оновила сторінку [K16]. BC має свій поворотний кредит для сеньйорів і людей з інвалідністю: 10% до $10,000 витрат [K15].

Розділення пенсійного доходу

Партнери можуть спільно розділити до 50% пенсійного доходу, що підходить (форма T1032) [K13]. CPP і OAS не розділяються так (CPP ділиться окремо через Service Canada). Українська пенсія, звільнена за договором (рядок 25600), не розділяється.

Кредити, що зникли або не для BC

- **Digital news subscription credit**: тільки 2020-2024, за 2025 і далі немає [K18].
- **Personal support workers credit** (2026-2030, до $1,100): заробіток у BC, NL і NWT **не підходить**. В Онтаріо і Альберті підходить [K17].
- **Climate action / carbon rebate**: немає.

Таблиця швидкої перевірки

ЯКЩО У ВАС	ШУКАЙТЕ
партнер майже без доходу	spouse amount; medical на нижчому доході
діти в садку	T778 на нижчий дохід; ACCB
дитина або родич з порушенням	T2201 (DTC) першим
курс, коледж, екзамен	T2202, tuition carry-forward
оренда в BC	renter’s credit $400
дві роботи	перевірити TD1 і переплату CPP/EI
робота з дому для роботодавця	T2200 + T777
пожертви на Україну	тільки через канадські зареєстровані фонди
медичні, стоматологія, окуляри	12-місячне вікно, поріг 3%
новий переїзд усередині Канади за роботою	moving expenses
найманий майстер, купував інструменти	tradesperson’s tools, T777
будівництво, тимчасовий об’єкт за 150+ км	labour mobility deduction
далекобійник, рейси 24+ год	80% харчування, TL2

07

Рахунки: RRSP, FHSA, TFSA, RESP, RDSP

Зареєстровані рахунки – це єдиний легальний спосіб платити менше податку на заощадження. Кожен має свою логіку. Нижче суми 2026 і правила, на яких спотикаються новоприбулі.

Порівняння

	RRSP	FHSA	TFSA	RESP	RDSP
Для чого	пенсія (і HBP/LLP)	перше житло	будь-що	навчання дитини	людина з DTC
Внесок відраховується	так	так	ні	ні	ні
Зростання всередині	без податку	без податку	без податку	без податку	без податку
Зняття	оподатковується	без податку на житло	без податку	гранти+ріст: дохід студента	частково
Ліміт 2026	18% заробітку 2025, до $33,810 + невикористане	$8,000 на рік, $40,000 за життя	$7,000 на рік + невикористане з дати резидентності	$50,000 за життя на дитину	$200,000 за життя
Дедлайн за 2026	1 березня 2027	31 грудня 2026	31 грудня (кімната не горить)	31 грудня (для гранту року)	31 грудня
Перший рік у Канаді	відрахування немає	можна	можна, $7,000	можна	можна
Державні гроші	ні	ні	ні	CESG 20%, CLB, BCTESG	грант до $3,500, бонд до $1,000 на рік

Джерела: CRA ліміти [A1]; RRSP [A2]; FHSA [A10]; TFSA [A11]; RESP [A12]; RDSP [A13].

RRSP (Registered Retirement Savings Plan)

Кімната. Ліміт відрахування за 2026 = невикористана кімната + менше з 18% «зароблено доходу» 2025 або $33,810, мінус pension adjustment (box 52 на T4, якщо у вас є план від роботодавця) [A1] [A2]. Зароблений дохід: зарплата, чистий самозайнятий дохід, чиста оренда. Не входять відсотки, дивіденди, приріст капіталу [A6]. Ваше число – у Notice of Assessment і в CRA account [A2]. Невикористана кімната переноситься без обмежень.

Перший рік. У перший рік подачі декларації RRSP-внесок зазвичай **не відраховується**, бо кімната створюється канадським заробітком попереднього року [N2]. Правило: подати, дочекатись NOA, прочитати цифру, тільки тоді вносити. Інакше перевищення понад буфер $2,000 карається 1% на місяць [A3].

Дедлайн. Внески за 2026 рік можна робити до 60 дня 2027 року, це **1 березня 2027** (CRA опублікує дату пізніше; за 2025 рік було 2 березня 2026) [A5]. Можна внести і не відрахувати цього року, а відрахувати пізніше, коли ставка вища [A2].

Зняття. З RRSP утримують 10% до $5,000, 20% до $15,000, 30% вище; це аванс, а не кінцевий податок: сума йде в дохід року [A4]. Кімната після зняття не відновлюється [A6]. Нерезидентам утримують 25%.

Spousal RRSP. Вноситель відраховує в межах своєї кімнати, рахунок належить партнеру. Випадок: один партнер заробляє в USD, другий удома з дитиною; spousal RRSP вирівнює майбутні доходи. Зняття протягом трьох років після внеску оподатковується вносителю [A7].

> ПОРАДА
>
> Для сім'ї з дітьми вартість RRSP-внеску – це не тільки маржинальна ставка. Внесок зменшує чистий дохід, а від нього рахуються CCB, BCFB, CGEB і renter's credit. У кейсі 2 (розділ 14) $6,000 в RRSP дають $1,692 економії податку плюс $192 CCB.

Home Buyers' Plan (HBP)

Зняти з RRSP до **$60,000** на людину без податку на перше житло (ліміт діє для знять після 16 квітня 2024; раніше було $35,000) [A8]. Кожен партнер зі своїх RRSP на один дім. Умови: ви перший покупець (не жили у власному житлі в цей рік, крім 30 днів, і 4 попередні роки; ваше або партнера), резидент, письмова угода на купівлю на момент зняття (передсхвалена іпотека не рахується), купити до 1 жовтня наступного року, жити протягом року [A8]. Внески за 89 днів до зняття можуть не відраховуватись. Форма T1036.

Повернення 15 років. Для знять 2022-2025 перший платіж відкладено на п'ятий рік після зняття; за оголошенням уряду і сторінкою CRA це продовжено на зняття 2026-2028 (зняття 2026 – перший платіж 2031), статус закону перевірте перед тим, як на це спиратись [A8] [K20]. Несплачена частка стає доходом (рядок 12900). Платіж позначається на Schedule 7; забули позначити – CRA вважає це звичайним внеском, а частку – доходом.

Умова «не жили у власному житлі» не прив'язана до Канади. Квартира в Україні, де ви жили у 2023-2025, може вас виключити. Це моє читання визначення; остаточне слово за CRA.

Lifelong Learning Plan (LLP)

До $10,000 на рік, $20,000 загалом з RRSP на денне навчання ваше або партнера (не дітей) у визначеному закладі [A9]. Повернення 10 років. Варіант для перекваліфікації, якщо RRSP вже є.

FHSA (First Home Savings Account)

Найкращий рахунок у Канаді для тих, хто планує купити житло. Внески відраховуються як RRSP, зняття на житло без податку як TFSA. $8,000 на рік, $40,000 за життя; невикористані $8,000 переносяться на наступний рік, тож максимум за рік $16,000 [A10].

Кімната починає накопичуватись **тільки після відкриття** першого FHSA [A10]. Тому відкрийте його з нулем, щойно плануєте житло в межах 15 років. Умови: резидент, 18+ (у BC банки зазвичай просять 19, бо такий вік договору; CRA провінцій не називає), до 71, перший покупець за тим самим 4-річним тестом, включно з житлом партнера [A10].

Внесок за 2026 треба зробити **до 31 грудня 2026**: правила 60 днів тут немає [A10]. Невідраховані внески можна відрахувати пізніше. Переказ з RRSP в FHSA можливий, але не відраховується і не повертає RRSP-кімнату. У рік відкриття подається Schedule 15. Перевищення: 1% на місяць.

Зняття на житло (RC725): угода на купівлю, завершення до 1 жовтня наступного року, резидентність, намір жити [A10]. HBP і FHSA можна поєднати на один дім: $40,000 + ріст + $60,000 на людину [A8] [A10]. Не купили за 15 років – переказ в RRSP без використання RRSP-кімнати [A10].

Той самий «український» нюанс: якщо ви жили у власній квартирі в Україні протягом останніх 4 календарних років, FHSA відкрити не можна; CRA пише «або те, що було б кваліфікованим житлом, якби знаходилось у Канаді» [A10]. Таблицю «коли я стаю першим покупцем» дивіться в розділі 6, підрозділ «Житло».

TFSA (Tax-Free Savings Account)

Внески не відраховуються, але все, що виросло, і все, що ви знімаєте, без податку [A11]. Ліміт 2026: **$7,000** [A1]. Кімната накопичується з дня резидентності, якщо вам 18+, і за рік приїзду дається повна сума без пропорції [A11].

Кімната для тих, хто ніколи не вносив, станом на 2026 [A1] [A11]:

РІК ПРИЇЗДУ (18+)	КІМНАТА НА 2026
2022	$33,500
2023	$27,500
2024	$21,000
2025	$14,000
2026	$7,000
резидент з 2009	$109,000

> **ТИПОВА ПОМИЛКА**
>
> Калькулятор у банку показує $109,000, і людина, яка приїхала у 2022, вносить $50,000. Кімнати до дати резидентності не існує. Штраф 1% на місяць від перевищення A11. Цифра в CRA account оновлюється з запізненням; рахуйте самі.

Зняті гроші повертаються в кімнату **1 січня наступного року**, не одразу A11. Перенесення між банками тільки прямим переказом через новий банк; зняли і внесли в інший банк – це новий внесок A11.

Американські дивідендні акції в TFSA втрачають 15% американського утримання без можливості кредиту; в RRSP договір зі США цього утримання не передбачає I14 I13. Активний трейдинг у TFSA CRA може вважати бізнесом: дохід від бізнесу всередині TFSA оподатковується I17.

RESP (Registered Education Savings Plan)

Внески не відраховуються, ліміт $50,000 за життя на дитину A12. Головне – державні гроші:

- **CESG**: 20% від перших $2,500 на рік = $500; невикористане переноситься, максимум $1,000 за рік; за життя $7,200 A12. Додатково для сімей з AFNI до $58,523 (2026): +20% на перші $500; до $117,045: +10% A12. До кінця року, коли дитині 17; для 16-17 потрібні внески раніше.
- **Canada Learning Bond**: $500 + $100 на рік до 15 років, максимум $2,000, **без жодних внесків**, для сімей, що отримують CCB, з доходом до $58,523 (1-3 дитини, 2026-27), дитина народжена з 2004 A12 B12. Для автоматичного відкриття CLB ESDC прямо вимагає, щоб основний опікун мав право на CCB B12; тимчасові резиденти в перші 18 місяців CLB, найімовірніше, не отримають. Відкрийте RESP заздалегідь: бонд піде з місяця, коли сім'я стане отримувачем CCB. Можна запросити заднім числом; підліток 18-20 може сам до 21.
- **BCTESG**: $1,200 одноразово для дитини BC між 6-м і 9-м днем народження, без внесків A12 B12. Вікно жорстке: дитині 9 – запізно.

Зняття: гранти і ріст оподатковуються у студента (зазвичай майже нуль); якщо дитина не вчиться, гранти повертаються, ріст оподатковується з 20% надбавкою або переноситься в ваш RRSP при наявності кімнати A12.

З квітня 2028 уряд автоматично відкриватиме RESP для дітей 2024 року народження і пізніше з сімей, що отримують CCB і підходять під CLB A12.

RDSP

Для людини зі схваленим DTC до 60 років: внески до $200,000, грант до $3,500 на рік (300% на перші $500 і 200% на наступні $1,000 при сімейному доході до приблизно $117,045 у 2026), бонд до $1,000 на рік без внесків при доході до $38,237 A13. Дохід береться за 2 роки до того. Спершу DTC, потім RDSP.

Який рахунок спершу

Порядок нижче випливає з правил вище.

1. **Рік приїзду:** RRSP не працює. TFSA ($7,000) і відкритий FHSA (навіть із нулем). Якщо є діти: RESP із SIN дитини; CLB без внесків, якщо дохід низький і сім'я вже отримує CCB.
2. **Плануєте житло в межах 15 років:** FHSA до $8,000 на рік першим. Це і відрахування, і безподаткове зняття.
3. **Є RRSP-кімната, маржинальна ставка 28% і вище, або сім'я на порозі CCB/renter's credit:** RRSP. При ставці 19.6% RRSP дає менше, ніж коштуватиме податок на пенсії, і TFSA часто логічніший.
4. **Діти:** $2,500 на рік в RESP заради $500 CESG, якщо є з чого. BCTESG у вікні 6-8.
5. **Фрилансер з USD:** FHSA можна відкрити і відраховувати незалежно від заробітку; RRSP-кімната з чистого самозайнятого доходу з'явиться наступного року (18%).
6. **Партнер удома з дитиною:** spousal RRSP від того, хто заробляє.

Дедлайни різні: RRSP до 1 березня 2027, FHSA до 31 грудня 2026. Переплутати – типово.

08

РОЗДІЛ 08 / 15

Фриланс і самозайнятість

Цей розділ написаний для людини, яка працює через Upwork або напряму на закордонних клієнтів, отримує USD і живе в BC. Але правила ті самі для будь-якого самозайнятого: таксі, ремонт, репетиторство, дизайн.

Чотири речі, які дивують у перший рік

1. **Ніхто нічого не утримує.** Весь податок на дохід за рік платиться одним платежем до 30 квітня 2027.
2. **CPP удвічі.** Самозайнятий платить обидві половини: 11.9% від чистого доходу понад $3,500, до $8,460.90, плюс CPP2 8% на дохід між $74,600 і $85,000, до $832 [C9] [C10]. При чистому доході $50,000 це $5,533.50 на додачу до податку.
3. **GST-реєстрація від $30,000 обороту, навіть якщо всі клієнти за кордоном.** Експорт послуг оподатковується за ставкою 0%, але рахується в поріг [E10].
4. **15 червня – дедлайн подачі, не оплати.** Відсотки на борг ідуть з 1 травня [C12] [C15].

T2125 і статус

Дохід самозайнятого звітується на формі **T2125** (Statement of Business or Professional Activities) у тій самій декларації T1 [E1]. Окремої «бізнес-декларації» для sole proprietor (самозайнятого) немає. Фіскальний рік – календарний.

Коли дохід «стає» доходом. Самозайнятий звітує методом нарахування (accrual): дохід показується в році, коли ви його **заробили**, незалежно від того, коли отримали гроші; витрати – в році, коли вони виникли [E31]. Касовий метод дозволено тільки фермерам, рибалкам і комісійним агентам [E31]. Для Upwork це означає: робота, виконана і виставлена в грудні 2026, – дохід 2026, навіть якщо через security period гроші стали доступні лише в січні 2027, а вивели ви їх у лютому. У звітах платформи кілька дат (коли роботу оплатив або схвалив клієнт, коли кошти стали доступні, коли ви вивели); для доходу важить перша, а не дата виведення.

Бізнес чи хобі: CRA дивиться, чи є намір прибутку і чи поведінка «комерційна»: контракти, рахунки, профіль, облік часу і клієнтів, окремий рахунок [E1]. Фриланс на Upwork з регулярними контрактами – бізнес. Збитки від хобі можуть не визнати.

Реєстрація бізнес-імені в BC потрібна тільки якщо працюєте не під власним іменем (name request близько $30, реєстрація $40) [E22]. Для Upwork під власним іменем не треба нічого реєструвати, крім GST, коли дійде поріг.

Платформи вже звітують у CRA

З 1 січня 2024 діють правила звітності цифрових платформ: оператори платформ подають у CRA (або в країну-партнера з обміном даними) інформацію про продавців: ім'я, адреса, SIN або BN, дата народження, рахунок, **сума винагороди і комісії платформи по кварталах** [E6]. Платформа має право вимагати ваш SIN; відмова – $500 штрафу і можливе закриття акаунта [E6]. Чи саме Upwork звітує в CRA, офіційно не сказано; виходьте з того, що так.

Звітуйте **валовий** дохід (що заплатив клієнт), а комісію платформи, комісії за виведення, Payoneer, Wise, конвертацію – як бізнес-витрату (рядок 8871 T2125, «management and administration fees including bank charges») [E1]. Звітувати тільки чистий payout – помилка, що створює розбіжність із даними платформи.

Американські платформи просять форму IRS **W-8BEN**: вона підтверджує, що ви не американський платник, і подається платформі, не в IRS [E7]. Офіційного роз'яснення CRA про американське утримання з послуг, наданих з Канади, немає; якщо щось утримали, це питання до бухгалтера.

Валюта: USD в CAD

Правило: курс Банку Канади на дату операції, тобто на ту саму дату, коли дохід виник (заробили або виставили рахунок), а не на дату виведення [E8] [E31]. Для багатьох платежів протягом року CRA може прийняти середній річний курс, якщо курс не стрибав [E8] [N10]. Середній USD/CAD за даними Банку Канади: 1.3497 (2023), 1.3698 (2024), 1.3978 (2025); за 2026 рік буде опубліковано в останній робочий день 2026 [E9]. Оберіть метод і тримайтесь його щороку. Зберігайте CSV з Upwork і курс, який ви брали.

Гривні Банк Канади не котирує [E9]. Переводьте через USD або беріть курс незалежного публічного джерела, що відповідає умовам CRA (широко доступне, перевірюване, використовується послідовно) [E8].

Гроші, що лежать у USD і конвертуються пізніше за іншим курсом, створюють окреме питання курсової різниці. Для фізичних осіб чистий курсовий прибуток понад $200 на рік оподатковується як приріст капіталу [I15]. Якщо суми великі, обговоріть із бухгалтером.

Що відраховується

Загальне правило: розумні витрати, понесені для отримання доходу; особисті витрати ні; капітальні речі (техніка, меблі) через амортизацію CCA [E1].

ВИТРАТА	ПРАВИЛО
Комісії платформи, виведення, FX, банк	повністю, рядок 8871 [E1]
Софт, підписки, домен, хостинг	повністю, якщо для бізнесу [E1]
Бухгалтер, юрист	повністю (рядок 8860) [E1]
Телефон	частка бізнес-використання; базова домашня лінія ні [E1]

ВИТРАТА	ПРАВИЛО
Інтернет	частка бізнес-використання
Професійні асоціації, галузеві видання	так; клуби, спортзал ні [E1]
Їжа і представницькі	максимум 50% [E1]
Реклама (Google, Meta, LinkedIn)	так [E1]
Коворкінг	так
Курси, пов'язані з поточним бізнесом	так
Ноутбук, монітор, стіл	через CCA, не одразу (нижче)
Премії приватного плану здоров'я і стоматології (PHSP)	можна, якщо в поточному або попередньому році чистий самозайнятий дохід понад 50% усього доходу **або** інший дохід не більше $10,000; є річні ліміти на людину, програма і T4002 їх показують [E29]. Увага: купівля такого плану зі стоматологією закриває доступ до CDCP [B6]
Зарплата партнеру	тільки якщо робота реальна, оплата реальна і розумна [E1]
Гроші собі	не витрата

Якщо ви зареєстровані на GST і повертаєте GST через ITC, записуйте витрати **без** цього GST, щоб не відрахувати його двічі [E1].

> **ТИПОВА ПОМИЛКА**
>
> 100% їжі, 100% телефону, особистий одяг, ноутбук за $2,000 одним рядком у витратах, і жодного чека, бо «є виписка з картки». Виписка показує платіж, не те, що куплено.

Домашній офіс для самозайнятих

Інші правила, ніж у найманих. Умова: кабінет – ваше головне місце бізнесу, **або** використовується тільки для бізнесу і регулярно для зустрічей із клієнтами [E2]. Частка: площа кабінету / площа житла; для кімнати з подвійним використанням ще й за часом.

Відраховується частка: опалення, електрика, страховка житла, прибирання, ремонт; орендарі – оренда; власники – податок на нерухомість і відсотки по іпотеці [E2]. CCA на саме житло теоретично можна, але це може зачепити звільнення основного житла при продажу [E2]. Не робіть.

Домашній офіс **не може створити або збільшити збиток**; невикористане переноситься на наступний рік [E2]. Частина 7 T2125, рядок 9945.

Авто

Фактичні витрати (пальне, страховка, реєстрація, ремонт, відсотки, лізинг, CCA) × частка бізнес-кілометрів [E1]. Потрібен журнал кожної бізнес-поїздки: дата, куди, навіщо, км, плюс одометр на початок і кінець року [E3]. Після повного року журналу можна вести 3-місячну вибірку [E3].

Ставки $0.73/$0.67 за км (2026) – це для компенсацій роботодавцями, не метод відрахування для самозайнятих [E4]. Ліміти 2026 на легкові авто: CCA до $39,000, лізинг до $1,100 на місяць, відсотки до $350 на місяць [E4].

Амортизація (CCA) простими словами

Техніка не списується одразу; вона потрапляє в клас і списується відсотком щороку від залишку [E1]:

КЛАС	ЩО	СТАВКА
50	комп'ютери, ноутбуки, системний софт	55%
8	меблі, обладнання, інструменти від $500	20%
12	інструменти до $500, прикладний софт	100%
10 / 10.1	авто (10.1 якщо дорожче за стелю)	30%

У рік купівлі зазвичай діє правило половини року. Для майна, доступного до використання у 2024-2027, сторінка CRA показує «прискорений стимул» (Accelerated Investment Incentive): перший рік у 2 рази більше, ніж за правилом половини [E5]. Ноутбук за $2,000 у класі 50: $2,000 × 55% = **$1,100** у перший рік замість $550.

Уряд також запропонував (не підтверджено як закон станом на жовтень 2026) повністю відновити стимул на 2025-2029 і навіть 100% списання нових комп'ютерів класу 50, куплених з 16 квітня 2024 і доступних до 1 січня 2027 [E5] [K19]. Мінімум ви отримаєте те, що на сторінці CRA; перед подачею запитайте, чи 100% списання стало законом. Ноутбук, привезений з України, в 100% не підходить (був у вжитку), він входить у клас за ринковою вартістю на дату початку бізнес-використання, якщо вона нижча за ціну купівлі [E1].

CCA необов'язкова: можна заявити від нуля до максимуму. У збитковий рік її краще не брати.

CPP для самозайнятих

2026: 11.9% з чистого доходу від $3,500 до $74,600 (максимум $8,460.90) плюс 8% на дохід $74,600-$85,000 (максимум $832) [C9] [C10]. Рахується на Schedule 8. Поділ такий: «роботодавецька» половина плюс додаткова (enhanced) частина «працівницької» половини йдуть у відрахування (рядок 22200), а кредит у рядку 31000 дає тільки базова частина працівницької половини, 4.95% [E27] [C9]. Тобто відраховується більше за половину внеску, приблизно 6.95 з 11.9 пункту (плюс увесь CPP2). Програма рахує це сама. Якщо паралельно є T4, внески з роботи зараховуються, річний максимум спільний.

CPP рахується в «net tax owing» для авансових платежів C14.

EI для самозайнятих: за бажанням

Самозайняті не платять EI і не мають звичайних виплат по безробіттю. Можна добровільно підключитись до **спеціальних виплат**: материнство, батьківство, хвороба, догляд, до 55%, максимум $729 на тиждень у 2026 E25. Платиться ставка працівника 1.63% до $1,123.07 на рік. Чекати 12 місяців після реєстрації; для заявки у 2026 потрібно було $9,254 чистого самозайнятого доходу за 2025 E25. Після першої виплати премії платяться до кінця самозайнятості. Плануєте дитину – реєструйтесь за рік.

Аванси (instalments)

Платити авансом треба, якщо ваш «net tax owing» (податок після утримань плюс CPP) понад **$3,000** у 2026 **і** в 2025 або 2024 C14. Перший прибутковий рік зазвичай не тягне авансів, бо минулого року боргу не було. Другий рік – майже напевно. Дати: 15 березня, 15 червня, 15 вересня, 15 грудня C14. CRA надсилає нагадування (INNS1) у лютому і серпні C14. Три варіанти розрахунку: суми з нагадування (без відсотків, якщо платити рівно їх), за минулим роком, за поточним (ризиковано) E26. Відсотки на недоплату щоденні за ставкою 7% (IV квартал 2026) C16; штраф тільки якщо відсотки перевищили $1,000 E26.

> ПОРАДА
>
> **Порада (моє правило, CRA такого не вимагає):** з кожного payout відкладати 25-35% на окремий рахунок. При чистому доході $50,000 у BC податок плюс CPP виходять близько 22%, при $80,000 ближче до 28%. Решта запасу – на GST і несподіванки.

GST/HST: коли, скільки, кому

Поріг. Ви «малий постачальник», поки світовий оборот оподатковуваних поставок (включно з нульовою ставкою) не перевищує **$30,000** за один календарний квартал або за чотири послідовні квартали E10. Перевищили в одному кварталі – реєстрація з дня тієї поставки, і з неї вже треба рахувати GST. Перевищили за чотири квартали – ще той квартал і місяць ви малий постачальник, реєструєтесь з першої поставки після. Зареєструватись треба протягом 29 днів E10. Поріг рахується з валового доходу до витрат E10.

Експорт послуг. Послуги нерезиденту зазвичай оподатковуються за **0%** (zero-rated), окрім винятків: послуги фізичній особі, що перебуває в Канаді, послуги щодо нерухомості чи речей у Канаді, агентські тощо E14. Консультаційні і професійні послуги нерезиденту – 0%. Передача прав на код чи дизайн незареєстрованому нерезиденту – 0% E14. Тягар доказу на вас: тримайте адресу клієнта, контракт, рахунок на іноземну компанію, профіль клієнта на платформі E14.

Нульова ставка не означає «не треба реєструватись». Фрилансер із $35,000 від американських клієнтів реєструється, подає декларацію GST з нулем до сплати і **повертає GST**, сплачений на ноутбук, софт, бухгалтера, коворкінг (input tax credits, ITC) E10 E11. Для експортера реєстрація вигідна, і її можна зробити добровільно до порогу; тоді мінімум рік не можна знятись E11.

> ВАЖЛИВО ЗНАТИ
>
> **Uber, Lyft, таксі: GST з першого долара.** Водій таксі або комерційного rideshare (перевезення пасажирів) мусить зареєструватись і брати GST/HST з тарифів з першого дня роботи, навіть якщо оборот менший за $30,000: правило малого постачальника на нього не діє [E28]. Доставка їжі і посилок (DoorDash, Skip, Uber Eats) – це не перевезення пасажирів, тому там звичайний поріг $30,000 [E28]. Водіям обох типів потрібні журнал авто (підрозділ «Авто» вище) і звіти платформи про кожну поїздку та комісії.

Канадські клієнти. Ставка за провінцією клієнта: 5% GST у BC, Альберті та інших GST-провінціях, 13% HST в Онтаріо, 14% у Новій Шотландії, 15% у NB, NL, PEI [E12] [E13]. Фрилансер із Ванкувера, що виставляє рахунок клієнту в Торонто, бере 13%. Клієнт через Upwork – це клієнт, а не Upwork: дивіться, де він.

Подача. При обороті до $1,500,000 період річний; для sole proprietor з 31 грудня декларація GST до 15 червня, усі подають електронно, навіть нульову [E16]. Квартальні аванси GST тільки якщо чистий GST і за минулий, і за поточний рік $3,000 або більше [E11]. Номер: 9 цифр BN + RT0001.

Quick method. При обороті до $400,000 можна перераховувати 3.6% з продажів у GST-провінції замість обліку ITC (не для бухгалтерів, юристів, фінконсультантів) [E15]. Нульові експортні продажі в базу не входять, тому експортеру метод майже нічого не дає; фрилансеру з канадськими клієнтами і малими витратами може заощадити.

Чек-лист при реєстрації: внести GST-номер у податкові налаштування платформи (чи звільняє це від GST на комісію Upwork, CRA прямо не пише), рахунки з номером, облік ITC з чеками (до $100 достатньо назви постачальника; від $100 ще номер GST постачальника; від $500 ще ім'я покупця і опис) [E11].

PST у BC: майже ніколи для фрилансера

PST 7% стосується товарів, житла, юридичних послуг, послуг щодо товарів (ремонт техніки), онлайн-маркетплейсів, софту і телекомунікацій [E17]. Дизайн, тексти, переклад, маркетинг, консалтинг, розробка як послуга в списку не значаться, PST не береться (це моє читання списку, не цитата). Нюанс: продаж **свого** SaaS чи шаблонів користувачам у BC – PST може бути; **кастомна** розробка для конкретного клієнта – звільнена [E18]. Малі продавці до $10,000 на рік без приміщення не реєструються [E17].

Бюджет BC планував з 1 жовтня 2026 поширити PST на бухгалтерські, архітектурні, інженерні та інші послуги, але **18 вересня 2026** провінція поставила це на паузу тимчасовим регламентом [E19]. Станом на жовтень 2026 бухгалтер PST не бере.

ФОП в Україні і канадська резидентність

Після дати резидентності дохід ФОП – це світовий дохід, він іде в T2125 у CAD [N2]. Договір каже, що бізнес-дохід резидента Канади без постійної бази в Україні оподатковується в Канаді [N6]. Чи зараховує Канада український єдиний податок як іноземний податок, офіційної відповіді немає. Відкритий

«про всяк випадок» ФОП створює обов'язки з обох боків. Це питання для фахівця з обома юрисдикціями, не для гайду.

Гроші на Payoneer, Wise, українському рахунку рахуються в поріг T1135 $100,000 (з другого року) [N9].

Sole proprietor чи корпорація

Корпорація – окрема юридична особа, обмежена відповідальність (банки все одно просять особисту гарантію), декларація T2 протягом 6 місяців після кінця року, навіть без податку [E20]. Ставка для малого бізнесу: федеральна 9% плюс BC 2% = 11% на активний дохід до $500,000 [E20]. Пастка «personal services business»: один довготривалий клієнт, що фактично керує роботою, і корпорація втрачає пільгову ставку, отримує надбавку і майже не має витрат [E21].

Моя думка: у перші 1-3 роки, поки прибуток не перевищує стабільно ваші особисті витрати і клієнтів небагато, sole proprietor простіший і дешевший. Корпорація має сенс, коли гроші можуть лишатись у компанії.

Збитки і облік

Бізнес-збиток зменшує інший дохід року (зарплату), решта назад на 3 роки (форма T1A) або вперед на 20 [E23]. Записи зберігаються **6 років** від кінця року, до якого вони належать, і мають бути доступні в Канаді [E24]. Мінімальний набір: рахунки, звіти платформи, виписки банку і Payoneer/Wise, чеки на все, курс і метод, журнал авто, план кабінету, контракти з адресами клієнтів, GST-декларації, таблиця CCA.

Приклад: фрилансер на Upwork у BC, 2026

Ілюстративний розрахунок. Припущення: самотня людина, резидент весь 2026 рік, валовий дохід на платформі USD 45,000, курс для прикладу взято середній 2025 року 1.3978 (середній за 2026 ще не опубліковано), комісія платформи 10%, оренда $2,000 на місяць, кабінет 15% площі, ноутбук за $2,000 куплено у 2026. Ставки і суми з [C1] [C4] [C9] [E1] [E5] [E9].

КРОК	РОЗРАХУНОК	СУМА CAD
Валовий дохід	USD 45,000 × 1.3978	$62,901.00
Комісія платформи	10%	−$6,290.10
Софт і підписки		−$1,500.00
Бухгалтер		−$600.00
Телефон + інтернет, бізнес-частка		−$700.00
Домашній офіс	15% × $24,000 оренди	−$3,600.00
Ноутбук, CCA клас 50	$2,000 × 55% (стимул на сторінці CRA)	−$1,100.00
Чистий дохід бізнесу (T2125)		**$49,110.90**

КРОК	РОЗРАХУНОК	СУМА CAD
CPP самозайнятого	11.9% × ($49,110.90 − $3,500)	$5,427.70
Відрахування половини CPP (спрощено, див. нижче)		−$2,713.85
Чистий дохід (рядок 23600)		**$46,397.05**
Федеральний податок до кредитів	14% × $46,397.05	$6,495.59
Федеральні кредити	14% × ($16,452 + $2,713.85)	−$2,683.22
Федеральний податок		$3,812.37
Податок BC до кредитів	5.60% × $46,397.05	$2,598.23
Кредити BC	5.60% × ($13,216 + $2,713.85)	−$892.07
BC tax reduction	дохід понад $44,952	$0
Податок BC		$1,706.16
Податок на дохід разом		**$5,518.53**
До сплати 30 квітня 2027 (податок + CPP)		**$10,946.23**

Нічого з цього не утримано протягом року. Податок на дохід – 11.2% чистого доходу бізнесу, разом із CPP – 22.3% (або 17.4% валового обороту). Canada employment amount самозайнятим не дається.

Спрощення в таблиці: відраховано рівно половину CPP. Насправді у відрахування йде ще й додаткова частина «працівницької» половини (1% від $45,610.90 = $456.11), а кредит дає тільки базова частина E27. Тоді чистий дохід буде близько $45,941, тобто на $456 нижчий. Податок у цьому діапазоні майже не зміниться, бо і кредит, і відрахування тут вартують 19.6%; але нижчий чистий дохід трохи допомагає з виплатами. Програма порахує точно.

GST: оборот $62,901 перевищує $30,000, реєстрація обов'язкова, хоча всі клієнти за кордоном і до сплати нуль. Після реєстрації повертаються ITC: 5% з ноутбука ($100), софту, бухгалтера. Якби $20,000 з цього обороту були від клієнта в Онтаріо, довелося б додати 13% HST до його рахунків.

Аванси: якщо 2026 – перший рік із боргом понад $3,000, у березні і червні 2027 платити нічого (нагадування рахує їх з 2025 року), але в серпні 2027 CRA надішле нагадування на 15 вересня і 15 грудня 2027, приблизно по половині боргу за 2026 C14 E26. Ігнорувати його – отримати відсотки на недоплачені аванси. Виплати: CGEB за липень 2027 – червень 2028 при доході $46,397 майже повна (орієнтир за сумами 2026-27: до $679 самотній людині) B1; CDCP доступний із 0% співоплати, якщо немає страховки.

Найманий працівник іноземної компанії

Багато хто зберіг роботу в українській, американській чи європейській компанії і працює з BC як **найманий працівник** на зарплаті. Податково це окремий випадок, не схожий ні на T4, ні на фриланс.

- **Податок платиться в Канаді.** Зарплата за роботу, фізично виконану в Канаді, оподатковується в Канаді (ст. 15 договору з Україною) [N6]. Слипа T4 немає; суму в CAD вписуєте в рядок 10400 «інший дохід від найму»: CRA прямо каже вносити туди іноземний дохід від найму, якого немає на T4 [N16]. Курс – той самий підхід, що для фрилансу: курс на день отримання або середній річний [N16] [E8].
- **Ніхто не утримує канадський податок.** Весь податок за рік припадає на 30 квітня. Відкладайте гроші так само, як фрилансер (порада вище), а з другого року чекайте авансів: правило $3,000 таке саме [C14].
- **Український податок і військовий збір.** Якщо роботодавець в Україні утримує ПДФО і збір із зарплати за роботу, виконану в Канаді, Канада за договором такий податок, найімовірніше, не зарахує: право оподатковувати цю зарплату має Канада. Повертати утримане треба в Україні, і це питання до українського бухгалтера та роботодавця. Це моє читання ст. 15 і ст. 23 договору [N6] [N8].
- **CPP і EI.** Іноземний роботодавець без представництва в Канаді зазвичай не утримує CPP і EI. Чи зобов'язаний він це робити у вашому випадку, залежить від його присутності в Канаді; однозначної відповіді CRA для цього випадку немає. Працівник може добровільно сплатити CPP з такої зарплати (форма CPT20, Election to Pay Canada Pension Plan Contributions) [N17]: це майбутня пенсія, але й мінус гроші зараз. Вирішуйте з бухгалтером.
- **RRSP-кімната.** Іноземна зарплата резидента Канади входить у «зароблений дохід», тому створює RRSP-кімнату на наступний рік [A6]. Це моє читання визначення, CRA покаже цифру в NOA.
- **Домашній офіс.** Для витрат на кабінет найманому працівнику потрібна T2200, підписана роботодавцем (розділ 6) [K12]. Іноземна компанія може її підписати, але багато хто відмовляється; без неї заявка не захищена.

Якщо договір з іноземною компанією фактично робить вас підрядником (рахунки замість зарплати, свої інструменти, кілька клієнтів), для CRA ви самозайнятий, і тоді працює весь цей розділ, включно з CPP 11.9% і GST.

Платять готівкою або e-transfer без слипа

Ремонт, будівництво, прибирання, няня, доставка, кухня ресторану: у перший рік багато хто отримує гроші готівкою чи e-transfer без жодного документа. Для податків це звичайний дохід. Немає слипа – не означає, що немає доходу: звітувати треба все, навіть те, про що CRA ніхто не повідомив [E1] [N16].

1. Хто ви: найманий чи самозайнятий. CRA дивиться на факти, не на те, як ви це назвали (гайд RC4110) [E30]:

- **контроль**: хто вирішує, коли, де і як працювати;
- **інструменти**: чиї вони і хто за них платить;
- **помічники**: чи можете ви найняти когось замість себе;
- **ризик і вкладення**: чи несете ви витрати, які ніхто не компенсує, і чи можете втратити гроші;

- **можливість прибутку**: чи заробляєте більше, працюючи ефективніше або беручи більше клієнтів;
- плюс **намір сторін**, але вирішують усі факти разом [E30].

Прибирання у кількох клієнтів своїм пилососом, ремонт за кошторисом зі своїм інструментом – швидше самозайнятість. Робота в одного «боса» за його графіком, його інструментом і погодинною ставкою – швидше найм; тоді він мав би утримувати податок, CPP, EI і видати T4. Не впевнені – CRA може винести офіційне рішення про статус [E30].

2. Куди писати.

СИТУАЦІЯ	КУДИ В ДЕКЛАРАЦІЇ	ЩО ЩЕ
Самозайнятість (свої клієнти, свої інструменти)	T2125, валовий дохід мінус витрати [E1]	CPP обидві половини, 11.9% з чистого доходу понад $3,500 (Schedule 8) [C9]; GST, якщо оборот понад $30,000
Найм без T4 (готівка від роботодавця)	рядок 10400, інший дохід від найму [N16]	CPP і EI з такої суми ніхто не сплатив; це питання до роботодавця
Чайові (tips)	рядок 10400: CRA прямо називає чайові, gratuities і випадкові заробітки, яких немає на T4 [N16]	чайові, які роботодавець уже вніс у T4, вдруге не пишіть

3. Облік. Ведіть таблицю з першого дня: дата, клієнт, сума, спосіб оплати (готівка чи e-transfer), за що. E-transfer видно у виписці банку, тож розбіжність між випискою і декларацією знаходиться легко. Самозайнятим зберігайте чеки на витрати: матеріали, інструмент, пальне.

4. Навіщо декларувати, крім закону. Задекларований дохід створює CPP-пенсію, RRSP-кімнату, право на CWB, а NOA стає доказом доходу для оренди, іпотеки і громадянства (розділ 4, «Податки і громадянство»). Незадекларований дохід занижує чистий дохід, і тоді CCB, BCFB та CGEB рахуються з неправильної цифри. Якщо це знайдуть, перерахують і податок, і виплати за всі роки, а повторне незвітування від $500 тягне окремий штраф [P7]. Минулі роки можна виправити самому через Change my return або Voluntary Disclosures Program (розділ 12).

09

Інвестиції і крипта

Відсотки

Відсотки з канадських рахунків приходять на слип T5 (box 13), рядок 12100 [I1]. Якщо за рік менше $50, слипа може не бути, але звітувати треба [I2]. Промо-ставки в EQ, Wealthsimple Cash, банківські бонуси – усе це дохід. Відсотки по багаторічних GIC звітуються щороку в міру нарахування, навіть якщо гроші ще не отримані [I2]. Відсотки оподатковуються повністю за маржинальною ставкою, це найменш ефективний дохід поза TFSA.

Спільний рахунок: кожен звітує частку відповідно до того, скільки вніс, не 50/50 автоматично [I2]. Гроші на ім'я дитини: дохід зазвичай батьків, крім відсотків на CCB, покладену на окремий рахунок дитини [I2]. Тому CCB варто тримати на окремому рахунку дитини, без змішування з подарунками.

Дивіденди

Канадські дивіденди «eligible» множаться на 138%, і дається кредит 15.0198% федерально і 12% у BC від збільшеної суми; «non-eligible» на 115%, кредит 9.0301% і 1.96% у BC [I3] [C4]. Програма робить це з T5. Побічний ефект: збільшена сума піднімає чистий дохід, від якого рахуються виплати.

Іноземні дивіденди (американські акції) без кредиту, це просто іноземний дохід у CAD до утримання; утримане в США можна заявити як іноземний податковий кредит [I1]. Договір зі США обмежує утримання 15% [I14]. В RRSP цього утримання немає (договір звільняє пенсійні плани), у TFSA і FHSA воно є і втрачається, бо в них кредит не дається [I14] [I13].

Приріст капіталу

Половина приросту оподатковується (inclusion rate 50%) [I4]. Пропозицію підняти до 2/3 скасовано 21 березня 2025, і для 2026 року її немає [I16]. Старі статті та інші гайди ще пишуть про 2/3; це минуле.

Приріст = виручка − (ACB + витрати на продаж). ACB (adjusted cost base) – ціна купівлі плюс комісії; для однакових паперів (той самий ETF, куплений кілька разів) це середня ціна [I4] [I5] [I6]. Реінвестовані дистрибуції фонду додаються до ACB, інакше ви заплатите за них двічі [I7]. Брокерський T5008 часто не показує правильної ціни, особливо після перенесення між брокерами. ACB – ваша відповідальність.

Для паперів у USD: виручка за курсом на день продажу, ACB за курсом на день купівлі [I4]. Приріст у CAD може мати інший знак, ніж у USD.

Збитки: половина збитку зараховується тільки проти приросту, назад на 3 роки (T1A) або вперед безстроково [I9]. Звітуйте збиток навіть у рік без прибутку, щоб CRA його записала. **Superficial loss**: якщо ви або партнер купили той самий папір за 30 днів до чи після продажу і тримаєте його через 30 днів, збиток не визнається, він додається до ACB [I9]. DRIP або автопокупка ETF легко порушують це правило. Перенесення збиткового паперу в TFSA чи RRSP «натурою» теж не дає збитку [I9] [I15].

Житло: звільнення і BC flipping tax

Продаж основного житла звільнений (principal residence exemption), але з 2016 року **тільки якщо ви звітуєте продаж** на Schedule 3 і T2091 [I10]. Не вказали – штраф до $8,000 ($100 на місяць) і втрата звільнення. Одне житло на сім'ю на рік; формула з «+1» працює тільки для років резидентності в Канаді [I10]. Квартира в Україні за роки до приїзду під це не підпадає, але її «вхідна оцінка» на дату резидентності і так обнуляє старий приріст.

Федерально: житло, продане менш ніж через 365 днів, дає бізнес-дохід, 100% оподаткування, без звільнення, крім життєвих обставин (смерть, переїзд за роботою, хвороба, втрата роботи) [I6] [I10]. BC додатково має **Home Flipping Tax** з 1 січня 2025: 20% від доходу при продажу раніше 366 днів, лінійно до нуля на 730 днів; вирахування до $20,000 для основного житла; **окрема декларація BC протягом 90 днів після продажу** для будь-кого, хто продає раніше 730 днів, навіть якщо є звільнення [I11].

ВАЖЛИВО ЗНАТИ

Купили житло в BC: щорічні обов'язки. Їх легко пропустити в перший рік власності.

- **Speculation and Vacancy Tax.** Власники житла в зонах дії податку (Metro Vancouver і низка інших громад; точну адресу перевірте на інтерактивній мапі) щороку декларують до **31 березня**, навіть якщо нічого не змінилось [H1]. Для основного житла податку зазвичай немає, але декларація обов'язкова; без неї можливе нарахування податку з відсотками і штрафами [H1].
- **Empty Homes Tax міста Ванкувер** – окрема щорічна декларація для власників житла в межах міста Ванкувер [H4]. Дати і ставку перевірте на vancouver.ca.
- **Звільнення від податку на передачу власності для першого покупця** (property transfer tax, first time home buyers): тільки для громадян і PR, які прожили в BC рік або подали 2 декларації як резиденти BC за останні 6 років [H2]. Звільнено податок з перших $500,000 ціни, повністю при вартості до $835,000, частково до $860,000 (з 1 квітня 2024). Тест **жорсткіший за федеральний**: ви ніколи не мали житла, яке було вашим основним, **ніде у світі** [H2]. Власна квартира в Києві, де ви жили, це звільнення забирає назавжди. Переїхати треба протягом 92 днів і жити там щонайменше рік.
- **Home Owner Grant** – зменшення податку на нерухомість, $570 базово у 2026 для житла вартістю до $2,075,000; подавати **щороку**, тільки громадянам і PR, що живуть у цьому житлі [H3].
- **Underused Housing Tax** (федеральний) стосується насамперед власників, які не є громадянами чи PR [H5]. Сторінка CRA станом на жовтень 2026 не каже, що податок скасовано; якщо ви купили житло на work permit, перевірте статус обов'язку подавати декларацію UHT за кожен рік.

Крипта

CRA дивиться на кожен випадок: або бізнес-дохід (100%), або приріст капіталу (50%) [I12]. Ознаки бізнесу: багато угод, короткі періоди, багато часу, знання ринку. Подія оподаткування – це не тільки продаж за CAD: **обмін однієї монети на іншу**, купівля товару, подарунок [I12]. «Я не виводив у фіат» не звільняє.

Облік на кожну угоду: тип і кількість, дата і час, вартість у CAD, характер угоди і контрагент, адреси гаманців, залишок і вартість на початок і кінець року [I12]. Метод оцінки один і послідовний. Стейкінг на біржі – дохід у момент нарахування; майнінг – зазвичай бізнес [I12]. Оплата за роботу криптою – дохід у CAD на дату отримання [I12]. Приріст іде в Schedule 3, рядок 7 (crypto-assets) [I8].

Офіційної позиції CRA щодо крипти на іноземних біржах для T1135 немає. При сумах близько $100,000 запитайте фахівця.

T1135 для інвесторів

Повторю з розділу 4, бо тут це б’є найчастіше: американські акції на канадському брокері – це «іноземне майно». Якщо їхня **вартість купівлі** разом з іншим іноземним майном перевищила $100,000 у будь-який момент року, T1135 обов’язкова (з другого року в Канаді) [N9]. Канадські ETF, що тримають американські акції, і все в RRSP/TFSA не рахуються [N9].

Де тримати що

З правил вище випливає таке: відсотки і американські дивіденди найкраще в RRSP або TFSA (американські дивіденди саме в RRSP); канадські дивіденди і акції з приростом терпимі в звичайному рахунку завдяки 50% і кредиту; активний трейдинг у TFSA може бути визнаний бізнесом [I17].

10

Як подати: безкоштовні шляхи, покроково

Платити за подачу декларації в перші роки здебільшого не треба. Є чотири безкоштовні шляхи, і вибір залежить від ситуації.

Який шлях ваш

ШЛЯХ	ДЛЯ КОГО	НЕ ПІДХОДИТЬ
Безкоштовна сертифікована програма (NETFILE)	усі з SIN або з тимчасовим номером, що починається на 01 чи 03, включно з новоприбулими і самозайнятими	умовні резиденти (deemed)
CVITP, безкоштовні клініки	скромний дохід, проста ситуація	самозайняті, іноземний дохід, T1135, приріст капіталу, відсотки понад $1,200
SimpleFile (CRA)	низький дохід, прості слипи, резидент **весь рік**	рік приїзду
Папір	хто не може або не хоче онлайн	повільно: папір до 12 тижнів (онлайн близько 2 тижнів, до 4)

Джерела: NETFILE і сертифіковані програми [C19] [C20]; CVITP [C22]; SimpleFile [C21]; папір [C23].

Безкоштовні програми

CRA публікує список сертифікованих продуктів. За податковий рік 2025 (список за 2026 вийде взимку) **безкоштовні для всіх**: Better Tax, GenuTax Standard, StudioTax (мобільний застосунок), Wealthsimple Tax [C20]. Безкоштовні залежно від ситуації (треба читати умови на сайті продукту): AdvTax, CloudTax, EachTax, H&R Block free, StudioTax (десктоп), TurboTax, UFile та інші [C20]. Безкоштовні версії часто не включають T2125 або беруть за нього плату; перевірте до початку. CRA не рекомендує жодного продукту і не відповідає за їхні помилки [C20].

Новоприбулі можуть подавати онлайн, якщо мають SIN або тимчасовий номер, що починається на 01 чи 03 [C13]. NETFILE за 2025 рік відкрився 23 лютого 2026; за 2026 рік очікується в кінці лютого 2027, дата буде на сторінці CRA [C19].

CVITP: безкоштовні клініки

Волонтери в громадських організаціях роблять декларації безкоштовно, особисто, онлайн або через drop-off; деякі працюють увесь рік [C22]. Орієнтовні межі доходу сім'ї на сезон 2026: 1 людина $40,000, 2 – $55,000, 3 – $60,000, 4 – $65,000, 5 – $70,000, далі +$5,000 на людину; відсотки до $1,200 [C22]. Не

беруть: самозайнятість, бізнес і оренду, іноземний дохід (крім американської соцпенсії), приріст капіталу, T1135, банкрутство [C22].

Для новоприбулого найманого працівника з канадським доходом це найкращий шлях у перший рік. Для фрилансера на Upwork – ні. Пошук клініки: Tax clinic directory на canada.ca, по місту і формату [C22]. У BC у 2025 році 460 організацій зробили 153,110 декларацій [C22]. Візьміть фото-ID, SIN, слипи, чеки, минулий NOA.

Auto-fill my return

Сертифікована програма після входу в CRA account сама підтягує T4, T5, RRSP-внески, перенесені суми за навчання, дані HBP [C18]. Більшість слипів у CRA до середини березня, тому подавати раніше ризиковано [C18]. Auto-fill ніколи не має: іноземного доходу, доходу з платформ, фрилансу, частини чеків. Його треба доповнювати руками.

Покроково

1. **Зареєструйте CRA account.** У BC через BC Services Card без жодної декларації [C17]. Інакше після першого NOA. Код безпеки поштою йде до 10 робочих днів, або пройдіть перевірку документів онлайн [C17].
2. **Увімкніть direct deposit** на канадський рахунок: у CRA account або через банк [C23]. Повернення з прямим депозитом може прийти через 8 робочих днів після обробки [C13].
3. **Зберіть документи** за чек-листом (розділ 15). Новоприбулі: дата в'їзду і світовий дохід до приїзду.
4. **Виберіть програму** зі списку CRA, створіть профіль, вкажіть провінцію 31 грудня і дату в'їзду, якщо це перший рік.
5. **Auto-fill**, потім руками: фриланс (T2125), іноземний дохід, оренда в BC для renter's credit, садок, медичні, пожертви, навчання.
6. **Перевірте підсумок:** чи пропорційна BPA в рік приїзду, чи заявлено renter's credit, чи правильно обрано, хто з партнерів бере садок і медичні. Подайте обидві декларації партнерів разом: програма оптимізує спільні кредити.
7. **NETFILE.** Код доступу з NOA (8 символів) програма може попросити; для першої подачі його немає, це нормально [C24].
8. **Чекайте NOA:** онлайн близько 2 тижнів (до 4), папір до 12 тижнів [C23]. NOA містить повернення або борг, вашу RRSP-кімнату на наступний рік і код NETFILE [C24]. Зберігайте кожен NOA: його просять CVITP, орендодавці, банки, іноді IRCC.
9. **Заплатіть борг до 30 квітня** через онлайн-банкінг (CRA як отримувач), CRA account або передоплату з картки.
10. **Поставте електронну пошту** в CRA account: тоді листи приходять туди, а на email лише сповіщення без посилань [C25].

> **УВАГА**
>
> CRA може притримати повернення, якщо у вас борг перед урядом (податок, студентський кредит, переплата EI) або неподана GST-декларація. Повернення до $2 не виплачується [C23].

Не подавали за 2022-2025: як наздогнати

Найчастіша ситуація серед тих, хто приїхав у 2022-2023: за якийсь рік декларації немає, бо «нічого не заробив», «все утримали з T4» або просто не знали. Це виправляється без бухгалтера і зазвичай без штрафу.

1. **Онлайн, не папером.** Поточний сезон NETFILE (до 29 січня 2027) приймає **першу** декларацію за будь-який рік з **2018 по 2025** [C19]. Для сезону 2027 CRA оголосить свій діапазон на тій самій сторінці; очікувано він зсунеться на рік, але перевірте [C19]. Програма має бути сертифікована саме для того року; частина безкоштовних програм має версії за минулі роки [C20].
2. **Одна декларація на рік, від найстаршого.** Кожен рік подається окремо, з тими слипами, що були тоді. Перенесені суми (невикористаний tuition, RRSP-кімната, збитки) з попереднього року йдуть у наступний, тому порядок важливий. Якщо пропущений рік – рік приїзду, вкажіть дату в'їзду і світовий дохід до неї (розділ 4). Слипи за минулі роки є в CRA account, якщо їх подав роботодавець [C18].
3. **Немає боргу – немає штрафу.** Штраф за пізню подачу рахується тільки від суми боргу [C15]. Якщо за той рік вам належить повернення, вам його просто виплатять.
4. **Виплати перерахують.** CCB, BCFB і CGEB рахуються з декларацій обох партнерів; без однієї з них виплати зупиняються [B2]. Про CCB CRA пише прямо: після оцінки декларації пропущені суми, на які ви мали право, виплачуються ретроактивно в найближчу дату виплати [B20]. CGEB рахується з тієї самої декларації, тож CRA перерахує і його.
5. **Заявка на CCB за минулі періоди.** Якщо ви взагалі не подавали RC66 і просите CCB за період понад 11 місяців тому, потрібні додаткові докази статусу, проживання і опіки (розділ 5) [B2].
6. **VDP тільки якщо є податок до сплати** і CRA ще не зверталась до вас (наприклад, кілька років Upwork без декларацій). Для років без доходу чи з поверненням VDP не потрібен: просто подайте декларації (розділ 12) [P9].

Пропущені роки варто закрити до подачі на громадянство: IRCC перевіряє декларації за 3 роки з 5 [N21].

Якщо знайшли помилку після подачі

Дочекайтесь NOA. Потім «Change my return» у CRA account або ReFILE у програмі (близько 2 тижнів), або паперова T1-ADJ (близько 19 тижнів) [C27]. Детально в розділі 12.

Автоматична подача: не розраховуйте

Бюджет 2025 запропонував дати CRA право подавати декларації за людей, які не подавали принаймні за один із трьох попередніх років, мають оподатковуваний дохід нижче BPA і весь дохід на слипах; людина має 90 днів на перегляд. CRA анонсує це з податкового року 2026, але чи ухвалено закон, станом на жовтень 2026 не підтверджено [C21]. Для новоприбулого в перший рік це не працює. Якщо прийде такий лист, прочитайте і перевірте.

11

РОЗДІЛ 11 / 15

Річний календар

Календар для податкового року 2026 і сезону подачі 2027. Дати 2027 року, які CRA ще не опубліку-вала, позначені «очікувано» і виведені з правил.

МІСЯЦЬ	ЩО ВІДБУВАЄТЬСЯ	ЩО ЗРОБИТИ
Жовтень 2026	5 жовт. CGEB; 9 жовт. ACWB; 15 жовт. CDB; 20 жовт. CCB + BCFB	фрилансери: перевірити, чи не перевищено $30,000 за квартал
Листопад 2026	1 листоп. – дедлайн подачі для авансу CWB; 19 листоп. CDB; 20 листоп. CCB	
Грудень 2026	11 груд. CCB; 15 груд. аванс податку (хто платить); 17 груд. CDB; **31 груд.** останній день для FHSA-внеску, пожертв, медичних, садка, навчання, продажу з фіксацією збитку за 2026; визнача-ється провінція резидентності	відкрити FHSA, якщо плану-вали; TFSA-зняття зробити до 31 груд., щоб кімната поверну-лась 1 січ.
Січень 2027	1 січ. нова TFSA-кімната (ліміт 2027 CRA ще не опублікувала); близько 5 січ. CGEB; CCB дата буде оголошена; аванс CWB	зібрати платформні звіти за 2026, курс USD/CAD 2026 (Банк Канади, кінець грудня)
Лютий 2027	роботодавці видають T4 (слипи у CRA з'являються до сере-дини березня); банки T5; CRA надсилає нагадування про аванси (березень/червень); NETFILE за 2026 відкривається (очікувано кінець лютого)	не подавати раніше, ніж усі слипи на руках
1 березня 2027 (пн)	**дедлайн RRSP-внеску** за 2026 (60 днів; CRA підтвердить дату)	вирішити суму з NOA за 2025
Березень 2027	15 берез. аванс; слипи в Auto-fill до середини місяця; CVITP-клініки на піку	подати, якщо все є
Квітень 2027	близько 5 квіт. CGEB; **30 квіт. (пт): дедлайн подачі і оплати** для всіх; CDCP-поновлення триває	подати обом партнерам; за-платити борг
Травень 2027	1 трав. починаються відсотки на несплачений борг; NOA приходять	перевірити NOA, RRSP-кімнату
1 червня 2027	дедлайн поновлення CDCP, інакше розрив	
15 червня 2027 (вт)	дедлайн подачі для самозайнятих (оплата була до 30 квіт.); GST-декларація за рік; 15 черв. аванс	

МІСЯЦЬ	ЩО ВІДБУВАЄТЬСЯ	ЩО ЗРОБИТИ
Липень 2027	новий рік виплат: CCB, BCFB, CGEB перераховані з декларації за 2026; CGEB близько 5 лип.; аванс CWB	якщо виплати впали, перевірити AFNI
Серпень 2027	нагадування про аванси (вересень/грудень)	
Вересень 2027	15 верес. аванс; тимчасові резиденти, що приїхали в березні 2026: місяць 19 для CCB	подати RC66, якщо ще ні
Листопад 2027	1 листоп. дедлайн подачі для авансу CWB	
Грудень 2027	15 груд. аванс; 31 груд. те саме, що торік	

Джерела: дати виплат B3 B5; дедлайни C12 C14 A5 A10; RRSP A5; CDCP B6; CWB аванс B4; слипи C18.

Постійні правила, які не прив’язані до дати: аванси тільки якщо борг понад $3,000 цього року і в одному з двох попередніх; виплати перераховуються щороку в липні з минулорічної декларації; TFSA-зняття повертаються в кімнату з 1 січня; RRSP-внесок перших 60 днів року можна зарахувати за попередній рік, FHSA ні.

12

Помилки, листи від CRA, аудит, штрафи, шахрайство

Спочатку: чи це взагалі CRA

Шахраї цілять у новоприбулих, бо ті не знають, як CRA спілкується. Правила прості [C25]:

CRA **ніколи**: не надсилає повернення e-transfer або SMS; не приймає і не платить криптою; не вимагає негайної оплати Interac, криптою, передплаченими або подарунковими картками; не погрожує депортацією, арештом чи в'язницею; не призначає зустрічі в публічних місцях для оплати; не просить персональні або фінансові дані у voicemail чи email.

CRA **може**: подзвонити або написати, щоб підтвердити особу (ім'я, дата народження, SIN), попросити документи, нагадати про неподану декларацію, повідомити про борг чи перевірку [C25].

Email від CRA приходить тільки у двох випадках: ви ввімкнули сповіщення і у вас новий лист у CRA account, або агент під час дзвінка пообіцяв надіслати посилання. Email не від конкретної людини, без прохання відповісти, без посилань на введення даних. SMS тільки для кодів двофакторної автентифікації. WhatsApp і Messenger CRA не використовує [C25].

Перевірка дзвінка: справжній агент назве ім'я і номер для зворотного дзвінка. Покладіть слухавку, перевірте номер інструментом CRA або подзвоніть **1-800-959-8281** [C25]. Не довіряйте caller ID. Повідомити про шахрайство: Canadian Anti-Fraud Centre, 1-888-495-8501 [C25]. Імміграційний статус CRA не веде; «депортація за борг» – шахрайство.

Справжній лист: що робити

CRA щороку переглядає близько 3 мільйонів декларацій [P5]. Перегляд (review) – це не аудит. Вибір: невідповідність слипам, тип заявлених кредитів, історія, випадково [P5]. Лист просить документи на конкретний рядок (садок, медичні, оренда для renter's credit, пожертви, навчання). Відповідь: завантажити через **Submit documents** у CRA account із номером з верхнього правого кута листа, у строк, вказаний у листі [P5]. Немає документа – письмове пояснення або дзвінок за номером з листа. Проігнорували – кредит знімуть і виставлять борг.

Аудит (audit) серйозніший: аудитор контактує поштою чи телефоном, показує посвідчення, дивиться бізнес- і особисті записи, іноді записи партнера; на запропоновані зміни 30 днів на згоду або заперечення [P6]. Ненадання записів – правопорушення [P6].

Виправити свою помилку

Дочекайтесь NOA, потім один із трьох шляхів [P1]:

ШЛЯХ	ЧАС	ОБМЕЖЕННЯ
Change my return у CRA account	близько 2 тижнів	не для 2015 і раніше
ReFILE у програмі	близько 2 тижнів	останні роки (зараз 2022-2025)
T1-ADJ поштою	близько 19 тижнів	складні випадки до 35 тижнів

Через ці шляхи не можна: подати на виплати, змінити адресу, сімейний стан чи direct deposit (це в CRA account), виправити декларацію не тієї провінції [P1]. Повернення за коригування можливе до 10 календарних років назад [P1]. Забули T4, чек на садок, RRSP-слип – це саме сюди.

Не згодні з CRA: objection

Заперечення подається до пізнішого з: рік після дедлайну подачі або 90 днів після дати NOA [P4]. За 2026 рік це щонайменше до 30 квітня 2028. Через CRA account («Register my formal dispute»), форму T400A або лист. Пропустили – запит на продовження не пізніше року після дедлайну [P4]. Стягнення спірної суми зазвичай зупиняється до 90 днів після рішення, але відсотки йдуть [P4]. Далі Tax Court of Canada протягом 90 днів; спрощена процедура до $25,000 [P4] [P14]. Рішення по виплатах (CCB, CGEB) заперечуються так само.

Забули – Change my return. Не згодні з рішенням – objection. Це різні процедури.

Скільки CRA може повертатись назад

Звичайний період перегляду для фізичних осіб: **3 роки** від NOA [P2]. Без обмеження при недбалості чи шахрайстві. Записи зберігайте **6 років** від кінця року, до якого вони належать (декларацію за 2026 – до кінця 2032); при пізній подачі 6 років від дати подачі; при спорі до його завершення [P3]. Електронно можна, у читабельному форматі.

Штрафи

ЗА ЩО	СКІЛЬКИ
Пізня подача з боргом	5% + 1% за повний місяць до 12 [C15]
Повторно (штрафували за 3 попередні роки + була вимога подати)	10% + 2% на місяць до 20 [C15]
Повторне незвітування доходу від $500 (і в одному з 3 попередніх років)	менше з 10% незвітованого або 50% недоплати [P7]
Неправдиві відомості, груба недбалість	більше з $100 або 50% недоплати [P7]
Аванси	тільки якщо відсотки понад $1,000 [E26]

ЗА ЩО	СКІЛЬКИ
T1135	$25 на день до $2,500; більше при умисності N9
Пізня заява про продаж житла	$100 на місяць до $8,000 I10

Відсотки: щоденно, 7% на борг у IV кварталі 2026, змінюються щокварталу C16.

Не можете заплатити

Подайте все одно: штраф за пізню подачу рахується від боргу, а відсотки йдуть і так. Домовленість про розстрочку: у CRA account («Manage balance» від $1,000 боргу, запланувати платежі) або автоматична лінія 1-866-256-1147 P10. Умови: платити у визначені дати, подавати наступні декларації вчасно; CRA може зараховувати ваші виплати в борг P10. Відсотки на несплачений залишок нараховуються далі.

Полегшення штрафів і відсотків (taxpayer relief) можливе за надзвичайних обставин (хвороба, смерть у сім'ї, катастрофа), помилок CRA, фінансової скрути; форма **RC4288** або CRA account, до 10 календарних років назад P8. Це не оскарження суми податку.

Не декларували раніше: Voluntary Disclosures Program

З 1 жовтня 2025 нові правила: самостійне розкриття дає 75% полегшення відсотків і 100% штрафів; після листа від CRA 25% і до 100% P9. Умови: до початку аудиту, повна інформація, минув щонайменше рік від дедлайну, сплата або домовленість P9. Періоди: іноземний дохід 10 років, канадський 6, GST 4. Форма RC199, можлива анонімна попередня розмова. Типовий випадок: кілька років Upwork без декларацій або іноземні рахунки без T1135. Якщо за пропущені роки боргу немає (нуль доходу або тільки T4 з утриманням), VDP не потрібен: подайте декларації звичайним NETFILE (розділ 10, «Не подавали за 2022-2025»).

Платний помічник: як не потрапити

У чатах громади пропонують «зробити декларацію за відсоток від повернення» або «викупити повернення одразу, гроші сьогодні». Друге називається discounting, і його обмежує федеральний Tax Rebate Discounting Act P15:

- покупець повернення мусить заплатити вам щонайменше **85% з перших $300** повернення і **95% з усього, що понад $300**. Тобто максимальна знижка – 15% з перших $300 і 5% з решти. Повернення $2,000: вам щонайменше $255 + 95% × $1,700 = **$1,870** P15;
- заплатити готівкою або чеком канадської фінустанови в момент угоди, дати письмову заяву про угоду в установленій формі і, на вашу вимогу, точну копію поданої декларації P15;
- переслати вам NOA і повідомлення про фактичну суму повернення P15.

Червоні прапорці (мій список, не з закону):

1. **Оплата у відсотках від повернення.** У такого помічника інтерес «знайти» кредити, на які у вас немає права. Відповідаєте за декларацію ви, а не він.
2. **Повернення приходить на його рахунок.** Direct deposit налаштовуйте тільки на свій рахунок, у своєму CRA account. Чужий номер рахунку у вашій декларації – стоп.

3. **Немає копії поданої декларації.** Ви маєте отримати повну копію всього, що пішло в CRA, і зберігати її 6 років [P3].
4. **Просять ваш логін і пароль від CRA account.** Правильний шлях – авторизація представника (наступний підрозділ): рівень 1 тільки читання, рівень 2 зміни [P11]. Її можна відкликати.
5. **Обіцяють «як у всіх»**: переїзд з України як витрату, медичні без чеків, садок без чеків. При перегляді кредит знімуть із вас, з відсотками.

Безкоштовна альтернатива для простих ситуацій – клініки CVITP (розділ 10). Для складних (фриланс, продаж майна, кілька країн) платіть бухгалтеру фіксовану суму за роботу, не відсоток.

Представник

Бухгалтер, партнер або родич отримує доступ через CRA account (найшвидше), запит у Represent a Client, який ви підтверджуєте, або форму AUT-01 (без онлайн-доступу) [P11]. Рівень 1 – тільки інформація, рівень 2 – зміни [P11]. Без авторизації CRA не говоритиме з вашим партнером про вашу декларацію.

Скарги на сервіс

Форма Service feedback онлайн або RC193, відповідь до 30 робочих днів; далі Office of the Taxpayers' Ombudsperson [P12]. Це про якість обслуговування, не про суму податку.

Дванадцять найчастіших помилок у перші роки

1. Не подати, бо «не заробив» або «приїхав у грудні». Виплати втрачені, а для громадянства потрібні декларації за 3 роки з 5 (розділ 4, «Податки і громадянство»).
2. Повна BPA на двох роботах одночасно (TD1).
3. Фриланс без відкладених грошей: борг у квітні плюс CPP 11.9%.
4. «До 15 червня» як дедлайн оплати для самозайнятих.
5. Не вказати дату в'їзду і світовий дохід до приїзду.
6. RRSP у перший рік «заради повернення».
7. TFSA-кімната «з 2009» для того, хто приїхав у 2022.
8. Повірити, що Auto-fill – це вся декларація.
9. Заплатити «агенту CRA» подарунковими картками після погрози депортацією.
10. Не звітувати продаж житла або обмін крипти на крипту.
11. Вважати, що готівка, e-transfer і чайові без слипа «не рахуються» (розділ 8, «Платять готівкою або e-transfer без слипа»).
12. Віддати декларацію «помічнику» за відсоток від повернення, з поверненням на його рахунок (розділ 12, «Платний помічник»).

13

РОЗДІЛ 13 / 15

Інші провінції

Федеральна частина однакова скрізь. Відрізняються провінційні ставки, базові суми і виплати. Провінція визначається за місцем проживання 31 грудня.

Порівняння 2026

	BC	ОНТАРІО	АЛЬБЕРТА	КВЕБЕК
Нижня ставка	5.60% до $50,363	5.05% до $53,891	8% до $61,200	окрема декларація TP-1, див. Revenu Québec
Базова сума 2026	$13,216	$12,989	$22,769	див. Revenu Québec
Податок із продажів	GST 5% + PST 7%	HST 13%	GST 5%	GST 5% + QST
Дитяча виплата провінції	BC Family Benefit	Ontario Child Benefit	ACFB	див. Revenu Québec
Квартальна/місячна виплата провінції	немає (climate credit закінчився)	Ontario Trillium Benefit	ACFB квартально	див. Revenu Québec

Джерела: ставки і суми 2026 [C1] [C4] [04] [06]; Квебек [08].

Якщо ви в Онтаріо

Ставки 2026: 5.05% до $53,891; 9.15% до $107,785; 11.16% до $150,000; 12.16% до $220,000; 13.16% вище [C1]. Плюс Ontario Health Premium від $20,000 оподатковуваного доходу і surtax на високі провінційні податки [C6]. Базова сума $12,989 [04].

Ontario Trillium Benefit (OTB) об'єднує три кредити і подається щороку **через форму ON-BEN у декларації** до 30 квітня, навіть без доходу [01]. На липень 2026 – червень 2027: Ontario Sales Tax Credit до $378 на дорослого і дитину (зменшення 4% від $29,047 одинакам / $36,309 сім'ям); Ontario Energy and Property Tax Credit до $1,307 (18-64) або $1,488 (65+), рахується з 20% оренди; Northern Ontario Energy Credit до $189/$290 [01] [02]. Платиться щомісяця 10 числа; до $500 на рік одним платежем у липні [02]. Оренду, сплачену в Онтаріо, вказуйте в ON-BEN, це джерело кредиту.

Ontario Child Benefit: до $146.66 на місяць на дитину до 18, зменшується від AFNI $26,865; автоматично з CCB [03]. Credit для personal support workers працює в Онтаріо [K17]. Онтарійські tuition і education credits скасовані з вересня 2017 [05]. Трапляються SMS-шахраї «від уряду Онтаріо» про OTB [01].

Якщо ви в Альберті

Ставки 2026: 8% до $61,200; 10% до $154,259; 12% до $185,111; 13% до $246,813; 14% до $370,220; 15% вище C1 O6. Базова сума $22,769, найбільша серед цих провінцій O6. Провінційного податку з продажів немає, тільки GST 5% E12.

Alberta Child and Family Benefit (липень 2026 – червень 2027): базова до $1,529 (1 дитина), $2,293 (2), $3,057 (3), $3,821 (4+), зменшується від сімейного доходу $28,116; робоча складова до $782/$1,494/$1,920/$2,061, вмикається після $2,760 трудового доходу по 15%, зменшується від $47,115; платиться в серпні, листопаді, лютому, травні; автоматично з декларації і CCB O7. Альберта має свою конфігурацію CWB B4. PSW credit в Альберті працює K17.

Якщо ви в Квебеку

Дві декларації: федеральна T1 в CRA і TP-1 в Revenu Québec; федеральний податок зменшений на 16.5% (Quebec abatement) O8. Інша ставка EI (1.30%), QPP замість CPP, поріг авансів $1,800, свій дитячий садок і сімейні виплати. Цей гайд Квебек не покриває; Revenu Québec має власні матеріали.

Переїзд між провінціями протягом року

Увесь рік рахується за провінцією на 31 грудня C2. Переїхали з Онтаріо в BC у листопаді – податок BC за весь 2026, і OTB за цей період не належить. Провінційні дитячі програми прив’язані до провінції проживання, тому повідомте CRA про нову адресу одразу, не чекаючи декларації B2. Оренда для BC renter’s credit має бути щонайменше 6 місяців у BC B8.

14

Шість кейсів з цифрами

Усі шість – ілюстративні оцінки, пораховані з перевірених ставок і сум 2026 року за правилами з попередніх розділів. Виплати на липень 2027 – червень 2028 CRA ще не опублікувала; там, де вони потрібні, взято суми періоду липень 2026 – червень 2027 як орієнтир. Цифри округлені до цента, щоб ви могли повторити математику.

Одне свідоме спрощення в усіх кейсах: весь CPP найманого працівника взято як кредит, а самозайнятому відраховано рівно половину CPP. Насправді додаткова (enhanced) частина CPP – 1% у працівника і ще 1% у «працівницькій» половині самозайнятого – йде у відрахування (рядки 22215 і 22200), а кредит дає тільки базова частина C9 E27. У нижньому діапазоні (19.6%) податок від цього майже не змінюється; у діапазоні 28.2% він на кілька десятків доларів нижчий; чистий дохід стає нижчим на 1-2% заробітку. Програма рахує це точно; де різниця щось змінює, це сказано в кейсі.

Кейс 6 найближчий до більшості читачів: сім'я, що приїхала на CUAET у 2022 році. Якщо це ви, почніть з нього.

Кейс 1. Сім'я приїхала 1 березня 2026 на робочих дозволах, двоє дітей

Ванкувер, оренда з березня. Один партнер приїхав на закритий робочий дозвіл (employer-specific), другий – на відкритий робочий дозвіл партнера. Діти 4 і 8 років. CUAET тут не підходить: прийом за цією програмою завершився 15 липня 2023 N20. Але вся математика нижче однакова для будь-якого тимчасового резидента, що приїхав у 2026: правило 18 місяців для CCB діє для всіх тимчасових статусів B2. Партнер із закритим дозволом вийшов на роботу в травні, дохід від найму за 2026 – $38,000. Другий партнер без доходу. Дохід 2025 року в Європі в сумі нижче $46,432 в еквіваленті.

Резидентність: з 1 березня 2026, це 306 днів. Світовий дохід до 1 березня не оподатковується, але вказується.

Податок працюючого партнера C1 C4 C8 C9 C11 N3:

КРОК	РОЗРАХУНОК	СУМА
CPP	5.95% × ($38,000 − $3,500)	$2,052.75
EI	1.63% × $38,000	$619.40
Федеральний податок до кредитів	14% × $38,000	$5,320.00
BPA пропорційно	306/365 × $16,452	$13,792.64
Spouse amount пропорційно (дохід партнера 0)	306/365 × $16,452	$13,792.64

КРОК	РОЗРАХУНОК	СУМА
Canada employment amount (повністю)		$1,501.00
CPP + EI (повністю)		$2,672.15
Федеральні кредити	14% × $31,758.43	−$4,446.18
Федеральний податок		**$873.82**
Податок BC до кредитів	5.60% × $38,000	$2,128.00
Кредити BC	5.60% × (306/365 × $13,216 + 306/365 × $11,317 + $2,672.15) = 5.60% × $23,239.55	−$1,301.41
BC tax reduction	$690 − 3.56% × ($38,000 − $25,570)	−$247.49
Податок BC		**$579.10**
Разом податок на дохід		**$1,452.92**

Payroll утримував із розрахунку, ніби $4,750 на місяць платять увесь рік (річні $57,000), тому утримано помітно більше, ніж $1,453. За моєю грубою оцінкою різниця близько $3,000-$3,500 повернеться навесні 2027. Точну суму покаже T4.

Що працює у 2026:

- **CGEB**: RC151 (паперова, бо є діти, або CCB-заявка в CRA account). Для періоду липень 2026 – червень 2027 при світовому доході 2025 нижче $46,432 максимум для пари з двома дітьми: $890 + 2 × $234 = **$1,358 на рік** B1. Платежі починаються з кварталу після обробки.
- **BC renter's tax credit**: оренда 10 місяців (більше 6), дохід $38,000 < $66,189, тобто **$400** у декларації за 2026 B8.
- **TFSA**: по $7,000 кімнати кожному з березня 2026, без пропорції A11.
- **FHSA**: можна відкрити, якщо не жили у власній квартирі в Україні у 2022-2026 A10.
- **CVITP**: підходить, дохід канадський, сім'я з 4 людей нижче $65,000 C22.
- **CDCP**: після подачі декларацій обома; AFNI $38,000 означає 0% співоплати, якщо немає робочої страховки B6.
- **RESP і BCTESG**: з SIN дітей відкрити RESP вже зараз; 8-річна дитина у вікні BCTESG (6-8 років), це **$1,200** від BC без внесків A12 B12.

Що не працює у 2026:

- **CCB і BC Family Benefit**: тимчасові резиденти, 18 місяців. Місяць 19 – **вересень 2027**; подавати RC66 + RC66SCH тоді, з дійсним дозволом B2. PR раніше – подавати одразу.
- **Canada Learning Bond**: прив'язаний до права на CCB B12, тому в 2026 його, найімовірніше, немає. З місяця, коли сім'я отримає право на CCB (19-й місяць або PR), бонд піде на вже відкритий RESP: по $500 на дитину при AFNI до $58,523.

- **CWB**: не резидент весь рік B4.
- **BC sales tax credit**: $150 − 2% × ($38,000 − $18,000) = 0 B9.
- **RRSP-відрахування**: ні; кімната на 2027 = 18% × $38,000 = $6,840 A2.
- **SimpleFile**: потрібен повний рік резидентності C21.
- **Affordable Child Care Benefit** BC: власники work permit не в списку статусів B11.
- **T1135**: не в рік приїзду N9.
- **Переїзд з Європи**: не відраховується N14.

Кейс 2. Сім’я з PR, третій рік: найманий + фрилансер, дитина в садку

Бернабі. Партнер A: зарплата $72,000, план від роботодавця без пенсії, вніс $6,000 в RRSP до 1 березня 2027. Партнер B: фриланс на Upwork, валовий $36,000 CAD, витрати $6,000, чистий $30,000. Дитина 3 роки, садок $9,000 за рік. Оренда $2,400 на місяць.

Партнер A C1 C4 C8 C9 C11:

КРОК	РОЗРАХУНОК	СУМА
CPP	5.95% × ($72,000 − $3,500)	$4,075.75
EI	максимум 2026	$1,123.07
Оподатковуваний дохід	$72,000 − $6,000 RRSP	$66,000.00
Федеральний податок до кредитів	14% × $58,523 + 20.5% × $7,477	$9,726.01
Федеральні кредити	14% × ($16,452 + $1,501 + $4,075.75 + $1,123.07)	−$3,241.25
Федеральний		**$6,484.76**
BC до кредитів	5.60% × $50,363 + 7.70% × $15,637	$4,024.38
Кредити BC	5.60% × ($13,216 + $4,075.75 + $1,123.07)	−$1,031.23
BC		**$2,993.15**
Податок на дохід A		**$9,477.91**

Партнер B (садок заявляє саме B, бо нижчий чистий дохід; ліміт $8,000 для дитини до 7, не більше 2/3 заробітку) K10 C9:

КРОК	РОЗРАХУНОК	СУМА
Чистий дохід бізнесу (T2125)		$30,000.00
CPP самозайнятого	11.9% × ($30,000 − $3,500)	$3,153.50
Відрахування половини CPP (спрощено)		−$1,576.75
Витрати на садок (T778)	менше з $9,000, $8,000, 2/3 × $30,000	−$8,000.00

КРОК	РОЗРАХУНОК	СУМА
Чистий дохід B		**$20,423.25**
Федеральний до кредитів	14% × $20,423.25	$2,859.26
Федеральні кредити	14% × ($16,452 + $1,576.75)	−$2,524.03
Федеральний		**$335.23**
BC до кредитів	5.60% × $20,423.25	$1,143.70
Кредити BC	5.60% × ($13,216 + $1,576.75)	−$828.39
BC tax reduction	$690 повністю (дохід нижче $25,570), але не більше залишку $315.31	−$315.31
BC		**$0.00**
До сплати B 30 квітня 2027	$335.23 + $3,153.50 CPP	**$3,488.73**

Сім'я: податок на дохід $9,813.14, AFNI за 2026 = $66,000 + $20,423.25 = **$86,423.25**. Саме ця цифра визначає виплати з липня 2027.

Що дають $6,000 в RRSP (ілюстрація на сумах 2026-27) [B2]:

	З RRSP	БЕЗ RRSP
AFNI	$86,423.25	$92,423.25
Зменшення CCB (1 дитина, понад $82,847)	$3,123 + 3.2% × $3,576.25 = $3,237.44	$3,123 + 3.2% × $9,576.25 = $3,429.44
CCB на рік	$8,157 − $3,237.44 = **$4,919.56**	$4,727.56
Економія податку A	28.2% × $6,000 = **$1,692**	0

Разом RRSP-внесок повернув $1,692 податку і додав $192 CCB. Це 31.4% від внеску.

Інші виплати:

- **BC Family Benefit**: $1,750 − 4% × ($86,423 − $30,176) падає нижче мінімуму, тому **$775 на рік** [B7].
- **CGEB**: для пари з дитиною максимум $1,124, але при AFNI понад $46,432 зменшення 5% з'їдає все: **$0** [B1].
- **BC renter's tax credit за 2026**: нуль при доході $86,189, сім'я на $234 вище: **$0** за спрощеним розрахунком. Кожна додаткова $1,000 в RRSP нижче $86,189 повертає $20 кредиту, тож тут ідеться про копійки [B8]. З точним поділом CPP (додаткова частина у відрахуванні) AFNI буде приблизно на $950 нижчим, близько $85,470, і кредит з'явиться, але лише близько $14.
- **CDCP**: AFNI у смузі $80,000-$89,999 означає 60% співоплати, і тільки якщо план роботодавця A не покриває сім'ю. Швидше за все, ні [B6].

- **GST**: валовий оборот В $36,000 понад $30,000, реєстрація обов'язкова; клієнти за кордоном – 0%, канадські – за їхньою провінцією E10.
- **Аванси**: В платить аванси за 2027, якщо net tax owing В за 2027 понад $3,000 і за 2026 ($3,488.73) або 2025 теж був понад $3,000 C14. Тобто, якщо дохід В у 2027 залишиться таким самим, аванси потрібні: щонайменше вересневий і грудневий за нагадуванням CRA (розділ 8).
- **RESP**: $2,500 на рік дає $500 базового CESG плюс $50 додаткового CESG (10% на перші $500, бо AFNI між $58,523 і $117,045) = **$550** A12.

Кейс 3. Самотня людина з PR, другий рік, працює і доучується

Приїхав у 2025, PR. У 2026 резидент весь рік, зарплата $48,000, винаймає кімнату за $1,100, вечірня програма в BCIT за $3,000 (T2202). Вік 31. Без стоматологічної страховки на роботі.

КРОК	РОЗРАХУНОК	СУМА
CPP	5.95% × $44,500	$2,647.75
EI	1.63% × $48,000	$782.40
Федеральний до кредитів	14% × $48,000	$6,720.00
Федеральні кредити	14% × ($16,452 + $1,501 + $2,647.75 + $782.40 + $3,000 tuition)	−$3,413.64
Федеральний		**$3,306.36**
BC до кредитів	5.60% × $48,000	$2,688.00
Кредити BC	5.60% × ($13,216 + $2,647.75 + $782.40 + $3,000)	−$1,100.18
BC tax reduction	дохід понад $44,952	$0
BC		**$1,587.82**
Разом		**$4,894.18**

Ефективна ставка 10.2%. Навчання за $3,000 заощадило $588 (19.6%). Якби податку не вистачило, невикористане перенеслося б K6.

- **BC renter's credit**: $400 (12 місяців оренди, дохід нижче $66,189) B8.
- **CGEB** з липня 2027 (орієнтир на сумах 2026-27): $679 − 5% × ($48,000 − $46,432) = **$600.60 на рік** B1.
- **CWB**: при $48,000 – нуль (зникає близько $38,492) B4.
- **CDCP**: без страховки, AFNI нижче $70,000 – 0% співоплати B6.
- **Canada training credit**: 2025 не рахується (частина року), тому ліміт на 2026 – нуль. За 2026 накопичаться перші $250 (вік 26-65, резидент весь рік, дохід понад $12,058), використати можна з декларації за 2027 K7.
- **TFSA-кімната**: $7,000 (2025) + $7,000 (2026) = $14,000 A11.

- **RRSP**: кімната на 2026 = 18% заробітку 2025 (у NOA за 2025); при маржинальній 19.6% TFSA часто логічніший, FHSA – якщо є плани на житло [A2] [A10].
- **BC sales tax credit**: $75 − 2% × ($48,000 − $15,000) = 0 [B9].

Кейс 4. Мати з двома дітьми, чоловік в Україні

Приїхала в серпні 2023 на CUAET з двома дітьми. Зараз (2026) дітям 5 і 10 років. У 2026 отримала PR. Працює, дохід 2026 – $30,000. Оренда. Чоловік живе в Україні, його дохід в еквіваленті близько $15,000 CAD на рік. Шлюб не розірваний, грошей йому не переказує.

Її податок 2026 [C1] [C4] [C8] [C9] [C11]:

КРОК	РОЗРАХУНОК	СУМА
CPP	5.95% × $26,500	$1,576.75
EI	1.63% × $30,000	$489.00
Федеральний до кредитів	14% × $30,000	$4,200.00
Федеральні кредити	14% × ($16,452 BPA + $16,452 eligible dependant + $1,501 + $1,576.75 + $489) = 14% × $36,470.75	−$5,105.91, але не більше $4,200.00
Федеральний	max(0, $4,200 − $5,105.91)	**$0.00**
BC до кредитів	5.60% × $30,000	$1,680.00
Кредити BC	5.60% × ($13,216 + $11,317 eligible dependant + $1,576.75 + $489) = 5.60% × $26,598.75	−$1,489.53
BC tax reduction	$690 − 3.56% × ($30,000 − $25,570) = $532.29, але не більше залишку $190.47	−$190.47
BC		**$0.00**
Разом податок на дохід		**$0.00**

Ключ до нуля – **eligible dependant amount** на одну дитину [K2]. Вона в шлюбі, але з чоловіком не живе, не утримує його і він не утримує її, тому для цього кредиту CRA вважає її розділеною: «CRA considers that you were separated for the purpose of this amount» [K2]. Без цього кредиту податок був би $1,689.30. Усе, що роботодавець утримав із зарплати, повернеться. Якби вона переказувала чоловікові гроші на життя, цього кредиту не було б; натомість з'явився б spouse amount: $16,452 мінус його дохід у CAD, з документами [K1].

Виплати:

- **CCB**: 18 місяців від серпня 2023 минули, 19-й місяць – березень 2025; PR у 2026 право лише підтверджує. Чоловік – нерезидент, тому до RC66 потрібні RC66SCH і CTB9 з його доходом за ко-

жен рік [B2]. AFNI за 2025 = її $22,000 + його $15,000 = $37,000 (припущення). Це нижче $38,237, тому повна сума: $8,157 + $6,883 = **$15,040 на рік**, $1,253.33 на місяць [B2].

- **BC Family Benefit**: $2,850 − 4% × ($37,000 − $30,176) = **$2,577.04 на рік** [B7]. Доплати самотнім батькам немає: для CCB і BCFB вона в шлюбі (тест інший, ніж для кредиту на утриманця).
- **CGEB**: орієнтир для сім'ї з двома дітьми до $1,358; як саме CRA врахує чоловіка-нерезидента, залежить від її статусу в системі. Перевірити в CRA account після обробки [B1].
- **BC renter's credit**: $400 [B8].
- **CDCP**: 0% співоплати при AFNI нижче $70,000 [B6].
- **Affordable Child Care Benefit**: тепер PR, дохід нижче $45,000 – максимальна субсидія на садок або догляд після уроків [B11].
- **RESP**: обидві дитини підходять під CLB (дохід нижче $58,523): $500 + $100 на рік кожній без внесків. BCTESG: 10-річна дитина вікно 6-8 пропустила; 5-річна зможе з 6-го дня народження [A12] [B12].
- **CWB**: близько **$2,869** за 2026 за сімейною ставкою, через Schedule 6 [B4] [C1]. Сімейна ставка – бо її діти до 19, що живуть з нею, є «eligible dependants». Чоловік не є «eligible spouse»: CRA вимагає, щоб партнер жив з вами 31 грудня і був резидентом Канади весь рік [B4], тож його дохід у CWB не рахується. Наростання 27% × ($30,000 − $3,000) = $7,290 більше за максимум, а її чистий дохід (близько $30,000) нижчий за поріг зменшення для сімей $31,251, тому сума повна. Якщо вона отримувала аванс CWB (RC210), його віднімуть. Це оцінка: перевірте результат програми.
- **TFSA-кімната** (18+, резидент з 2023): $6,500 + $7,000 × 3 = $27,500 [A11] [A1].

> **УВАГА**
>
> Якщо чоловік приїде, CRA треба повідомити (SIN, дата, дохід): CCB перерахують, а eligible dependant amount з року, коли вони житимуть разом, зникне. Якщо вони розійдуться через розпад стосунків, після 90 днів окремого життя вона стане «самотньою» і для CCB: з'явиться доплата BCFB для самотніх батьків, а виплати рахуватимуть без його доходу [B2]. Eligible dependant amount від цього не залежить: він у неї вже є, поки вони не живуть разом і не утримують одне одного [K2].

Кейс 5. Фрилансер на Upwork приїхав 1 червня 2026

Самотня людина, без дітей. До переїзду жила в Європі і вже працювала на Upwork; з 1 червня 2026 живе в Ванкувері, орендує квартиру за $2,200 на місяць, робоче місце – 15% площі. Дохід увесь рік рівний: **USD 4,000 на місяць** валових (що заплатили клієнти), комісія платформи 10%, усі клієнти за кордоном. Курс для прикладу – середній 2025 року **1.3978**, як у прикладі розділу 8: середній за 2026 Банк Канади опублікує тільки в кінці грудня [E9]. Ставки і суми з [C1] [C4] [C9] [N2] [N3].

Крок 1. Розрізати рік датою резидентності. Дата – 1 червня 2026, це 214 днів резидентності (з 1 червня по 31 грудня, день приїзду рахується) [N2].

ПЕРІОД	ВАЛОВИЙ ДОХІД	ЩО З НИМ РОБИТИ
1 січня – 31 травня (нерезидент)	USD 20,000 × 1.3978 = $27,956.00; мінус 10% комісії = **$25,160.40** чистими	у Канаді не оподатковується; вказується як net world income за нерезидентну частину року, тільки для виплат [N2]
1 червня – 31 грудня (резидент)	USD 28,000 × 1.3978 = **$39,138.40**	T2125 у канадській декларації: тільки доходи і витрати цих семи місяців [E1]

Крок 2. T2125 за червень-грудень [E1] [E2]:

КРОК	РОЗРАХУНОК	СУМА
Валовий дохід	USD 28,000 × 1.3978	$39,138.40
Комісія платформи	10%	−$3,913.84
Софт і підписки (червень-грудень)		−$700.00
Домашній офіс	15% × $2,200 × 7 місяців оренди	−$2,310.00
Чистий дохід бізнесу		**$32,214.56**

Крок 3. CPP і податок.

КРОК	РОЗРАХУНОК	СУМА
CPP самозайнятого (тільки з доходу після резидентності)	11.9% × ($32,214.56 − $3,500)	$3,417.03
Відрахування половини CPP (спрощено, як у кейсах вище)		−$1,708.52
Чистий дохід (рядок 23600)		**$30,506.04**
Федеральний податок до кредитів	14% × $30,506.04	$4,270.85
BPA пропорційно	214/365 × $16,452	$9,645.83
Федеральні кредити	14% × ($9,645.83 + $1,708.52 CPP, повністю)	−$1,589.61
Федеральний податок		**$2,681.24**
Податок BC до кредитів	5.60% × $30,506.04	$1,708.34
Кредити BC	5.60% × (214/365 × $13,216 + $1,708.52) = 5.60% × ($7,748.56 + $1,708.52)	−$529.60
BC tax reduction	$690 − 3.56% × ($30,506.04 − $25,570)	−$514.28
Податок BC		**$664.46**

КРОК	РОЗРАХУНОК	СУМА
Податок на дохід разом		**$3,345.70**
До сплати 30 квітня 2027 (податок + CPP)		**$6,762.73**

Що тут важливо:

- **BPA ріжеться пропорційно**, бо за нерезидентну частину року канадського доходу 0%, а не 90%+ світового N3. Повна BPA тут – типова помилка, за яку CRA виставить борг.
- **CPP рахується тільки з доходу після дати резидентності**: дохід січня-травня в канадську декларацію не входить, отже і в Schedule 8 теж. Базову суму $3,500 я взяв повністю; пропорційно її зменшують у спеціальних випадках (вік 18 або 70, інвалідність, смерть), а не через приїзд. Це моє читання Schedule 8, програма порахує точно C9.
- **Ніхто нічого не утримав.** $6,762.73 – це 17.3% валового доходу червня-грудня. Правило «25-35% з кожного payout» з розділу 8 тут дає запас на GST-витрати, курсові коливання і помилки.

Крок 4. GST. Поріг $30,000 рахується зі світових оподатковуваних поставок, включно з нульовою ставкою E10. Якщо рахувати тільки з 1 червня: червень $5,591.20, третій квартал $16,773.60, тобто на 30 вересня $22,364.80, нижче порогу; на 31 грудня сума за чотири квартали 2026 року (фактично червень-грудень) $39,138.40, понад $30,000. Тоді ви малий постачальник до кінця наступного місяця, а реєстрація потрібна з першої поставки після, тобто з лютого 2027, протягом 29 днів E10. Чи рахуються в поріг поставки, зроблені до переїзду, коли ви не вели бізнес у Канаді, CRA для цього випадку прямо не пояснює; якщо рахувати їх, поріг пройдено ще в другому кварталі. Найпростіше розв'язання: **зареєструватись добровільно з першого місяця в BC**. Клієнти за кордоном – ставка 0%, до сплати нуль, а GST з ноутбука, софту і бухгалтера повертається через ITC E11 E14.

Крок 5. Виплати: RC151 і CGEB. RC151 подається в рік приїзду, онлайн, бо дітей немає B1 B13. У ній ви вказуєте світовий чистий дохід за 2025 рік: USD 48,000 × 1.3978 мінус 10% = $60,384.96. Це вище стелі $60,012 для самотньої людини, тому за липень 2026 – червень 2027 CGEB, найімовірніше, **$0** B1. Подавати RC151 однаково варто: так CRA реєструє вас у системі виплат. З липня 2027 CGEB рахуватимуть з 2026 року, де світовий чистий дохід = $25,160.40 до приїзду + $30,506.04 після = **$55,666.44**. Орієнтир на сумах 2026-27: $679 − 5% × ($55,666.44 − $46,432) = **$217.28 на рік** B1. Саме тому світовий дохід до приїзду в декларації не можна пропускати: він не дає податку, але змінює виплати.

Крок 6. Інше в цьому кейсі.

- **Аванси:** у 2026 немає, бо у 2025 і 2024 канадського боргу не було C14. Але net tax owing за 2026 ($6,762.73) понад $3,000, тож якщо 2027 рік буде схожим, CRA надішле нагадування на 15 вересня і 15 грудня 2027 (розділ 8).
- **BC renter's tax credit:** оренда 7 місяців, тобто 6+, дохід нижче $66,189: **$400** B8.
- **RRSP:** у 2026 відрахувати нічого; кімната на 2027 рахується з канадського зробленого доходу 2026: 18% × $32,214.56 = $5,798.62 A2. Точну цифру покаже NOA.
- **TFSA:** $7,000 за 2026 повністю, без пропорції A11.

- **CDCP:** без страховки і з AFNI нижче $70,000 – 0% співоплати після подачі декларації [B6].
- **Upwork:** оновіть податкову адресу на канадську і, коли буде, вкажіть GST-номер. Звітуйте валовий дохід, а комісію – витратою; інакше розбіжність з даними платформи [E6].
- **T1135:** у рік приїзду не подається. З 2027, якщо гроші на Payoneer, Wise і закордонних рахунках разом перевищать $100,000 за вартістю, – так [N9].

Кейс 6. Сім'я на CUAET з 2022 року: дві зарплати, друга робота, пропущена декларація, PR у 2026

Олег і Ірина приїхали в серпні 2022 на CUAET з двома дітьми; зараз (2026) дітям 6 і 9 років. Живуть у Сурреї, орендують. Обидва наймані. Олег: одна робота, $64,000 за 2026. Ірина: основна робота $50,000 і вечірня $24,000. У травні 2026 сім'я отримала PR. До війни жили у власній квартирі в Харкові до лютого 2022. Олег у 2023 році вчив англійську, доходу не мав і декларацію за 2023 не подав.

Крок 1. Наздогнати 2023 рік. CCB сім'ї почалось з березня 2024 (19-й місяць після приїзду) і зупинилось у липні 2024: виплати липень 2024 – червень 2025 рахуються з декларацій обох партнерів за 2023, а декларації Олега немає [B2]. З липня 2025 гроші знову прийшли, бо за 2024 подали обоє.

- Олег подає декларацію за 2023 онлайн: поточний сезон NETFILE приймає першу декларацію за 2023 до 29 січня 2027 [C19]. Дохід $0, тому штрафу немає [C15].
- Після оцінки CRA визначить право на CCB за липень 2024 – червень 2025 і виплатить пропущене в найближчу дату виплати [B20]. BCFB і CGEB за той самий період рахуються з тих самих декларацій [B7] [B1]. Суму CRA порахує сама: це суми періоду 2024-25, не таблиці 2026-27 з розділу 5.
- Бонус: декларація за 2023 закриває дірку перед майбутньою заявою на громадянство [N21].

Крок 2. Друга робота Ірини і TD1 [C8] [C9] [C11]:

ЩО	РОЗРАХУНОК	СУМА
CPP, основна робота	5.95% × ($50,000 − $3,500)	$2,766.75
CPP, вечірня робота	5.95% × ($24,000 − $3,500)	$1,219.75
CPP разом	менше максимуму $4,230.45, переплати немає	$3,986.50
EI, основна робота	1.63% × $50,000	$815.00
EI, вечірня робота	1.63% × $24,000	$391.20
EI разом	максимум на 2026 – $1,123.07	$1,206.20
Переплата EI, повернеться в декларації	$1,206.20 − $1,123.07	**$83.13**

Суми CPP і EI спрощені до річних; точні цифри будуть у box 16 і box 18 двох T4. Програма порахує переплату сама, якщо внести обидва T4 (розділ 3).

Головний ризик – TD1 на вечірній роботі. Якщо Ірина там теж заявила базову суму, кожен роботодавець дав їй по $16,452 без податку. Недоутримано щонайменше 14% × $16,452 = $2,303.28 федерально і 5.60% × $13,216 = $740.10 у BC, тобто **близько $3,000 доплати** у квітні 2027 [C1] [C4] [C8]. Що зробити вже зараз: на вечірній роботі подати новий TD1 з «0» у рядку 13 і попросити додаткове утримання з кожної виплати до кінця року (розділ 3).

Крок 3. Що дав PR у травні 2026 (чек-лист у розділі 4):

- Оновити SIN обом у Service Canada [N12].
- CCB уже приходить: заново подавати нічого не треба. Правило 18 місяців для цієї сім'ї вже нічого не змінює.
- **ACCB:** якщо діти ходять у ліцензовану групу до чи після школи, перевірте право на Affordable Child Care Benefit: на робочому дозволі його не було, з PR є [B11].
- **MSP Supplementary Benefits:** з PR і 4 роками в Канаді статус підходить, але дохід сім'ї вищий за $42,000, тому ні [B17].
- **Житло:** звільнення від податку на передачу власності для першого покупця і Home Owner Grant тепер доступні [H2] [H3]. Але власна квартира в Харкові, де вони жили, забирає BC-звільнення для першого покупця назавжди (розділ 9) [H2].

Крок 4. Рахунки.

- **TFSA:** кожен із них 18+ і резидент з 2022, тому кімната на 2026 – **$33,500** на людину, $67,000 на пару, якщо раніше не вносили [A11] [A1].
- **FHSA:** вони жили у власній квартирі в 2022 році, тому федеральний тест першого покупця проходять з **1 січня 2027** (таблиця в розділі 6) [A10]. Відкривати FHSA – у січні 2027, не в грудні 2026.
- **RESP і BCTESG:** 6-річна дитина у вікні BCTESG, це $1,200 від BC без внесків [A12] [B12].

Що не працює: BC renter's tax credit (скоригований дохід сім'ї ~$138,000 понад $86,189) [B8]; CDCP (AFNI понад $90,000) [B6]; CWB (дохід зависокий) [B4].

15

РОЗДІЛ 15 / 15

Чек-лист, глосарій, джерела

Чек-лист документів для декларації за 2026

Усім:

- ☐ SIN (або TTN) усіх членів сім'ї, дати народження
- ☐ NOA за 2025 (якщо був): RRSP-кімната, код NETFILE
- ☐ T4 від кожного роботодавця (box 44 профспілка, box 52 pension adjustment)
- ☐ T4A, T4E (EI), T5 (відсотки), T3 (фонди), T5008 (продажі), T2202 (навчання), RC210 (аванс CWB)
- ☐ T5007, якщо отримували BC income assistance або компенсацію WorkSafeBC (не оподатковується, але декларується)
- ☐ Своя таблиця готівкових і e-transfer доходів без слипів, чайові
- ☐ RRSP-слипи (березень-грудень 2026 і січень-1 березня 2027), FHSA (T4FHSA)
- ☐ Чеки: садок (з іменем і SIN провайдера), медичні, стоматологія, окуляри, пожертви (official receipt), профспілка
- ☐ Оренда в BC: адреса, сума за рік, місяці, ім'я орендодавця
- ☐ Форма T2200 від роботодавця, якщо робота з дому
- ☐ Direct deposit: номер рахунку

Новоприбулим (перша декларація):

- ☐ Дата в'їзду (MMDD)
- ☐ Світовий дохід до дати резидентності у CAD (для виплат)
- ☐ Дохід партнера за кордоном у CAD
- ☐ RC151 подана; RC66 + RC66SCH + CTB9 при дітях
- ☐ Докази ринкової вартості майна за кордоном на дату приїзду (на майбутнє)

Фрилансерам:

- ☐ Звіт платформи за рік (валовий дохід і комісії по кварталах)
- ☐ Виписки банку, Payoneer, Wise; курс і метод конвертації
- ☐ Чеки на всі витрати; таблиця CCA; план квартири для домашнього офісу
- ☐ Журнал авто, якщо є; для таксі, rideshare і доставки ще звіти платформи по кожній поїздці
- ☐ Премії приватного плану здоров'я (PHSP), якщо купували самі
- ☐ GST-номер і GST-декларація за рік, якщо зареєстровані

- ☐ Контракти та адреси іноземних клієнтів (доказ 0%)

Інвесторам:

- ☐ ACB кожного паперу (своя таблиця, не брокерська)
- ☐ Крипта: усі угоди з вартістю в CAD
- ☐ Іноземне майно: вартість на початок і максимум року (T1135, з другого року)
- ☐ Продаж житла: дата, ціна, T2091; BC flipping tax протягом 90 днів, якщо до 730 днів

Глосарій

УКРАЇНСЬКОЮ	АНГЛІЙСЬКОЮ	ЩО ЦЕ
декларація	tax return, T1	річна форма, яку подають у CRA
податковий рік	tax year	календарний рік, за який звітуєте (2026)
повідомлення про оцінку	Notice of Assessment, NOA	відповідь CRA після обробки декларації
оподатковуваний дохід	taxable income, line 26000	чистий дохід мінус ще кілька відрахувань (рядок 26000); до нього застосовують ставки
чистий дохід	net income, line 23600	загальний дохід мінус більшість відрахувань (RRSP, садок, CPP), рядок 23600; база для виплат і порогів
скоригований сімейний чистий дохід	adjusted family net income, AFNI	чистий дохід обох партнерів, від якого рахують CCB, CGEB, BCFB
діапазон ставки	tax bracket	частина доходу, до якої застосовується одна ставка
маржинальна ставка	marginal rate	ставка на наступний долар
ефективна ставка	effective (average) rate	весь податок / весь дохід
неповоротний кредит	non-refundable tax credit	зменшує податок на 14% (федерально) від суми, не нижче нуля
поворотний кредит	refundable credit	виплачується, навіть коли податку немає
відрахування	deduction	зменшує дохід
базова особиста сума	basic personal amount, BPA	$16,452 федерально, $13,216 BC у 2026
утримання з зарплати	source deductions, withholding	податок, CPP, EI, які знімає роботодавець
повернення / борг	refund / balance owing	результат звірки
резидент для податків	resident for tax purposes	статус за зв'язками, не за візою
світовий дохід	world income	дохід з усіх країн після дати резидентності

УКРАЇНСЬКОЮ	АНГЛІЙСЬКОЮ	ЩО ЦЕ
новоприбулий	newcomer	перший рік резидентності для CRA
пропорційний кредит	prorated credit	кредит × дні резидентності / 365
договір про уникнення подвійного оподаткування	tax treaty (convention)	Канада-Україна, 1996
кредит за іноземний податок	foreign tax credit, T2209	зарахування податку, сплаченого за кордоном
іноземне майно	specified foreign property, T1135	звіт при вартості понад $100,000
самозайнятий	self-employed, sole proprietor	працює на себе, звітує через T2125
аванс	instalment	квартальний платіж податку наперед
малий постачальник	small supplier	оборот до $30,000, можна не реєструвати GST
нульова ставка	zero-rated	GST 0%, але з правом на ITC
вхідний податковий кредит	input tax credit, ITC	повернення GST з бізнес-покупок
амортизація	capital cost allowance, CCA	списання техніки частинами
приріст капіталу	capital gain	прибуток від продажу майна, 50% оподатковується
скоригована база вартості	adjusted cost base, ACB	ціна купівлі з комісіями
звільнення основного житла	principal residence exemption	продаж житла без податку, якщо задекларовано
зареєстрований рахунок	registered account	RRSP, TFSA, FHSA, RESP, RDSP
кімната	contribution room	скільки можна внести
перегляд / аудит	review / audit	запит документів / повна перевірка
заперечення	objection	формальна незгода з оцінкою
коригування	adjustment, Change my return, T1-ADJ	виправлення поданої декларації
добровільне розкриття	Voluntary Disclosures Program, VDP	зізнання до перевірки з полегшенням штрафів

Джерела

Усі посилання офіційні: canada.ca (CRA, ESDC, IRCC, Міністерство фінансів), gov.bc.ca, ontario.ca, alberta.ca, тексти законів і договорів. Дата перевірки: 3 жовтня 2026. У дужках рік, до якого належать цифри на сторінці.

Система, ставки, дедлайни, подача

C1 CRA, Tax rates and income thresholds, current year (2026): https://www.canada.ca/en/revenue-agency/services/tax/individuals/tax-rates-brackets/current-year.html; Indexation adjustment for personal income tax and benefit amounts (2026, включно з CWB і Canada training credit): https://www.canada.ca/en/revenue-agency/services/tax/individuals/frequently-asked-questions-individuals/adjustment-personal-income-tax-benefit-amounts.html; last year (2025): https://www.canada.ca/en/revenue-agency/services/tax/individuals/tax-rates-brackets/last-year.html

C2 CRA, General income tax and benefit package (провінція на 31 грудня): https://www.canada.ca/en/revenue-agency/services/forms-publications/tax-packages-years/general-income-tax-benefit-package.html

C3 CRA tax tip, Taxes made simple for newcomers (2026): https://www.canada.ca/en/revenue-agency/news/newsroom/tax-tips/tax-tips-2026/tax-tip-taxes-made-simple-newcomers-canada.html

C4 Government of BC, Personal income tax rates (2026, пауза індексації діапазонів 2027-2030): https://www2.gov.bc.ca/gov/content/taxes/income-taxes/personal/tax-rates; Basic personal income tax credits (2026): https://www2.gov.bc.ca/gov/content/taxes/income-taxes/personal/credits/basic

C5 Government of BC, Budget 2026 tax changes (пауза індексації діапазонів і неповоротних кредитів 2027-2030): https://www2.gov.bc.ca/gov/content/taxes/tax-updates/budget-changes

C6 CRA, T4127 Payroll deductions formulas, January 2026: https://www.canada.ca/en/revenue-agency/services/forms-publications/payroll/t4127-payroll-deductions-formulas/t4127-jan/t4127-jan-payroll-deductions-formulas-computer-programs.html; July 2026: https://www.canada.ca/en/revenue-agency/services/forms-publications/payroll/t4127-payroll-deductions-formulas/t4127-jul/t4127-jul-payroll-deductions-formulas.html; T4032BC July 2026 (6.14% і $805): https://www.canada.ca/en/revenue-agency/services/forms-publications/payroll/t4032-payroll-deductions-tables/t4032bc-july/t4032bc-july-general-information.html

C7 Finance Canada, Report on the impact of reducing the lowest marginal rate on non-refundable credits (top-up credit 2025-2030): https://www.canada.ca/en/department-finance/services/publications/report-impact-reducing-lowest-marginal-personal-income-tax-rate-non-refundable-tax-credits.html; CRA, line 34990: https://www.canada.ca/en/revenue-agency/services/tax/individuals/topics/about-your-tax-return/tax-return/completing-a-tax-return/deductions-credits-expenses/line-34990-top-up-tax-credit.html

C8 CRA, Form TD1 2026 (TD1 E (26)): https://www.canada.ca/content/dam/cra-arc/formspubs/pbg/td1/td1-26e.pdf; TD1BC 2026: https://www.canada.ca/en/revenue-agency/services/forms-publications/td1-personal-tax-credits-returns/td1-forms-pay-received-on-january-1-later/td1bc.html

C9 CRA, CPP contribution rates, maximums and exemptions (2026): https://www.canada.ca/en/revenue-agency/services/tax/businesses/topics/payroll/payroll-deductions-contributions/canada-pension-plan-cpp/cpp-contribution-rates-maximums-exemptions.html; CPP enhancement: https://www.canada.ca/en/revenue-agency/services/tax/businesses/topics/payroll/payroll-deductions-contributions/canada-pension-plan-cpp/cpp-enhancement.html

C10 CRA, Second additional CPP contribution rates and maximums (2026): https://www.canada.ca/en/revenue-agency/services/tax/businesses/topics/payroll/calculating-deductions/making-deductions/second-additional-cpp-contribution-rates-maximums.html

C11 ESDC, 2026 EI premium rate: https://www.canada.ca/en/employment-social-development/news/2025/09/canada-employment-insurance-commission-sets-the-2026-employment-insurance-premium-rate.html; CRA, EI premium rates and maximums: https://www.canada.ca/en/revenue-agency/services/tax/businesses/topics/payroll/payroll-deductions-contributions/employment-insurance-ei/ei-premium-rates-maximums.html; EI benefit amount ($729 на тиждень, 2026): https://www.canada.ca/en/services/benefits/ei/ei-regular-benefit/benefit-amount.html

C12 CRA, Important dates for individuals: https://www.canada.ca/en/revenue-agency/services/tax/individuals/topics/important-dates-individuals.html

C13 = C3 (NETFILE для новоприбулих, тимчасовий номер 01/03, строки повернення)

C14 CRA, Who has to pay instalments: https://www.canada.ca/en/revenue-agency/services/payments/payments-cra/individual-payments/income-tax-instalments/who-pays-instalments.html; instalment due dates: https://www.canada.ca/en/revenue-agency/services/payments/payments-cra/individual-payments/income-tax-instalments/due-dates.html

C15 CRA, Late-filing penalty: https://www.canada.ca/en/revenue-agency/services/tax/individuals/topics/about-your-tax-return/interest-penalties/late-filing-penalty.html

C16 CRA, Prescribed interest rates, Q4 2026: https://www.canada.ca/en/revenue-agency/services/tax/prescribed-interest-rates/2026-q4.html

C17 CRA, Sign-in services: https://www.canada.ca/en/revenue-agency/services/e-services/cra-login-services.html; register for CRA sign-in services: https://www.canada.ca/en/revenue-agency/services/e-services/cra-login-services/register-cra-sign-in-services.html

C18 CRA, About Auto-fill my return: https://www.canada.ca/en/revenue-agency/services/e-services/about-auto-fill-return.html

C19 CRA, NETFILE overview (дати сезону, роки): https://www.canada.ca/en/revenue-agency/services/e-services/digital-services-individuals/netfile-overview.html

C20 CRA, Certified tax software, NETFILE program (список за 2025 податковий рік): https://www.canada.ca/en/revenue-agency/services/e-services/digital-services-individuals/netfile-overview/certified-software-netfile-program.html

C21 CRA, SimpleFile: https://www.canada.ca/en/services/taxes/income-tax/personal-income-tax/how-file/simplefile.html; SimpleFile Digital: https://www.canada.ca/en/services/taxes/income-tax/personal-income-tax/how-file/simplefile/digital.html; automatic tax filing: https://www.canada.ca/en/revenue-agency/campaigns/offering-and-expanding-automatic-tax-filing-services.html

C22 CRA, Community Volunteer Income Tax Program: https://www.canada.ca/en/revenue-agency/services/tax/individuals/community-volunteer-income-tax-program.html; межі доходу (сезон 2026): https://www.canada.ca/en/revenue-agency/services/tax/individuals/community-volunteer-income-tax-program/need-a-hand-complete-your-tax-return.html; статистика клінік (2025): https://www.canada.ca/en/revenue-agency/services/tax/individuals/community-volunteer-income-tax-program/free-tax-clinic-statistics.html; Tax clinic directory: https://apps.cra-arc.gc.ca/ebci/oecv/external/prot/startClinicSearch.action?request_locale=en_CA

C23 CRA, Paper filing: https://www.canada.ca/en/services/taxes/income-tax/personal-income-tax/how-file/paper.html; refunds: https://www.canada.ca/en/revenue-agency/services/tax/individuals/topics/about-your-tax-return/refunds.html; processing times: https://www.canada.ca/en/revenue-agency/corporate/contact-information/check-cra-processing-times.html; direct deposit: https://www.canada.ca/en/revenue-agency/services/about-canada-revenue-agency-cra/direct-deposit.html

C24 CRA, Notice of assessment: https://www.canada.ca/en/services/taxes/income-tax/personal-income-tax/after-you-file/noa-nor.html

C25 CRA, Recognize a scam: https://www.canada.ca/en/revenue-agency/corporate/scams-fraud/recognize-scam.html; verify CRA contact: https://www.canada.ca/en/revenue-agency/corporate/scams-fraud/verify-cra-contact.html; Canadian Anti-Fraud Centre: https://antifraudcentre-centreantifraude.ca/report-signalez-eng.htm

C27 CRA, Change my return: https://www.canada.ca/en/services/taxes/income-tax/personal-income-tax/after-you-file/change-return.html

Новоприбулі, резидентність, Україна

N1 CRA, Newcomers to Canada (зв'язки, дата резидентності, TTN): https://www.canada.ca/en/revenue-agency/services/tax/international-non-residents/individuals-leaving-entering-canada-non-residents/newcomers-canada-immigrants.html; tax tip 2025, Filing for the first time: https://www.canada.ca/en/revenue-agency/news/newsroom/tax-tips/tax-tips-2025/new-canada-filing-tax-return-first-time.html

N2 CRA, Completing your return, newcomers (доходи до і після резидентності, дата в'їзду, умовне придбання, RRSP у перший рік): https://www.canada.ca/en/revenue-agency/services/tax/international-non-residents/individuals-leaving-entering-canada-non-residents/newcomers-canada-immigrants/completing-return-newcomers.html

N3 CRA, Federal non-refundable tax credits for newcomers and emigrants (пропорція, правило 90%): https://www.canada.ca/en/revenue-agency/services/tax/international-non-residents/individuals-leaving-entering-canada-non-residents/federal-non-refundable-tax-credits-newcomers-emigrants.html

N4 CRA, Deemed residents: https://www.canada.ca/en/revenue-agency/services/tax/international-non-residents/individuals-leaving-entering-canada-non-residents/deemed-residents.html

N5 CRA, Form NR74: https://www.canada.ca/en/revenue-agency/services/forms-publications/forms/nr74.html

N6 Convention between Canada and Ukraine (1996), повний текст: https://www.treaty-accord.gc.ca/text-texte.aspx?lang=eng&id=102414

N7 CRA, Line 25600 Additional deductions (дохід, звільнений за договором): https://www.canada.ca/en/revenue-agency/services/tax/individuals/topics/about-your-tax-return/tax-return/completing-a-tax-return/deductions-credits-expenses/line-25600-additional-deductions.html

N8 CRA, Line 40500 Federal foreign tax credit (T2209): https://www.canada.ca/en/revenue-agency/services/tax/individuals/topics/about-your-tax-return/tax-return/completing-a-tax-return/deductions-credits-expenses/line-40500-federal-foreign-tax-credit.html; Income Tax Folio S5-F2-C1 Foreign tax credit: https://www.canada.ca/en/revenue-agency/services/tax/technical-information/income-tax/income-tax-folios-index/series-5-international-residency/folio-2-foreign-tax-credits-deductions/income-tax-folio-s5-f2-c1-foreign-tax-credit.html

N9 CRA, Questions and answers about Form T1135: https://www.canada.ca/en/revenue-agency/services/tax/international-non-residents/information-been-moved/foreign-reporting/questions-answers-about-form-t1135.html; table of penalties: https://www.canada.ca/en/revenue-agency/services/tax/international-non-residents/information-been-moved/foreign-reporting/table-penalties.html

N10 CRA, Line 12100 Interest and other investment income (конвертація валют): https://www.canada.ca/en/revenue-agency/services/tax/individuals/topics/about-your-tax-return/tax-return/completing-a-tax-return/personal-income/line-12100-interest-other-investment-income.html

N11 CRA, Leaving Canada (emigrants): https://www.canada.ca/en/revenue-agency/services/tax/international-non-residents/individuals-leaving-entering-canada-non-residents/leaving-canada-emigrants.html; dispositions of property: https://www.canada.ca/en/revenue-agency/services/tax/international-non-residents/individuals-leaving-entering-canada-non-residents/dispositions-property.html

N12 Service Canada, Apply for a SIN: https://www.canada.ca/en/employment-social-development/services/sin/apply.html; SIN for temporary residents: https://www.canada.ca/en/employment-social-development/services/sin/temporary-residents.html

N13 IRCC, Canada-Ukraine transitional assistance (одноразова виплата, закрито 30 червня 2024): https://www.canada.ca/en/immigration-refugees-citizenship/services/immigrate-canada/ukraine-measures/settlement/get-financial-assistance.html

N14 CRA, Line 21900 Moving expenses: https://www.canada.ca/en/revenue-agency/services/tax/individuals/topics/about-your-tax-return/tax-return/completing-a-tax-return/deductions-credits-expenses/line-21900-moving-expenses.html

N15 CRA, Amounts that are not reported or taxed (подарунки, спадщина, CCB, CGEB; дохід на них оподатковується): https://www.canada.ca/en/revenue-agency/services/tax/individuals/topics/about-your-tax-return/tax-return/completing-a-tax-return/personal-income/amounts-that-taxed.html

N16 CRA, Line 10400 Other employment income (іноземний дохід від найму без T4): https://www.canada.ca/en/revenue-agency/services/tax/individuals/topics/about-your-tax-return/tax-return/completing-a-tax-return/personal-income/line-10400-other-employment-income.html

N17 CRA, Form CPT20 Election to Pay Canada Pension Plan Contributions: https://www.canada.ca/en/revenue-agency/services/forms-publications/forms/cpt20.html

N18 Service Canada, International benefits, eligibility (OAS: 10 років проживання після 18; зарахування періодів за угодами): https://www.canada.ca/en/services/benefits/publicpensions/cpp/cpp-international/eligibility.html

N19 Global Affairs Canada, спільна декларація Канади й України, 10 вересня 2026 (початок попередніх обговорень угоди про соціальне забезпечення): https://www.international.gc.ca/country_news-pays_nouvelles/2026-09-10-canada-ukraine.aspx?lang=eng

N20 IRCC, Ukraine immigration measures (CUAET завершено 15 липня 2023): https://www.canada.ca/en/immigration-refugees-citizenship/services/immigrate-canada/ukraine-measures.html

N21 IRCC, Citizenship: who can apply (податкові декларації за 3 роки з 5, якщо був обов'язок подавати; фізична присутність 1,095 днів, дні тимчасового резидента за половину, максимум 365): https://www.canada.ca/en/immigration-refugees-citizenship/services/canadian-citizenship/become-canadian-citizen/eligibility.html

N22 CRA, Line 14500 Social assistance payments (T5007 box 11, не оподатковується, рядок 25000, хто з партнерів звітує): https://www.canada.ca/en/revenue-agency/services/tax/individuals/topics/about-your-tax-return/tax-return/completing-a-tax-return/personal-income/line-145-social-assistance-payments.html

N23 CRA, Line 14400 Workers' compensation benefits (T5007 box 10): https://www.canada.ca/en/revenue-agency/services/tax/individuals/topics/about-your-tax-return/tax-return/completing-a-tax-return/personal-income/line-144-workers-compensation-benefits.html

N24 CRA, Line 25000 Other payments deduction: https://www.canada.ca/en/revenue-agency/services/tax/individuals/topics/about-your-tax-return/tax-return/completing-a-tax-return/deductions-credits-expenses/line-25000-other-payments-deduction.html

Виплати (липень 2026 – червень 2027)

B1 CRA, Canada Groceries and Essentials Benefit: https://www.canada.ca/en/revenue-agency/services/child-family-benefits/canada-groceries-essentials-benefit.html; how much: https://www.canada.ca/en/revenue-agency/services/child-family-benefits/canada-groceries-essentials-benefit/how-much.html; payment amounts: https://www.canada.ca/en/revenue-agency/services/child-family-benefits/canada-groceries-essentials-benefit/how-much/payment-amounts.html; payments chart: https://www.canada.ca/en/revenue-agency/services/child-family-benefits/canada-groceries-essentials-benefit/how-much/payments-chart.html; who is eligible: https://www.canada.ca/en/revenue-agency/services/child-family-benefits/canada-groceries-essentials-benefit/who-eligible.html; get the benefit: https://www.canada.ca/en/revenue-agency/services/child-family-benefits/canada-groceries-essentials-benefit/get-benefit.html; RC4210: https://www.canada.ca/en/revenue-agency/services/forms-publications/publications/rc4210/canada-groceries-essentials-benefit.html; Finance Canada, лютий 2026: https://www.canada.ca/en/department-finance/news/2026/02/legislation-passes-to-deliver-new-canada-groceries-and-essentials-benefit.html

B2 CRA, CCB, how we calculate (2026-27): https://www.canada.ca/en/revenue-agency/services/child-family-benefits/canada-child-benefit-overview/canada-child-benefit-we-calculate-your-ccb.html; before you apply (статусний тест): https://www.canada.ca/en/revenue-agency/services/child-family-benefits/canada-child-benefit-overview/canada-child-benefit-before-you-apply.html; how to apply (Automated Benefits Application, RC66, RC66SCH, CTB9): https://www.canada.ca/en/revenue-agency/services/child-family-benefits/canada-child-benefit-overview/canada-child-benefit-apply.html; after you apply: https://www.canada.ca/en/revenue-agency/services/child-family-benefits/canada-child-benefit-overview/canada-child-benefit-after-you-apply.html; T4114: https://www.canada.ca/en/revenue-agency/services/forms-publications/publications/t4114/canada-child-benefit.html

B3 CRA, Benefit payment dates (2026): https://www.canada.ca/en/revenue-agency/services/child-family-benefits/benefit-payment-dates.html

B4 CRA, Canada workers benefit, who is eligible (eligible spouse, eligible dependant): https://www.canada.ca/en/revenue-agency/services/tax/individuals/topics/about-your-tax-return/tax-return/completing-a-tax-return/deductions-credits-expenses/line-45300-canada-workers-benefit-cwb/who-is-eligible.html; how much: https://www.canada.ca/en/revenue-agency/services/tax/individuals/topics/about-your-tax-return/tax-return/completing-a-tax-return/deductions-credits-expenses/line-45300-canada-workers-benefit-cwb/how-much-you-can-get.html; how to claim: https://www.canada.ca/en/revenue-agency/services/tax/individuals/topics/about-your-tax-return/tax-return/completing-a-tax-return/deductions-credits-expenses/line-45300-canada-workers-benefit-cwb/how-to-claim.html; line 41500, advance payments: https://www.canada.ca/en/revenue-agency/services/tax/individuals/topics/about-your-tax-return/tax-return/completing-a-tax-return/deductions-credits-expenses/line-41500-canada-workers-benefit-cwb-advance-payments.html; CWB Q&A (ставки): https://www.canada.ca/en/revenue-agency/programs/about-canada-revenue-agency-cra/federal-government-budgets/budget-2021-recovery-plan-for-jobs-growth-resilience/canada-workers-benefit-qa.html; суми 2026: [C1], таблиця індексації

B5 Service Canada, Canada Disability Benefit amount (2026-27): https://www.canada.ca/en/services/benefits/disability/canada-disability-benefit/amount.html; eligibility: https://www.canada.ca/en/services/benefits/disability/canada-disability-benefit/eligibility.html; apply: https://www.canada.ca/en/services/benefits/disability/canada-disability-benefit/apply.html; benefits calendar: https://www.canada.ca/en/services/benefits/calendar.html

B6 Canadian Dental Care Plan, qualify: https://www.canada.ca/en/services/benefits/dental/dental-care-plan/qualify.html; coverage: https://www.canada.ca/en/services/benefits/dental/dental-care-plan/coverage.html; apply: https://www.canada.ca/en/services/benefits/dental/dental-care-plan/apply.html; поновлення, квітень 2026: https://www.canada.ca/en/employment-social-development/news/2026/04/canadian-dental-care-plan-renewal-season-opens-april-15.html

B7 Government of BC, B.C. family benefit (2026-27): https://www2.gov.bc.ca/gov/content/family-social-supports/affordability/family-benefit; CRA, BC programs: https://www.canada.ca/en/revenue-agency/services/child-family-benefits/provincial-territorial-programs/province-british-columbia.html

B8 Government of BC, Renter's tax credit (пороги 2026): https://www2.gov.bc.ca/gov/content/taxes/income-taxes/personal/credits/renters-tax-credit

B9 Government of BC, Sales tax credit: https://www2.gov.bc.ca/gov/content/taxes/income-taxes/personal/credits/sales-tax

B10 Government of BC, Climate action tax credit (завершено у квітні 2025): https://www2.gov.bc.ca/gov/content/taxes/income-taxes/personal/credits/climate-action; CRA, Canada Carbon Rebate: https://www.canada.ca/en/revenue-agency/services/child-family-benefits/canada-carbon-rebate.html

B11 Government of BC, Affordable Child Care Benefit eligibility: https://www2.gov.bc.ca/gov/content/family-social-supports/caring-for-young-children/childcarebc-programs/child-care-benefit/information-for-families/eligibility-estimate-funding

B12 ESDC, Canada Learning Bond (автоматичне відкриття: опікун має право на CCB): https://www.canada.ca/en/services/benefits/education/education-savings/canada-learning-bond.html; CRA, Canada Learning Bond: https://www.canada.ca/en/revenue-agency/services/tax/individuals/topics/registered-education-savings-plans-resps/canada-education-savings-programs-cesp/canada-learning-bond.html; пороги CLB 2026-27 (Notice #1138): https://www.canada.ca/en/employment-social-development/services/student-financial-aid/education-savings/resp/resp-promoters/bulletin/notice-2026-1138.html; Government of BC, BCTESG: https://www2.gov.bc.ca/gov/content/education-training/k-12/support/scholarships/bc-training-and-education-savings-grant

B13 CRA, Form RC151: https://www.canada.ca/en/revenue-agency/services/forms-publications/forms/rc151.html; онлайн RC151: https://apps.cra-arc.gc.ca/ebci/uisp/rc151/ntr/en.html; Form RC66: https://www.canada.ca/en/revenue-agency/services/forms-publications/forms/rc66.html

B14 CRA, Line 11900 Employment insurance and other benefits (T4E): https://www.canada.ca/en/revenue-agency/services/tax/individuals/topics/about-your-tax-return/tax-return/completing-a-tax-return/personal-income/line-11900-employment-insurance-other-benefits.html

B15 Service Canada, EI maternity and parental benefits (55% до $729; розширений варіант 33% до $437): https://www.canada.ca/en/services/benefits/ei/ei-maternity-parental.html

B16 Government of BC, Fair PharmaCare plan (дохід за 2 роки до того, згода на перевірку в CRA, франшиза $10,000 без згоди, 70%/75%, Proof of Income Affidavit): https://www2.gov.bc.ca/gov/content/health/health-drug-coverage/pharmacare-for-bc-residents/who-we-cover/fair-pharmacare-plan; таблиця рівнів допомоги з 1 травня 2026: https://www2.gov.bc.ca/gov/content/health/health-drug-coverage/pharmacare-for-bc-residents/who-we-cover/fair-pharmacare-plan/how-your-coverage-is-calculated/fair-pharmacare-assistance-levels-regular

B17 Government of BC, MSP Supplementary Benefits ($23 за візит, 10 візитів, скоригований дохід менше $42,000, громадяни і PR 12 місяців): https://www2.gov.bc.ca/gov/content/health/health-drug-coverage/msp/bc-residents/benefits/services-covered-by-msp/supplementary-benefits

B18 BC Housing, Rental Assistance Program (дохід до $60,000, дитина, 30% доходу, 12 місяців у BC, декларація, CUAET; стелі оренди з квітня 2025): https://www.bchousing.org/housing-assistance/rental-assistance-programs/RAP

B19 BC Housing, Shelter Aid for Elderly Renters (SAFER) (60+, дохід менше $40,000, стеля $1,150 з квітня 2025, CUAET): https://www.bchousing.org/housing-assistance/rental-assistance-programs/SAFER

B20 CRA, Canada child benefit, after you apply (пізня подача: виплати зупиняються, пропущене виплачують ретроактивно після оцінки): https://www.canada.ca/en/revenue-agency/services/child-family-benefits/canada-child-benefit-overview/canada-child-benefit-after-you-apply.html

B21 Service Canada, EI regular benefits, how much you could receive (55%, до $729 на тиждень з 2026; виплати оподатковуються, податок утримується): https://www.canada.ca/en/services/benefits/ei/ei-regular-benefit/benefit-amount.html; after you apply (ROE): https://www.canada.ca/en/services/benefits/ei/ei-regular-benefit/after-applying.html

B22 CRA, Line 23500 Social benefits repayment (поріг повернення EI $82,125, податковий рік 2025): https://www.canada.ca/en/revenue-agency/services/tax/individuals/topics/about-your-tax-return/tax-return/completing-a-tax-return/deductions-credits-expenses/line-23500-social-benefits-repayment.html

Кредити й відрахування

K1 CRA, Line 30300 Spouse or common-law partner amount: https://www.canada.ca/en/revenue-agency/services/tax/individuals/topics/about-your-tax-return/tax-return/completing-a-tax-return/deductions-credits-expenses/line-30300-spouse-common-law-partner-amount.html

K2 CRA, Line 30400 Amount for an eligible dependant: https://www.canada.ca/en/revenue-agency/services/tax/individuals/topics/about-your-tax-return/tax-return/completing-a-tax-return/deductions-credits-expenses/line-30400-amount-eligible-dependant.html

K3 CRA, Canada caregiver amount: https://www.canada.ca/en/revenue-agency/services/tax/individuals/topics/about-your-tax-return/tax-return/completing-a-tax-return/deductions-credits-expenses/canada-caregiver-amount.html

K4 CRA, Disability tax credit, eligibility: https://www.canada.ca/en/revenue-agency/services/tax/individuals/segments/tax-credits-deductions-persons-disabilities/disability-tax-credit/eligible-dtc.html; how to apply (T2201): https://www.canada.ca/en/revenue-agency/services/tax/individuals/segments/tax-credits-deductions-persons-disabilities/disability-tax-credit/how-apply-dtc.html; claiming the credit: https://www.canada.ca/en/revenue-agency/services/tax/individuals/segments/tax-credits-deductions-persons-disabilities/disability-tax-credit/claiming-dtc.html; line 31800: https://www.canada.ca/en/revenue-agency/services/tax/individuals/topics/about-your-tax-return/tax-return/completing-a-tax-return/deductions-credits-expenses/line-31800-disability-amount-transferred-a-dependant.html

K5 CRA, Lines 33099/33199 Medical expenses: https://www.canada.ca/en/revenue-agency/services/tax/individuals/topics/about-your-tax-return/tax-return/completing-a-tax-return/deductions-credits-expenses/lines-33099-33199-eligible-medical-expenses-you-claim-on-your-tax-return.html; RC4065: https://www.canada.ca/en/revenue-agency/services/forms-publications/publications/rc4065/medical-expenses.html; line 45200, refundable medical expense supplement: https://www.canada.ca/en/revenue-agency/services/tax/individuals/topics/about-your-tax-return/tax-return/completing-a-tax-return/deductions-credits-expenses/line-45200-refundable-medical-expense-supplement.html

K6 CRA, Line 32300 Tuition: https://www.canada.ca/en/revenue-agency/services/tax/individuals/topics/about-your-tax-return/tax-return/completing-a-tax-return/deductions-credits-expenses/line-32300-your-tuition-education-textbook-amounts.html; eligible tuition fees: https://www.canada.ca/en/revenue-agency/services/tax/individuals/topics/about-your-tax-return/tax-return/completing-a-tax-return/deductions-credits-expenses/line-32300-your-tuition-education-textbook-amounts/eligible-tuition-fees.html; transferring and carrying forward: https://www.canada.ca/en/revenue-agency/services/tax/individuals/topics/about-your-tax-return/tax-return/completing-a-tax-return/deductions-credits-expenses/line-32300-your-tuition-education-textbook-amounts/transferring-carrying-forward-amounts.html

K7 CRA, Line 45350 Canada training credit: https://www.canada.ca/en/revenue-agency/services/tax/individuals/topics/about-your-tax-return/tax-return/completing-a-tax-return/deductions-credits-expenses/line-45350-canada-training-credit.html; Canada training credit: https://www.canada.ca/en/revenue-agency/services/child-family-benefits/canada-training-credit.html

K8 CRA, Line 31900 Interest paid on student loans: https://www.canada.ca/en/revenue-agency/services/tax/individuals/topics/about-your-tax-return/tax-return/completing-a-tax-return/deductions-credits-expenses/line-31900-interest-paid-on-your-student-loans.html; ESDC, безвідсоткові позики (2023): https://www.canada.ca/en/employment-social-development/news/2023/03/government-of-canada-provides-interest-free-loans-for-students-effective-april1.html; StudentAid BC: https://studentaidbc.ca/news/general/eliminating-interest-bc-student-loans

K9 CRA, Line 34900 Donations and gifts: https://www.canada.ca/en/revenue-agency/services/tax/individuals/topics/about-your-tax-return/tax-return/completing-a-tax-return/deductions-credits-expenses/line-34900-donations-gifts.html; P113 Gifts and income tax: https://www.canada.ca/en/revenue-agency/services/forms-publications/publications/p113/p113-gifts-income-tax.html; список іноземних організацій: https://www.canada.ca/en/revenue-agency/services/charities-giving/other-organizations-that-issue-donation-receipts-qualified-donees/foreign-charities-that-have-received-a-gift-majesty-right-canada.html

K10 CRA, Line 21400 Child care expenses, who can claim: https://www.canada.ca/en/revenue-agency/services/tax/individuals/topics/about-your-tax-return/tax-return/completing-a-tax-return/deductions-credits-expenses/line-21400-child-care-expenses/who-claim-deduction.html; who is eligible: https://www.canada.ca/en/revenue-agency/services/tax/individuals/topics/about-your-tax-return/tax-return/completing-a-tax-return/deductions-credits-expenses/line-21400-child-care-expenses/who-eligible.html; expenses you can claim: https://www.canada.ca/en/revenue-agency/services/tax/individuals/topics/about-your-tax-return/tax-return/completing-a-tax-return/deductions-credits-expenses/line-21400-child-care-expenses/expenses-claim.html; Folio S1-F3-C1: https://www.canada.ca/en/revenue-agency/services/tax/technical-information/income-tax/income-tax-folios-index/series-1-individuals/folio-3-family-unit-issues/income-tax-folio-s1-f3-c1-child-care-expense-deduction.html

K11 CRA, Line 21200 Annual union, professional or like dues: https://www.canada.ca/en/revenue-agency/services/tax/individuals/topics/about-your-tax-return/tax-return/completing-a-tax-return/deductions-credits-expenses/line-21200-annual-union-professional-like-dues.html

K12 CRA, Line 22900 Work-space-in-the-home expenses, what changes: https://www.canada.ca/en/revenue-agency/services/tax/individuals/topics/about-your-tax-return/tax-return/completing-a-tax-return/deductions-credits-expenses/line-22900-other-employment-expenses/work-space-home-expenses/what-changes.html; detailed method: https://www.canada.ca/en/revenue-agency/services/tax/individuals/topics/about-your-tax-return/tax-return/completing-a-tax-return/deductions-credits-expenses/line-22900-other-employment-expenses/work-space-home-expenses/who-claim/detailed-method.html; expenses you can claim: https://www.canada.ca/en/revenue-agency/services/tax/individuals/topics/about-your-tax-return/tax-return/completing-a-tax-return/deductions-credits-expenses/line-22900-other-employment-expenses/work-space-home-expenses/expenses-can-claim.html; calculate: https://www.canada.ca/en/revenue-agency/services/tax/individuals/topics/about-your-tax-return/tax-return/completing-a-tax-return/deductions-credits-expenses/line-22900-other-employment-expenses/work-space-home-expenses/calculate-expenses.html

K13 CRA, Pension income splitting: https://www.canada.ca/en/revenue-agency/services/tax/individuals/topics/pension-income-splitting.html; line 31400: https://www.canada.ca/en/revenue-agency/services/tax/individuals/topics/about-your-tax-return/tax-return/completing-a-tax-return/deductions-credits-expenses/line-31400-pension-income-amount.html

K14 CRA, Line 31270 Home buyers' amount: https://www.canada.ca/en/revenue-agency/services/tax/individuals/topics/about-your-tax-return/tax-return/completing-a-tax-return/deductions-credits-expenses/line-31270-home-buyers-amount.html

K15 CRA, Line 31285 Home accessibility expenses: https://www.canada.ca/en/revenue-agency/services/tax/individuals/topics/about-your-tax-return/tax-return/completing-a-tax-return/deductions-credits-expenses/line-31285-home-accessibility-expenses.html; Government of BC, Home renovation tax credit for seniors and persons with disabilities: https://www2.gov.bc.ca/gov/content/taxes/income-taxes/personal/credits/seniors-renovation

K16 CRA, Line 45355 Multigenerational home renovation tax credit (2025): https://www.canada.ca/en/revenue-agency/services/tax/individuals/topics/about-your-tax-return/tax-return/completing-a-tax-return/deductions-credits-expenses/line-45355-mhrtc.html

K17 CRA, Budget 2025 information on select measures (personal support workers credit): https://www.canada.ca/en/revenue-agency/programs/about-canada-revenue-agency-cra/federal-government-budgets/budget-2025-cra-information-select-measures.html; Library of Parliament, Bill C-15: https://lop.parl.ca/staticfiles/PublicWebsite/Home/ResearchPublications/LegislativeSummaries/PDF/45-1/45-1-C15-E.pdf

K18 CRA, Line 31350 Digital news subscription expenses (тільки 2020-2024): https://www.canada.ca/en/revenue-agency/services/tax/individuals/topics/about-your-tax-return/tax-return/completing-a-tax-return/deductions-credits-expenses/line-31350-digital-news-subscription-expenses.html

K19 Budget 2025, Tax measures: supplementary information: https://budget.canada.ca/2025/report-rapport/tm-mf-en.html; Budget 2024 tax measures: https://budget.canada.ca/2024/report-rapport/tm-mf-en.html; Fall Economic Statement 2024: https://budget.canada.ca/update-miseajour/2024/report-rapport/chap2-en.html

K20 Spring Economic Update 2026, Tax measures: https://budget.canada.ca/update-miseajour/2026/report-rapport/tm-mf-en.html

K21 CRA, T4044 Employment Expenses 2025 (tradesperson's tools, labour mobility deduction, транспортні працівники і далекобійники, TL2): https://www.canada.ca/en/revenue-agency/services/forms-publications/publications/t4044/employment-expenses.html

Зареєстровані рахунки

A1 CRA, MP, RRSP, DPSP, TFSA limits and YMPE (2026: RRSP $33,810, TFSA $7,000): https://www.canada.ca/en/revenue-agency/services/tax/registered-plans-administrators/pspa/mp-rrsp-dpsp-tfsa-limits-ympe.html

A2 CRA, How contributions affect your RRSP deduction limit: https://www.canada.ca/en/revenue-agency/services/tax/individuals/topics/rrsps-related-plans/contributing-a-rrsp-prpp/contributions-affect-your-rrsp-prpp-deduction-limit.html; where to find your limit: https://www.canada.ca/en/revenue-agency/services/tax/individuals/topics/rrsps-related-plans/contributing-a-rrsp-prpp/where-you-find-your-rrsp-prpp-deduction-limit.html

A3 CRA, What happens if you go over your RRSP deduction limit: https://www.canada.ca/en/revenue-agency/services/tax/individuals/topics/rrsps-related-plans/contributing-a-rrsp-prpp/what-happens-you-over-your-rrsp-prpp-deduction-limit.html

A4 CRA, Tax rates on withdrawals (RRSP): https://www.canada.ca/en/revenue-agency/services/tax/individuals/topics/rrsps-related-plans/making-withdrawals/tax-rates-on-withdrawals.html

A5 CRA, Important dates for RRSP, RRIF, RDSP: https://www.canada.ca/en/revenue-agency/services/tax/individuals/topics/rrsps-related-plans/important-dates-rrsp-rrif-rdsp.html

A6 CRA, T4040 RRSPs and other registered plans for retirement: https://www.canada.ca/en/revenue-agency/services/forms-publications/publications/t4040/rrsps-other-registered-plans-retirement.html

A7 CRA, Withdrawing from spousal or common-law partner RRSPs: https://www.canada.ca/en/revenue-agency/services/tax/individuals/topics/rrsps-related-plans/making-withdrawals/withdrawing-spousal-common-law-partner-rrsps.html

A8 CRA, Home Buyers' Plan: https://www.canada.ca/en/revenue-agency/services/tax/individuals/topics/rrsps-related-plans/what-home-buyers-plan.html; participate: https://www.canada.ca/en/revenue-agency/services/tax/individuals/topics/rrsps-related-plans/what-home-buyers-plan/participate-home-buyers-plan.html; repay: https://www.canada.ca/en/revenue-agency/services/tax/individuals/topics/rrsps-related-plans/what-home-buyers-plan/repay-funds-withdrawn-rrsp-s-under-home-buyers-plan.html; definitions: https://www.canada.ca/en/revenue-agency/services/tax/individuals/topics/rrsps-related-plans/what-home-buyers-plan/definitions-home-buyer-s-plan.html; Finance Canada, ліміт HBP (Budget 2024): https://www.canada.ca/en/department-finance/news/2024/04/putting-home-ownership-back-within-reach-and-supporting-canadian-homeowners.html

A9 CRA, Lifelong Learning Plan: https://www.canada.ca/en/revenue-agency/services/tax/individuals/topics/rrsps-related-plans/lifelong-learning-plan.html; who can participate: https://www.canada.ca/en/revenue-agency/services/tax/individuals/topics/rrsps-related-plans/lifelong-learning-plan/who-participate.html; repayments: https://www.canada.ca/en/revenue-agency/services/tax/individuals/topics/rrsps-related-plans/lifelong-learning-plan/repayments-your-rrsp-under.html

A10 CRA, First Home Savings Account: https://www.canada.ca/en/revenue-agency/services/tax/individuals/topics/first-home-savings-account.html; opening: https://www.canada.ca/en/revenue-agency/services/tax/individuals/topics/first-home-savings-account/opening-your-fhsas.html; contributing: https://www.canada.ca/en/revenue-agency/services/tax/individuals/topics/first-home-savings-account/contributing-your-fhsa.html; deductions: https://www.canada.ca/en/revenue-agency/services/tax/individuals/topics/first-home-savings-account/tax-deductions-fhsa-contributions.html; withdrawing: https://www.canada.ca/en/revenue-agency/services/tax/individuals/topics/first-home-savings-account/withdrawing-money-from-your-fhsa.html; closing: https://www.canada.ca/en/revenue-agency/services/tax/individuals/topics/first-home-savings-account/closing-your-fhsa.html

A11 CRA, TFSA: https://www.canada.ca/en/revenue-agency/services/tax/individuals/topics/tax-free-savings-account.html; calculate room: https://www.canada.ca/en/revenue-agency/services/tax/individuals/topics/tax-free-savings-account/contributing/calculate-room.html; withdraw: https://www.canada.ca/en/revenue-agency/services/tax/individuals/topics/tax-free-savings-account/withdraw.html; transfer: https://www.canada.ca/en/revenue-agency/services/tax/individuals/topics/tax-free-savings-account/transfer.html; excess: https://www.canada.ca/en/revenue-agency/services/tax/individuals/topics/tax-free-savings-account/owing-tax/excess.html; non-residents: https://www.canada.ca/en/revenue-agency/services/tax/individuals/topics/tax-free-savings-account/non-resident.html; RC4466: https://www.canada.ca/en/revenue-agency/services/forms-publications/publications/rc4466/tax-free-savings-account-tfsa-guide-individuals.html

A12 CRA, RESP contributions: https://www.canada.ca/en/revenue-agency/services/tax/individuals/topics/registered-education-savings-plans-resps/resp-contributions.html; payments from an RESP: https://www.canada.ca/en/revenue-agency/services/tax/individuals/topics/registered-education-savings-plans-resps/payments-resp.html; CESG: https://www.canada.ca/en/revenue-agency/services/tax/individuals/topics/registered-education-savings-plans-resps/canada-education-savings-programs-cesp/canada-education-savings-grant-cesg.html; ESDC, estimating amounts: https://www.canada.ca/en/services/benefits/education/education-savings/estimating-amounts.html; ESDC Notice #1114 (додатковий CESG 2026): https://www.canada.ca/en/employment-social-development/services/student-financial-aid/education-savings/resp/resp-promoters/bulletin/notice-2025-1114.html

A13 ESDC, RDSP how much: https://www.canada.ca/en/employment-social-development/programs/disability/savings/how-much.html; бюлетень ESDC 2025-577 (пороги 2026): https://www.canada.ca/en/employment-social-development/programs/disability/savings/issuers/bulletins/notice-2025-577.html; CRA RC4460: https://www.canada.ca/en/revenue-agency/services/forms-publications/publications/rc4460/registered-disability-savings-plan.html

Самозайнятість і GST

E1 CRA, T4002 Self-employed business, professional, commission, farming and fishing income (2025), розділ 3: https://www.canada.ca/en/revenue-agency/services/forms-publications/publications/t4002/t4002-3.html; розділ 5: https://www.canada.ca/en/revenue-agency/services/forms-publications/publications/t4002/t4002-5.html; розділ 6: https://www.canada.ca/en/revenue-agency/services/forms-publications/publications/t4002/t4002-6.html

E2 CRA, Business-use-of-home expenses: https://www.canada.ca/en/revenue-agency/services/tax/businesses/topics/sole-proprietorships-partnerships/report-business-income-expenses/completing-form-t2125/business-use-home-expenses.html; calculating: https://www.canada.ca/en/revenue-agency/services/tax/businesses/topics/sole-proprietorships-partnerships/report-business-income-expenses/completing-form-t2125/calculating-business-use-home-expenses.html

E3 CRA, Motor vehicle records: https://www.canada.ca/en/revenue-agency/services/tax/businesses/topics/sole-proprietorships-partnerships/business-expenses/motor-vehicle-expenses/motor-vehicle-records.html

E4 Finance Canada, 2026 automobile deduction limits and expense benefit rates: https://www.canada.ca/en/department-finance/news/2026/01/government-announces-the-2026-automobile-deduction-limits-and-expense-benefit-rates-for-businesses.html

E5 CRA, Accelerated investment incentive: https://www.canada.ca/en/revenue-agency/services/tax/businesses/topics/sole-proprietorships-partnerships/report-business-income-expenses/claiming-capital-cost-allowance/accelerated-investment-incentive.html

E6 CRA, Reporting rules for digital platform operators, guidance: https://www.canada.ca/en/revenue-agency/programs/about-canada-revenue-agency-cra/compliance/reporting-rules-digital-platforms/guidance-on-reporting-rules.html

E7 CRA tax tip 2024, Using an app or website to earn income: https://www.canada.ca/en/revenue-agency/news/newsroom/tax-tips/tax-tips-2024/using-app-website-earn-income.html; IRS, About Form W-8BEN: https://www.irs.gov/forms-pubs/about-form-w-8-ben

E8 CRA, Income Tax Folio S5-F4-C1 Income tax reporting currency: https://www.canada.ca/en/revenue-agency/services/tax/technical-information/income-tax/income-tax-folios-index/series-5-international-residency/series-5-international-residency-folio-4-foreign-currency/income-tax-folio-s5-f4-c1-income-tax-reporting-currency.html

E9 Bank of Canada, Annual average exchange rates: https://www.bankofcanada.ca/rates/exchange/annual-average-exchange-rates/

E10 CRA, When to register for and start charging GST/HST: https://www.canada.ca/en/revenue-agency/services/tax/businesses/topics/gst-hst-businesses/when-register-charge.html; Memorandum 2-2 Small suppliers: https://www.canada.ca/en/revenue-agency/services/forms-publications/publications/2-2/small-suppliers.html

E11 CRA, RC4022 General information for GST/HST registrants: https://www.canada.ca/en/revenue-agency/services/forms-publications/publications/rc4022/general-information-gst-hst-registrants.html

E12 CRA, GST/HST calculator and rates by province: https://www.canada.ca/en/revenue-agency/services/tax/businesses/topics/gst-hst-businesses/charge-collect-which-rate/calculator.html

E13 CRA, Place of supply rules: https://www.canada.ca/en/revenue-agency/services/tax/businesses/topics/gst-hst-businesses/charge-collect-place-supply.html

E14 CRA, GST/HST Memorandum 4-5-3 Exports: services and intellectual property: https://www.canada.ca/en/revenue-agency/services/forms-publications/publications/4-5-3/exports-services-intangible-personal-property.html

E15 CRA, RC4058 Quick method of accounting for GST/HST: https://www.canada.ca/en/revenue-agency/services/forms-publications/publications/rc4058/quick-method-accounting-gst-hst.html

E16 CRA, GST/HST reporting requirements and deadlines: https://www.canada.ca/en/revenue-agency/services/tax/businesses/topics/gst-hst-businesses/file-gst-hst-return/reporting-requirements-deadlines.html

E17 Government of BC, Bulletin PST 003 Small sellers: https://www2.gov.bc.ca/assets/gov/taxes/sales-taxes/publications/pst-003-small-sellers.pdf

E18 Government of BC, PST on software: https://www2.gov.bc.ca/gov/content/taxes/sales-taxes/pst/publications/software

E19 Government of BC, Notice: PST on professional services (призупинено): https://www2.gov.bc.ca/gov/content/taxes/sales-taxes/pst/publications/notice-professional-services; news release, 18 вересня 2026: https://news.gov.bc.ca/releases/2026PREM0034-001089

E20 CRA, Corporation tax rates: https://www.canada.ca/en/revenue-agency/services/tax/businesses/topics/corporations/corporation-tax-rates.html; sole proprietorship: https://www.canada.ca/en/revenue-agency/services/tax/businesses/small-businesses-self-employed-income/setting-your-business/sole-proprietorship.html; corporation: https://www.canada.ca/en/revenue-agency/services/tax/businesses/small-businesses-self-employed-income/setting-your-business/corporation.html

E21 CRA, What is a personal services business: https://www.canada.ca/en/revenue-agency/services/tax/businesses/topics/corporations/corporation-income-tax-return/tax-implications-personal-services-business/what-psb.html

E22 Government of BC, Proprietorships and partnerships (реєстрація): https://www2.gov.bc.ca/gov/content/employment-business/business/managing-a-business/permits-licences/businesses-incorporated-companies/proprietorships-partnerships

E23 CRA, Line 25200 Non-capital losses of other years: https://www.canada.ca/en/revenue-agency/services/tax/individuals/topics/about-your-tax-return/tax-return/completing-a-tax-return/deductions-credits-expenses/line-25200-non-capital-losses-other-years.html

E24 CRA, Business records: https://www.canada.ca/en/revenue-agency/services/tax/businesses/topics/sole-proprietorships-partnerships/business-records.html; IC05-1 Electronic record keeping: https://www.canada.ca/en/revenue-agency/services/forms-publications/publications/ic05-1/electronic-record-keeping.html

E25 Service Canada, EI special benefits for self-employed people: https://www.canada.ca/en/services/benefits/ei/ei-self-employed-workers.html; eligibility: https://www.canada.ca/en/services/benefits/ei/ei-self-employed-workers/eligibility.html; premiums: https://www.canada.ca/en/services/benefits/ei/ei-self-employed-workers/premiums.html

E26 CRA, Instalment interest and penalty charges: https://www.canada.ca/en/revenue-agency/services/payments/payments-cra/individual-payments/income-tax-instalments/interest-penalty-charges.html; options to calculate: https://www.canada.ca/en/revenue-agency/services/payments/payments-cra/individual-payments/income-tax-instalments/options-calculate.html

E27 CRA, Line 22200 Deduction for CPP or QPP contributions on self-employment and other earnings (і line 31000, Schedule 8): https://www.canada.ca/en/revenue-agency/services/tax/individuals/topics/about-your-tax-return/tax-return/completing-a-tax-return/deductions-credits-expenses/line-22200-deduction-cpp-qpp-contributions-on-self-employment-other-earnings.html

E28 CRA, When to register (виняток для таксі і rideshare): https://www.canada.ca/en/revenue-agency/services/tax/businesses/topics/gst-hst-businesses/when-register-charge.html; GST/HST information for taxi operators and commercial ride-sharing drivers: https://www.canada.ca/en/revenue-agency/services/tax/businesses/topics/gst-hst-businesses/charge-collect-specific-situations/taxi-ride-sharing-drivers.html; register as a rideshare driver or taxi operator: https://www.canada.ca/en/revenue-agency/services/tax/businesses/topics/business-registration/business-number-program-account/register-rideshare-taxi.html

E29 CRA, T4002 (2025), розділ 5, Private health services plan premiums (умови для самозайнятих): https://www.canada.ca/en/revenue-agency/services/forms-publications/publications/t4002/t4002-5.html

E30 CRA, RC4110 Employee or self-employed? (контроль, інструменти, помічники, фінансовий ризик, вкладення, можливість прибутку, намір сторін): https://www.canada.ca/en/revenue-agency/services/forms-publications/publications/rc4110/employee-self-employed.html

E31 CRA, T4002 (2025), розділ 1, General information (метод нарахування, accrual): https://www.canada.ca/en/revenue-agency/services/forms-publications/publications/t4002/t4002-3.html

Інвестиції

I1 CRA, T5 slip information for individuals: https://www.canada.ca/en/revenue-agency/services/tax/individuals/topics/about-your-tax-return/tax-return/completing-a-tax-return/tax-slips/understand-your-tax-slips/t5-slips/t5-statement-investment-income-slip-information-individuals.html

I2 CRA, Line 12100 Interest and other investment income (спільні рахунки, гроші на ім'я дітей, attribution): https://www.canada.ca/en/revenue-agency/services/tax/individuals/topics/about-your-tax-return/tax-return/completing-a-tax-return/personal-income/line-12100-interest-other-investment-income.html

I3 CRA, T4015 T5 Guide (gross-up і кредит на дивіденди): https://www.canada.ca/en/revenue-agency/services/forms-publications/publications/t4015/t5-guide-return-investment-income.html

I4 CRA, Calculating and reporting your capital gains and losses: https://www.canada.ca/en/revenue-agency/services/tax/individuals/topics/about-your-tax-return/tax-return/completing-a-tax-return/personal-income/line-12700-capital-gains/calculating-reporting-your-capital-gains-losses.html

I5 CRA, Definitions for capital gains (ACB): https://www.canada.ca/en/revenue-agency/services/tax/individuals/topics/about-your-tax-return/tax-return/completing-a-tax-return/personal-income/line-12700-capital-gains/definitions-capital-gains.html

I6 CRA, T4037 Capital Gains (2025): https://www.canada.ca/en/revenue-agency/services/forms-publications/publications/t4037/capital-gains.html

I7 CRA, Tax treatment of mutual funds: https://www.canada.ca/en/revenue-agency/services/tax/individuals/topics/about-your-tax-return/tax-return/completing-a-tax-return/personal-income/line-12700-capital-gains/completing-schedule-3/tax-treatment-mutual-funds.html

I8 CRA, Completing Schedule 3 (рядок 7, crypto-assets): https://www.canada.ca/en/revenue-agency/services/tax/individuals/topics/about-your-tax-return/tax-return/completing-a-tax-return/personal-income/line-12700-capital-gains/completing-schedule-3.html

I9 CRA, Capital losses and deductions (superficial loss): https://www.canada.ca/en/revenue-agency/services/tax/individuals/topics/about-your-tax-return/tax-return/completing-a-tax-return/personal-income/line-12700-capital-gains/capital-losses-deductions.html

I10 CRA, Principal residence and other real estate: https://www.canada.ca/en/revenue-agency/services/tax/individuals/topics/about-your-tax-return/tax-return/completing-a-tax-return/personal-income/line-12700-capital-gains/principal-residence-other-real-estate.html; reporting the sale of your principal residence: https://www.canada.ca/en/revenue-agency/programs/about-canada-revenue-agency-cra/federal-government-budgets/budget-2016-growing-middle-class/reporting-sale-your-principal-residence-individuals.html; Folio S1-F3-C2: https://www.canada.ca/en/revenue-agency/services/tax/technical-information/income-tax/income-tax-folios-index/series-1-individuals/folio-3-family-unit-issues/income-tax-folio-s1-f3-c2-principal-residence.html

I11 Government of BC, BC home flipping tax: https://www2.gov.bc.ca/gov/content/taxes/income-taxes/bc-home-flipping-tax; calculate your tax: https://www2.gov.bc.ca/gov/content/taxes/income-taxes/bc-home-flipping-tax/calculate-your-tax

I12 CRA, Crypto-assets guide, income from crypto transactions: https://www.canada.ca/en/revenue-agency/programs/about-canada-revenue-agency-cra/compliance/cryptocurrency-guide/income-crypto-transactions.html; valuing crypto: https://www.canada.ca/en/revenue-agency/programs/about-canada-revenue-agency-cra/compliance/cryptocurrency-guide/value-crypto.html; mining and staking: https://www.canada.ca/en/revenue-agency/programs/about-canada-revenue-agency-cra/compliance/cryptocurrency-guide/income-crypto-mining-staking-activities.html; tax obligations: https://www.canada.ca/en/revenue-agency/programs/about-canada-revenue-agency-cra/compliance/cryptocurrency-guide/crypto-assets-tax-obligations.html; tax tip 2024: https://www.canada.ca/en/revenue-agency/news/newsroom/tax-tips/tax-tips-2024/reporting-your-capital-gains-as-crypto-asset-user.html

I13 CRA, Income Tax Folio S5-F2-C1 Foreign tax credit: https://www.canada.ca/en/revenue-agency/services/tax/technical-information/income-tax/income-tax-folios-index/series-5-international-residency/folio-2-foreign-tax-credits-deductions/income-tax-folio-s5-f2-c1-foreign-tax-credit.html; FHSA investments: https://www.canada.ca/en/revenue-agency/services/tax/individuals/topics/first-home-savings-account/investments-your-fhsa.html

I14 Finance Canada, Canada-United States tax convention (consolidated), Art. X і XXI: https://www.canada.ca/en/department-finance/programs/tax-policy/tax-treaties/country/united-states-america-convention-consolidated-1980-1983-1984-1995-1997.html

I15 Income Tax Act s. 39: https://laws-lois.justice.gc.ca/eng/acts/I-3.3/section-39.html; s. 40: https://laws-lois.justice.gc.ca/eng/acts/I-3.3/section-40.html; s. 46: https://laws-lois.justice.gc.ca/eng/acts/I-3.3/section-46.html

I16 Prime Minister of Canada, news release, 21 березня 2025 (підвищення inclusion rate скасовано): https://www.pm.gc.ca/en/news/news-releases/2025/03/21/prime-minister-mark-carney-cancels-proposed-capital-gains-tax-increase; Finance Canada, Report on Federal Tax Expenditures 2026: https://www.canada.ca/en/department-finance/services/publications/federal-tax-expenditures/2026/part-2.html

I17 CRA, Income Tax Folio S3-F10-C1, ¶1.86 (TFSA оподатковується на дохід від ведення бізнесу): https://www.canada.ca/en/revenue-agency/services/tax/technical-information/income-tax/income-tax-folios-index/series-3-property-investments-savings-plans/series-3-property-investments-savings-plan-folio-10-registered-plans-individuals/income-tax-folio-s3-f10-c1-qualified-investments-rrsps-resps-rrifs-rdsps-tfsas.html

Житло в BC

H1 Government of BC, Speculation and vacancy tax (щорічна декларація до 31 березня): https://www2.gov.bc.ca/gov/content/taxes/speculation-vacancy-tax

H2 Government of BC, Property transfer tax, First time home buyers' program (з 1 квітня 2024): https://www2.gov.bc.ca/gov/content/taxes/property-taxes/property-transfer-tax/exemptions/first-time-home-buyers

H3 Government of BC, Home owner grant (2026: $570, поріг $2,075,000): https://www2.gov.bc.ca/gov/content/taxes/property-taxes/annual-property-tax/home-owner-grant

H4 City of Vancouver, Empty Homes Tax: vancouver.ca, розділ Empty Homes Tax (дати декларації і ставку перевіряйте там): https://vancouver.ca/home-property-development/empty-homes-tax.aspx

H5 Government of Canada, Underused Housing Tax: https://www.canada.ca/en/services/taxes/excise-taxes-duties-and-levies/underused-housing-tax.html

Помилки, CRA, провінції

P1 CRA, Change your return: https://www.canada.ca/en/revenue-agency/services/tax/individuals/topics/about-your-tax-return/change-your-return.html; роки ReFILE: https://www.canada.ca/en/revenue-agency/services/e-services/digital-services-individuals/efile-electronic-filers/file-returns.html; повернення понад 3 роки: https://www.canada.ca/en/revenue-agency/services/about-canada-revenue-agency-cra/complaints-disputes/refund-reduce-amount-payable-beyond-normal-three-year-period/who-can-apply.html

P2 CRA, IC75-7 Reassessment of a return of income: https://www.canada.ca/en/revenue-agency/services/forms-publications/publications/ic75-7/reassessment-a-return-income.html

P3 CRA, How long should you keep your income tax records: https://www.canada.ca/en/revenue-agency/services/tax/individuals/topics/about-your-tax-return/long-should-you-keep-your-income-tax-records.html; IC78-10R5: https://www.canada.ca/en/revenue-agency/services/forms-publications/publications/ic78-10/books-records-retention-destruction.html

P4 CRA, P148 Resolving your dispute: https://www.canada.ca/en/revenue-agency/services/forms-publications/publications/p148/p148-resolving-your-dispute-objection-appeal-rights-under-income-tax-act.html

P5 CRA, Income tax review campaign: https://www.canada.ca/en/revenue-agency/campaigns/income-tax-review.html; why returns are selected: https://www.canada.ca/en/revenue-agency/services/tax/individuals/topics/about-your-tax-return/review-your-tax-return-cra/tax-returns-selected-review.html; types of reviews: https://www.canada.ca/en/revenue-agency/services/tax/individuals/topics/about-your-tax-return/review-your-tax-return-cra/types-reviews.html; responding to us: https://www.canada.ca/en/revenue-agency/services/tax/individuals/topics/about-your-tax-return/review-your-tax-return-cra/responding-us.html

P6 CRA, RC4188 What you should know about audits: https://www.canada.ca/en/revenue-agency/services/forms-publications/publications/rc4188/what-you-should-know-about-audits.html

P7 CRA, False reporting or repeated failure to report income: https://www.canada.ca/en/revenue-agency/services/tax/individuals/topics/about-your-tax-return/interest-penalties/false-reporting.html

P8 CRA, Cancel or waive penalties and interest, who can apply: https://www.canada.ca/en/revenue-agency/services/about-canada-revenue-agency-cra/complaints-disputes/cancel-waive-penalties-interest/who-can-apply.html; how to apply (RC4288): https://www.canada.ca/en/revenue-agency/services/about-canada-revenue-agency-cra/complaints-disputes/cancel-waive-penalties-interest/how-to-apply.html; memo 16-3: https://www.canada.ca/en/revenue-agency/services/forms-publications/publications/16-3/cancellation-waiver-penalties-interest.html; Federal Courts Act s. 18.1: https://laws-lois.justice.gc.ca/eng/acts/F-7/section-18.1.html

P9 CRA, Voluntary Disclosures Program, changes (1 жовтня 2025): https://www.canada.ca/en/revenue-agency/programs/about-canada-revenue-agency-cra/compliance/voluntary-disclosures-program/changes-vdp.html; eligibility: https://www.canada.ca/en/revenue-agency/programs/about-canada-revenue-agency-cra/compliance/voluntary-disclosures-program/eligible-vdp.html

P10 CRA, Payment arrangements: https://www.canada.ca/en/revenue-agency/services/payments/payments-cra/payment-arrangements.html; tax tip 2026, Manage balance: https://www.canada.ca/en/revenue-agency/news/newsroom/tax-tips/tax-tips-2026/cant-pay-tax-debt-options-help-including-manage-balance-service.html

P11 CRA, Authorize a representative: https://www.canada.ca/en/revenue-agency/services/tax/representative-authorization/how.html; access levels: https://www.canada.ca/en/revenue-agency/services/tax/representative-authorization/access.html

P12 CRA, Make a service complaint: https://www.canada.ca/en/revenue-agency/services/make-a-service-complaint.html

P14 Tax Court of Canada Act s. 18(1): https://laws-lois.justice.gc.ca/eng/acts/T-2/section-18.html

P15 Tax Rebate Discounting Act, R.S.C. 1985, c. T-3, ст. 3-5 (мінімум 85% з перших $300 і 95% понад $300, письмова заява, копія декларації, пересилання NOA): https://laws-lois.justice.gc.ca/eng/acts/T-3/FullText.html

01 Government of Ontario, Ontario Trillium Benefit: https://www.ontario.ca/page/ontario-trillium-benefit

02 CRA, Ontario programs (OSTC, OEPTC, NOEC 2026-27): https://www.canada.ca/en/revenue-agency/services/child-family-benefits/provincial-territorial-programs/province-ontario.html; OEPTC calculation sheet 2026: https://www.canada.ca/content/dam/cra-arc/serv-info/benefits/ptc26_clc_sscns-eng.pdf

03 Government of Ontario, Ontario Child Benefit: https://www.ontario.ca/page/ontario-child-benefit

04 CRA, Form TD1ON 2026 (BPA Онтаріо $12,989): https://www.canada.ca/content/dam/cra-arc/formspubs/pbg/td1on/td1on-26e.pdf

05 Government of Ontario, 2025 Fall Economic Statement, tax provisions: https://budget.ontario.ca/2025/fallstatement/provisions.html

06 Government of Alberta, Personal income tax (2026): https://www.alberta.ca/personal-income-tax

07 Government of Alberta, Alberta Child and Family Benefit (2026-27): https://www.alberta.ca/alberta-child-and-family-benefit

08 Finance Canada, Quebec abatement: https://www.canada.ca/en/department-finance/programs/federal-transfers/quebec-abatement.html

Що перевірити в наступній ревізії (rev B, весна 2027)

- Точні дати CRA для сезону 2027: відкриття NETFILE, дедлайн RRSP, дати виплат січень-червень 2027.
- Список безкоштовних програм за податковий рік 2026.
- Ліміти CVITP на сезон 2027 і TFSA-ліміт 2027.
- Статус законів: 100% списання комп'ютерів класу 50, продовження HBP-відстрочки на 2026-2028, зміни DTC.
- Повернення PST BC на професійні послуги.
- Суми виплат на липень 2027 – червень 2028.
- Середній курс USD/CAD за 2026 від Банку Канади.
- Статус Underused Housing Tax, дати і ставка Empty Homes Tax Ванкувера.
- Загальні умови Canada Learning Bond (прив'язка до CCB поза автоматичним відкриттям) і ліміти PHSP для самозайнятих.
- Переговори Канади й України про угоду про соціальне забезпечення.

КІНЕЦЬ ДОКУМЕНТА · DIMAK.APP/VAULT · REV A